

8

ARBEID, BOLLIC OG
SYSSLESETTING

18

FATTIGDOM

24

FUNKSJON-
SHEMME

30

KULTUR, IDRETT
OG FRITID

54

LIKESTILLING
OG LIKEVERD

60

UNG I EUROPA

68

UNGDOMSHUS

82

SKOLE OG
UTDANNING

92

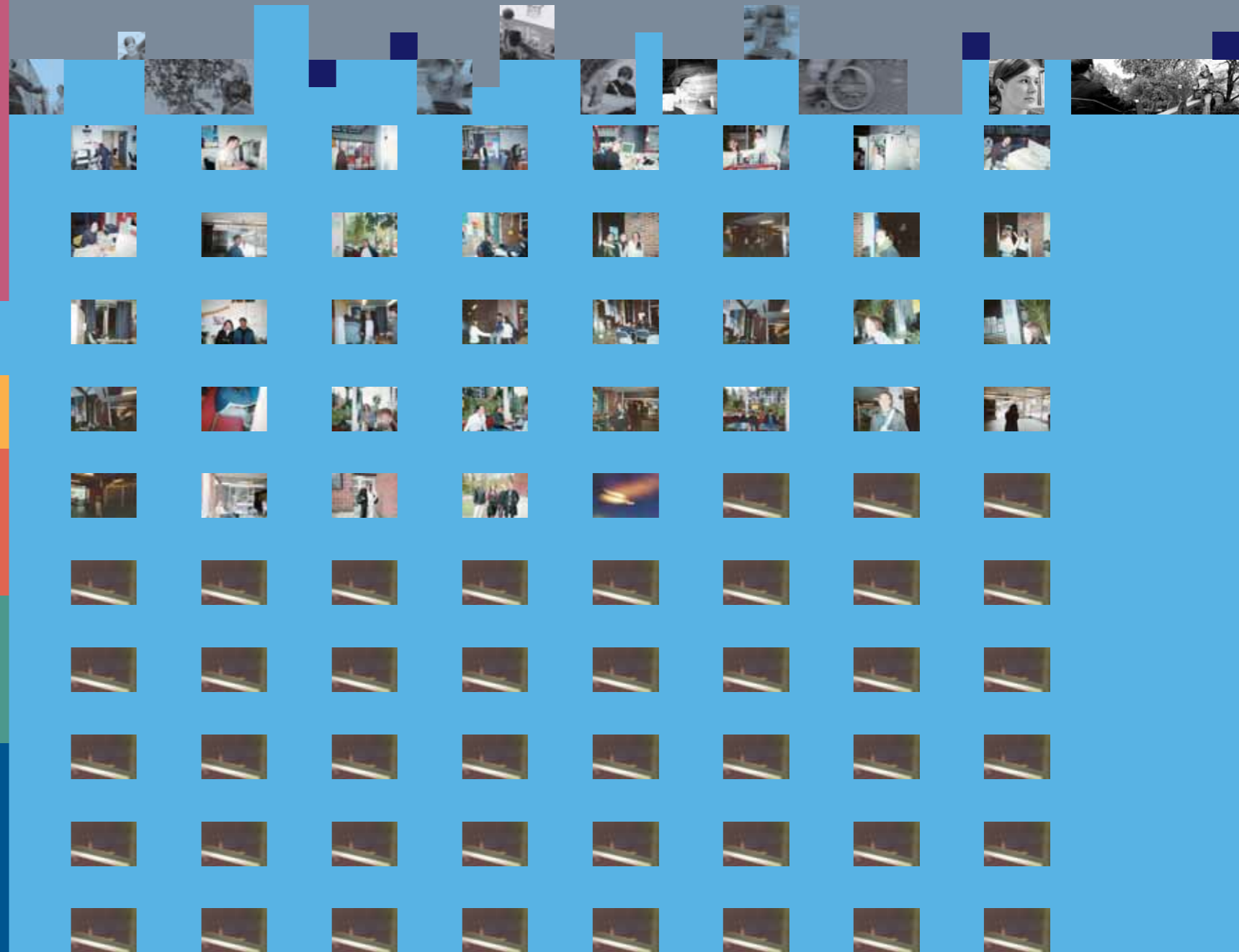
SOSIAL OG HEI-
LSE

106

TVERRFAGLIG OG
TVERRFAGLIG ARBEID

ERFARINGSHEFTE

Ungdomstiltak i større bysamfunn

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

GJENTAGELSE
- SKAPER
ENDRING

FORSTÅELSE

FOR
ALLE!

VÅLERENGA
FOR ALLE

I DET FRI

OP
BROBYGGER

VI
UNGDOM

GJENTAGELSE
- SKAPER
ENDRING

FORSTÅELSE

FOR
ALLE!

CHOOSE
LIFE -
CHOOSE
FUTURE

KALL MEG
HVA JEG
VIL

SJØ OG
NATUR FOR
BARN OG
UNGE

BYEN BLIR
ALDRI DEN
SAMME

CHOOSE LIFE
- CHOOSE FUTURE

TILBAKE
TIL
NATUREN

"VI KAN
- VI VIL"

CHOOSE
LIFE -
CHOOSE
FUTURE

KALL MEG
HVA JEG
VIL

SJØ OG
NATUR FOR
BARN OG
UNGE

MØTEPlassER
SKAPER
TRIVSEL

DIALOG I
FAMILIEN

«ALLE JENTENE
ER FORELSKA I
BJARNE UNNTATT
MARI, HUN ER
HEMMELIG
FORELSKA I
KARI»

AV, MED
OG FOR
UNGDOM

TOFFERE ENN
TRIKKEN -
ROCKEFABRIKKEN

MANUS
TIL
FILM

MENINGSFULL
FRITID
- NY
MØTINGSARENA

MØTEPlassER
SKAPER
TRIVSEL

DIALOG I
FAMILIEN

«ALLE JENTENE
ER FORELSKA I
BJARNE UNNTATT
MARI, HUN ER
HEMMELIG
FORELSKA I
KARI»

UNGDOM PÅ
HEST FIXER
LIVET BEST

RIMELIGE OG
TRYGGE
UNGDOMSBOLIGER

GI ALDRI
OPP -
DET NYTTER

JENTER OM
I
MANNSMILJØ

UNGDOM ER
UNGDOM

ROM FOR
BEGEISTRING

TRYGGE
ELEVER SOM
TØR Å SATSE

UNGDOM PÅ
HEST FIXER
LIVET BEST

RIMELIGE OG
TRYGGE
UNGDOMSBOLIGER

GI ALDRI
OPP -
DET NYTTER

BRUKERSTYRING
ANSVAR
TILLIT

FILM SOM
BROBYGGER

PÅ SPORET
AV EGNE
MULIGHETER
OG
BEHOV

MØTEPlass
FOR
MULIGHETER

SPORT
MOT
KRIMINALITET

DET ER LOV Å
FORANDRE
JERDEN

FOREBYGGER
GJENTAKELSE
-SKAPER
ENDRING

BRUKERSTYRING
ANSVAR
TILLIT

FILM SOM
BROBYGGER

PÅ SPORET
AV EGNE
MULIGHETER
OG
BEHOV

SJØ OG
NATUR FOR
BARN OG UNGE

FILUFTSLIV
FOR
ALLE

FELT ARBEIDERE +
BASKETSPILLERE =
"FEEL THE POWER"

UNGDOM
PÅ HEST
FIXER LIVET
BEST

DIALOG I
FAMILIEN

FANTASI SOM
NESTE
EGRENSNING

VÅLERENGA
FOR
ALLE

SJØ OG
NATUR FOR
BARN OG UNGE

FILUFTSLIV
FOR
ALLE

FELT ARBEIDERE +
BASKETSPILLERE =
"FEEL THE POWER"

FELTARBEIDERE
+ BASKETSPILLERE
= "FEEL THE
POWER"

SAMMEN OM
FORSTÅELSE

SPRINGBRETT
TIL LIVET

UNGDOM
SOM RESSURS

BYEN
BLIR ALDRI
DEN SAMME

TRYGGE
ELEVER SOM
TØR Å
SATSE

KALL MEG
HVA JEG
VIL

FELTARBEIDERE
+ BASKETSPILLERE
= "FEEL THE
POWER"

SAMMEN OM
FORSTÅELSE

SPRINGBRETT
TIL LIVET

Ungdomstiltak i større bysamfunn

Barne- og familiedepartementet har gjennom flere år støttet tiltak og prosjekter for ungdom i alderen 12-25 år i større bysamfunn. Tilskuddsordningen Ungdomstiltak i større bysamfunn har særlig rettet seg mot ungdom med spesielle behov og utsatte ungdomsgrupper og ungdomsmiljø. Ungdom med innvandrerbakgrunn står overfor spesielle utfordringer, og arbeid som fremmer integrering har derfor hatt høy prioritet. I den siste tiårsperioden har mellom 50-100 tiltak årlig fått støtte fra storbybevilgningen. Bevilgningen har gitt bykommunene mulighet til å prøve ut nye metoder og arbeidsformer innen ungdomsarbeidet.

Det er med stolthet vi presenterer et knippe tiltak og prosjekter som har fått støtte gjennom denne tilskuddsordningen. Eksempelene viser at også ungdom som sliter kan mobilisere ressurser og endre kurs. Erfaringene viser også at trygge voksne spiller sentrale roller i de unges liv, og at det nytter å satse på ungdom.

Heftet er utarbeidet av Magne Espelid, Utekontakten i Bergen på oppdrag av Barne- og familiedepartementet. Takk til bykommunene, bydelene, prosjektene og organisasjonene for bidrag og innspill til heftet. En spesiell takk til alle ungdommene som har bidratt med intervjuer, bilder og sine historier.

Vi håper at eksemplene vil være til inspirasjon for alle som arbeider for og med ungdom, og bidra til styrking og videreutvikling av ungdomsarbeidet.

Utgitt av:

Barne- og familiedepartementet
Barne- og ungdomsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Informasjon om tilskuddsordningen
«Ungdomstiltak i større bysamfunn»
finnes på Internett: www.bfd.dep.no
Heftet finnes på Internett: www.bfd.dep.no

Tekst:

Magne Espelid, barnevernpedagog/cand.polit.

*Tekstene bygger på søknader, rapporter,
Internettsider, avisartikler og intervjuer med
ansatte i prosjektene. For å få ungdommenes
stemme frem er det gjort seks intervjuer.
Disse ungdommene representerer seg selv.
I tillegg er det delt ut engangskamera til ungdom
som har tatt bilder under tema «ungdomsliv».*

*Det er benyttet bilder og illustrasjoner fra
prosjektene egne fotoarkiver. Der fotograf ikke
fremkommer er bildene tatt av det aktuelle
prosjektet eller ungdom med engangskamera.
Alle prosjekter er utfordret til å finne «slagord».*

Design:

Ian Holcroft, Roast
www.agoodroasting.com

Foto:

Marius E. Hauge
www.masimix.no

Trykk:

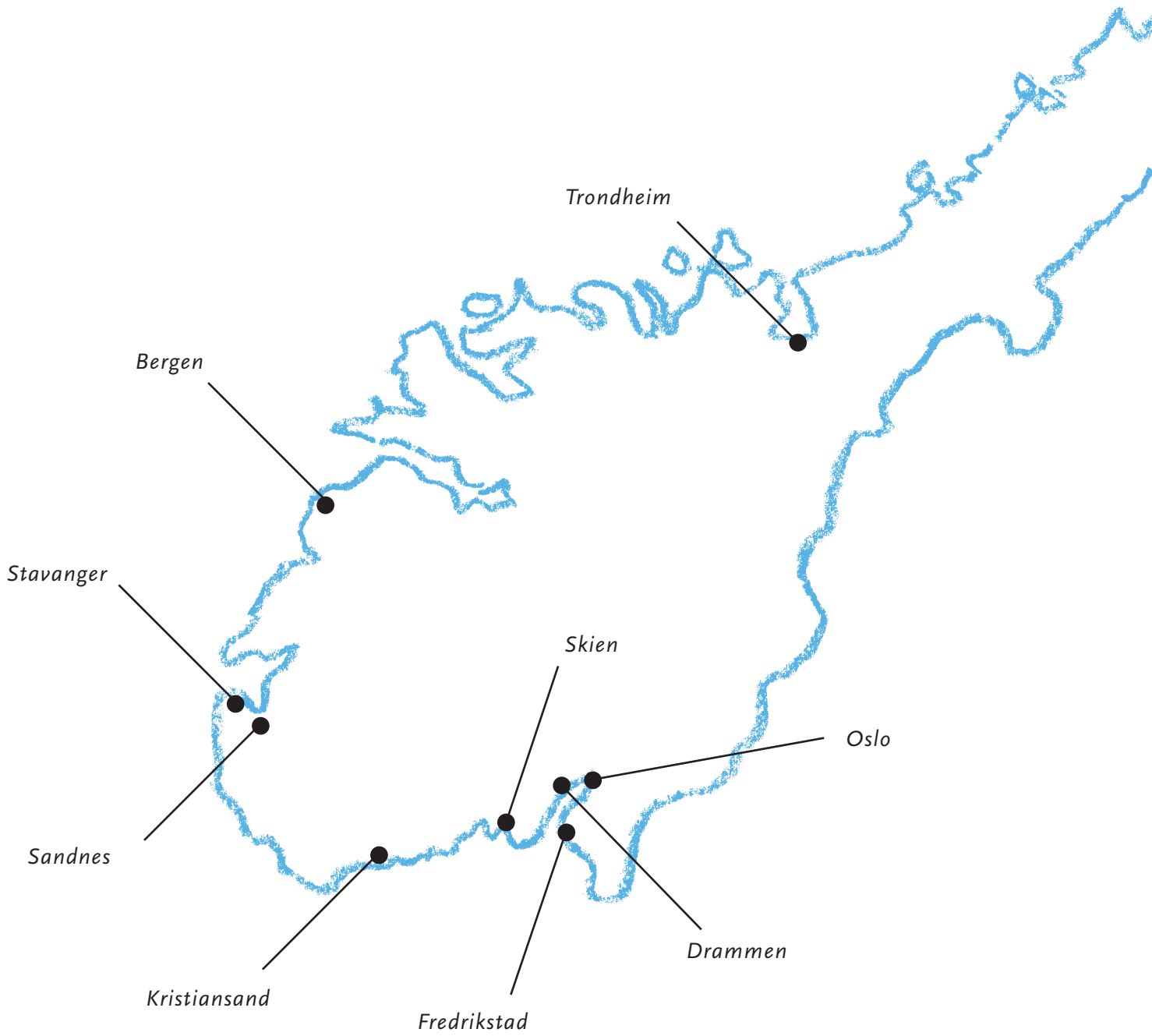
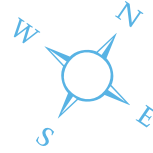
Zoom Grafisk AS
Opplag: 4000

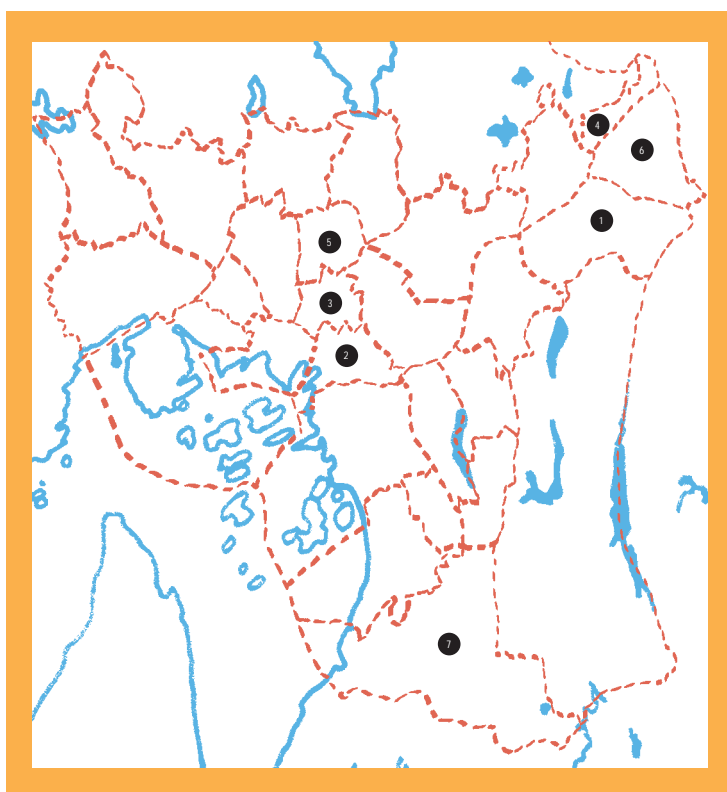
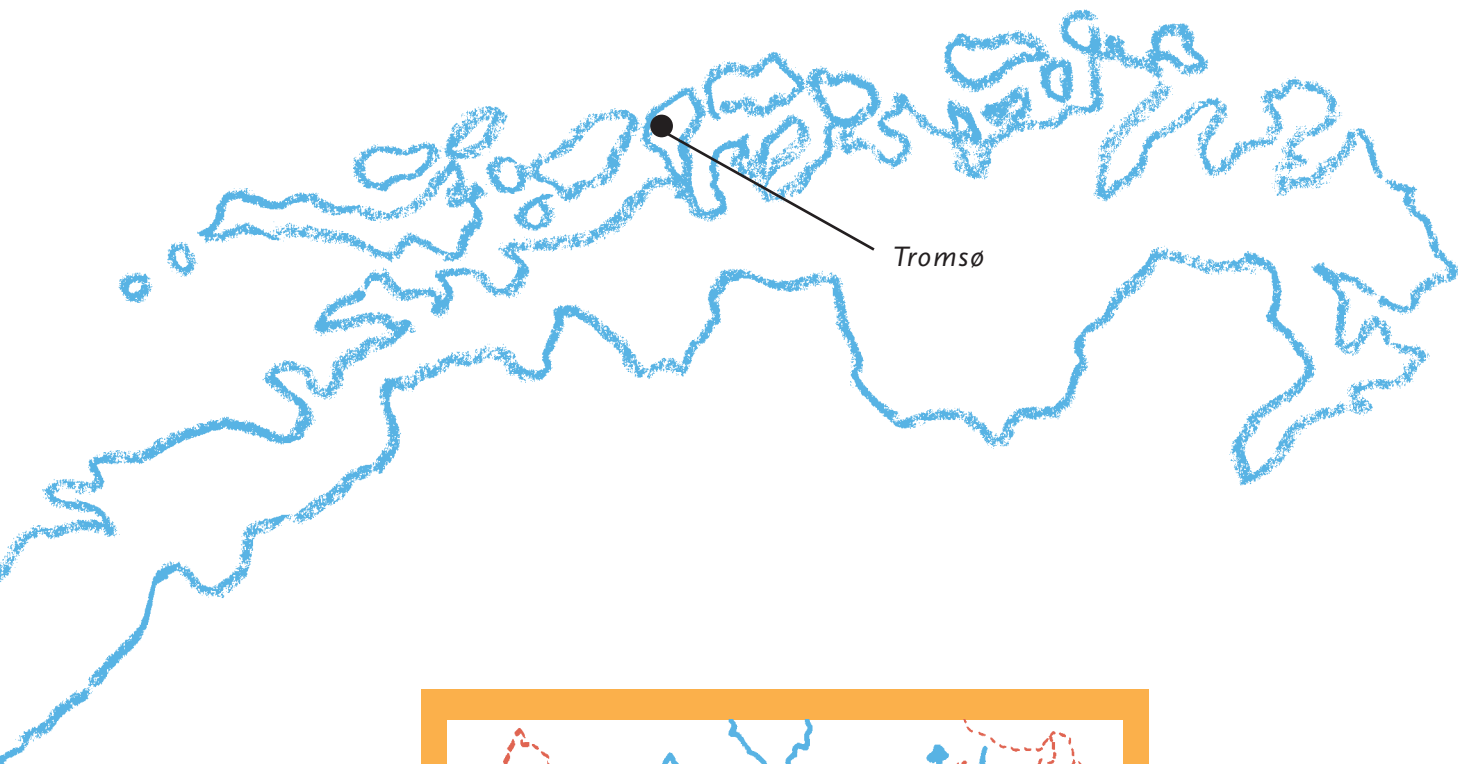

prosjekter:

- 8** ARBEID, BOLIG OG SYSSELSETTING
- 10 Gateakademiet
  - 12 *Intervju*
  - 14 Ungbo
  - 16 Ung og nyttig
- 18** FATTIGDOM
- 20 FRIGO
  - 22 Kittilbu Sæter – helårs ferietilbud
- 24** FUNKSJONSHEMMEDE
- 26 Scenen er vår
  - 28 Vispen Sjøsenter
- 30** KULTUR, IDRETT OG FRITID
- 32 Afrikan Youth
  - 34 New Page
  - 36 *Intervju*
  - 38 OUT
  - 40 Søndre Aas gård og miljøsenter
  - 42 Internasjonalt kunstverksted
  - 44 Ung i Centrum
  - 46 Ungdomain.no
  - 48 Vålerenga mot rasisme
  - 50 Stovner Rockefabrikk
  - 52 *Intervju*
- 54** LIKESTILLING OG LIKEVERD
- 56 Jentespranget
  - 58 Kvalifiserings- og integreringsgruppe for jenter
- 60** UNG I EUROPA
- 62 Ung i europa
  - 64 *Intervju*
  - 66 Eurodesk.no
- 68** UNGDOMSHUS
- 70 Tvibit
  - 72 *Intervju*
  - 74 Riverside
  - 76 Samsen
  - 78 X-Ray Ungdomskulturhus
  - 80 *Intervju*
- 82** SKOLE OG UTDANNING
- 84 Bjøråsenprosjektet
  - 86 E6 Østfold medieverksted
  - 88 Hjem – skole – nærmiljø
  - 90 Mediaverksted
- 92** SOSIAL OG HELSE
- 94 Femmes
  - 96 ORKIS – nettverksgruppa
  - 98 Informasjonsvirksomhet om homofili
  - 100 Future
  - 102 IKN – ungdomsprosjektet
  - 104 Marhaba
- 106** TVERRRETATLIG OG TVERRFAGLIG ARBEID
- 108 Bygg broer – ikke murer
  - 110 Tett på
  - 112 Ellingsrudåsen T-baneprosjekt
  - 114 Idrett og utfordringer
  - 116 Ungdomskontrakten

Følgende 7 bydeler er med i Oslo:

1. Furuset
2. Gamle Oslo
3. Grünerløkka-Sofienberg
4. Romsås
5. Sagene-Torshov
6. Stovner
7. Søndre Nordstrand

FORLAG: AUNE FORLAG AS

KOMMUNE
Oslo

FYLKE
Oslo

INNBYGGERE
517 401

www.oslo.kommune.no

BYDELER

Furuset (29 372)
Gamle Oslo (25 816)
Grorud (17 678)
Grünerløkka-Sofienberg (26 784)
Romsås (6 774)
Sagene-Torshov (28 736)
Stovner (21 652)
Søndre Nordstrand (32 830)

FOTO: SAMFOTO / HEIGE SUNDE
FORLAG: AUNE FORLAG AS

KOMMUNE
Bergen

FYLKE
Hordaland

INNBYGGERE
235 423

www.bergen.kommune.no

FOTO: OLE PETER RØRVIK
FORLAG: AUNE FORLAG AS

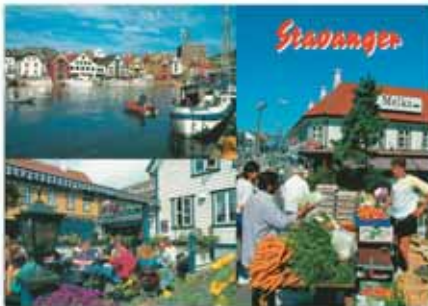
KOMMUNE
Trondheim

FYLKE
Sør-Trøndelag

INNBYGGERE
152 699

www.trondheim.kommune.no

FOTO: WILLY HARALDSEN
FORLAG: NORMANNS KUNSTFORLAG AS

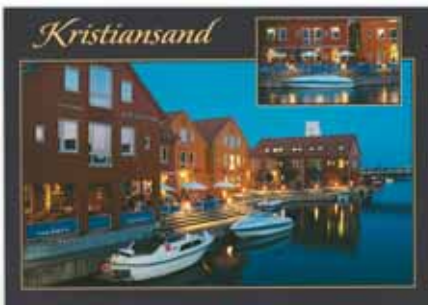
KOMMUNE
Stavanger

FYLKE
Rogaland

INNBYGGERE
111 007

www.stavanger.kommune.no

FOTO: ARNE LUNDE
FORLAG: AUNE FORLAG AS

KOMMUNE
Kristiansand

FYLKE
Vest-Agder

INNBYGGERE
74 590

www.kristiansand.kommune.no

FOTO: OLE PETTER RØRVIK
FORLAG: AUNE FORLAG AS

KOMMUNE
Tromsø

FYLKE
Troms

INNBYGGERE
61 182

www.tromsø.kommune.no

FOTO: OLE PETTER RØRVIK
FORLAG: AUNE FORLAG AS

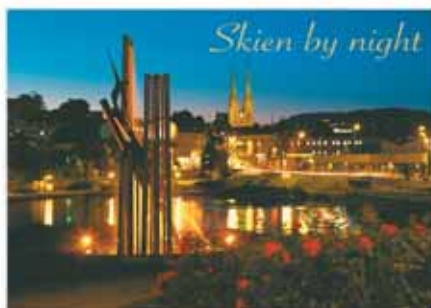
KOMMUNE
Drammen

FYLKE
Buskerud

INNBYGGERE
56 444

www.drammen.kommune.no

FOTO: OLE PETTER RØRVIK
FORLAG: AUNE FORLAG AS

KOMMUNE
Skien

FYLKE
Telemark

INNBYGGERE
50 272

www.skien.kommune.no

FOTO: OLE PETTER RØRVIK
FORLAG: AUNE FORLAG AS

KOMMUNE
Fredrikstad

FYLKE
Østfold

INNBYGGERE
69 288

www.fredrikstad.kommune.no

FOTO: A. MOLLAN / E. HAGEN
FORLAG: PROSPECT AS

KOMMUNE
Sandnes

FYLKE
Rogaland

INNBYGGERE
55 729

www.sandnes.kommune.no

Arbeid, bolig og sysselsetting

3 prosjekter følger...

BY
Kristiansand

FYLKE
Vest Agder

Gateakademiet

KONTAKT

Gateakademiet, Vesterveien 2, 4613 Kristiansand
 telefon: 38 10 29 40 internett: www.gateakademiet.com
 kontaktperson: Per Arthur Hansen perarthur@gateakademiet.com

SPRINGBRETT
TIL LIVET

Fra Ugress til virkelighet

«Gateakademiet» gir alternativ opplæring til ungdom mellom 15-25 år. Målgruppen er «drop-outs» fra videregående skole, arbeidsløse og ungdom som har som mål å selv finne innhold i hverdagen. Prosjektet er administrativt lagt til fritidsetaten i Kristiansand kommune. «Gateakademiet» holder til i spennende lokaler i tilknytning til ungdomshuset «Samsen» i Kristiansand. Her disponerer de lokaler og utstyr som er tilrettelagt for aktiviteter innen musikk, lyd, video, foto, data, teater, maling og grafisk virksomhet. I tillegg disponeres felleslokaler, som fungerer som møteplass for felles måltider og sosialt samvær. «Gateakademiet» er et resultat av samarbeid mellom teatergruppen «Ugress» og lydhøre kulturarbeidere. Kreative ungdommer i «Ugress» var pådrivere for å skape et alternativ til skole og jobb, et tiltak som skulle fokusere på ungdommens ressurser og drømmer.

Fargerikt

«Gateakademiet» er fargerikt på mange måter. Både personalgruppen og ungdomsgruppen er svært sammensatt. Ungdommene har ulike bakgrunn, behov, interesser og drømmer. Felles for ungdommene er at de i en periode strever med livet. De har alle kontakt med hjelpeapparatet. I personalgruppen finnes kompetanse innen mange kunst- og kulturuttrykk, pedagogikk og sosialt arbeid. Et bredt sammensatt team, samt ansatte som er genuint interessert i å gjøre en god jobb sammen med ungdommen, tilbyr de unge deltakerne mange muligheter, og dermed et springbrett til et bedre liv.

Spor av motivasjon

For å få plass, kan ungdommene selv henvende seg direkte til «Gateakademiet» eller de kan få hjelp fra instanser som Aetat, sosialkontor og oppfølgingstjeneste. Det blir først gjennomført en inntakssamtale med søkeren, hvor «Gateakademiet» gir informasjon og kartlegger behov og ønsker. «Gateakademiet» tror ikke på at folk er motivert i utgangspunktet. De unge må først vite hva tilbudet innebærer og hvilke muligheter som finnes. De leter derfor etter spor av motivasjon, og alle ungdommene får tilbud om en prøveuke. Om de unge etter dette har lyst til å fortsette, skrives det kontrakt for en måned. Ungdommene kan forlenge kontrakten med tre nye måneder. Etter dette kan kontrakten fornyes etter ønsker og behov. For alle deltakerne lages det en individuell utviklingsplan. «Gateakademiet» har en lav terskel for å komme inn i prosjektet, men det kreves noe av ungdommene for å bli. Ut fra sine forutsetninger må ungdommen være villig til å yte noe og ville noe. Reglene for deltakerne er enkle. «Gateakademiet» som baseres på frivillighet krever tilstedeværelse uten påvirkning av rusmidler. Høyt fravær medfører to måneders karantene før de eventuelt kan søke seg inn igjen. Bruk av karantene fungerer bra som en læreprosess. Ungdommene erfarer at «Gateakademiet» er et seriøst tiltak. Mange savner den positive betydningen av å være en del av en gruppe, og setter derfor større pris på tilbudet etter en periode med karantene.

Verkstedene

«Gateakademiet» bruker kunst- og kulturuttrykk som virkemidler og aktivitetene er organisert i ulike verksteder. Ungdommene velger selv hvilke av følgende verksted som passer dem:

- Foto/videoverksted: opplæring innen manusskriving, filming og redigering, produksjon av kortfilmer og dokumentarer.
- Kunstverksted: ulike uttrykksformer innen to- og tredimensjonal kunst.
- Rammeverksted/silketrykkeri: trykk og maling på tekstiler og innramming av bilder.
- Grafiskverksted: grafisk design og produksjon av ulike former for trykksaker.
- Teaterverksted/performancegruppe: «Taterøverne» skriver og framfører teaterstykker og performance-forestillinger på «Samsen» og andre scener i byen og gaten.
- Lydtekniskverksted: lydteknikk og opplæring i studio, produksjoner, DJ-opplæring, komposisjon av elektronisk musikk og øvingslokale for band.
- Prosjektvugge: deltagere som jobber etter et definert mål. Design av klær og manus til bok, er eksempler på prosjekter utviklet av elevene.

Kvalifisering i et inkluderende miljø

«Gateakademiet» mål er å se hver enkel deltaker som et unikt individ. De ønsker å gi ungdommene en tro på å kunne mestre framtiden ut fra egne forutsetninger. «Gateakademiet» skal motivere til videre utdanning og arbeid. Alle får et kompetansebevis. I tillegg til den faglige delen vektlegges omsorg og sosialt samspill. Noen elever trenger lang tid på å bli trygg i gruppen før de er klare for faglige utfordringer. Daglig er det felles måltider og samlinger på tvers av gruppene. Til tross for at mange av deltakerne slit er med ulike problemer, fokuseres det lite på dette. Erfaringene er at deltakerne bruker sin energi på jobben som skal gjøres i verkstedene, energi på det kreative og skapende. Miljøet er preget av humor, inkludering og ivaretagelse av hverandre.

«Gateakademiet» er et resultat av samarbeid mellom teatergruppen «Ugress» og lydhøre kulturarbeidere

Intervju

Tekst og foto: Magne Espelid

«Litt svin

Margaret (21)

Flammesluker og odelsjente

Margaret (21) er deltaker i teater og performancegruppen på «Gateakademiet». Eksperimentell teater og flammesluking fyller nå hverdagene hennes. Oppvokst på gård og odelsjente har hun ingen typisk kunstnerbakgrunn.

– Jeg er opptatt av økologisk landbruk og er helt mot samleproduksjon av dyr og kjøtt. Grunnen til at flere ikke er vegetarianer er at de ikke vet hva som foregår. Folk er fornøyd om de har kaffe på bordet. De går med sky-lapper!

Margaret forteller at det skar seg helt

for henne på videregående skole. Etter grunnkurs begynte hun på linje for økologisk landbruk. Tidlig i semesteret valgte hun å slutte.

– Når jeg kommer inn i systemer hvor folk hele tiden skal bestemme, sier gjør ditt og datt, så snurrer det seg. I likhet med mange unge så hadde jeg en følelse av å ikke passe inn. Det er ikke alle som opplever det som meningsfullt å gå på skole, synge i kor og spille fotball.

Etter nærmere seks måneder med lediggang syntes Margaret at det ble utholdelig å ikke ha noe å gjøre.

– Via en kamerat sin kamerat, som var deltaker på «Gateakademiet», fikk jeg litt info om stedet. Jeg ble nysgjerrig, og sammen med en venninne oppsøkte vi «Gateakademiet». Vi fikk begge plass, og fikk ordnet med praksisplass gjennom Aetat.

Et annerledes møte

Sitt første møte med «Gateakademiet» beskriver Margaret som annerledes enn første dag på en skole.

– Jeg følte meg velkommen. De virket nysgjerrig på hvem jeg var. Det var åpenhet. Måten tilbudet ble presentert på var annerledes enn hva jeg var vant til.

Margaret forteller at det som fungerer bra er at forholdene er lagt til rette for ungdommene og de som jobber der.

– Om jeg har en ide som kanskje er bedre enn opplegget fra de ansatte så blir jeg ikke møtt med nei, nei, nei, og atter nei. De ansatte kan heller si «oi så fett», dette

prøver vi! På «Gateakademiet» er det mange ville ideer, og flere av disse blir virkelighet. Nylig hadde vi en vanvittig parodi på rasisme.

Vaktmester

– De som jobber på «Gateakademiet» minner meg mer om vaktmesteren på skolen og mindre på lærerne. Jeg føler jeg blir møtt med respekt. De har ikke et aggressivt syn på alle ting, som for eksempel regler og politi som mange voksne har. Jeg opplever de mer realistisk. «Gateakademiet» er et alternativ til de som ønsker å gjøre noe annet. Bruke kunstuttrykk.

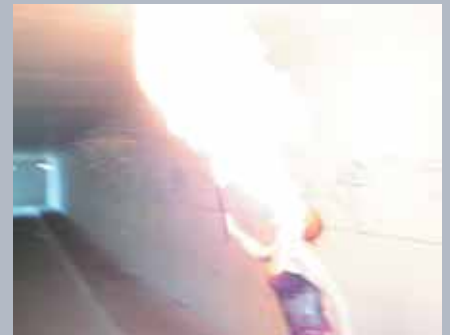
Margaret forteller at det er tøft å leve av kunst, og da trenger du et klapp på ryggen.

– «Gateakademiet» er et godt hjelpemiddel på veien. Her får vi aksept for de evner som ligger i folk. I tillegg får vi papirer på hva vi har lært og produsert, og hvilke kurs vi har fått. Men «Gateakademiet» er ikke et sted for dem som bare vil lære å stå opp om morgenen. Folk må ville noe! En effektiv

måte å knuse drømmer er å la deltagerne gå her uten å gjøre noe.

Stopp forbrukskarusellen!

– Systemet er slik at vi alle skal skaffe oss en jobb og tjene penger for å kjøpe vår mat. Jeg har lyst til å droppe dette leddet. Min drøm er å dyrke min egen mat og veve mine klær. Jeg vil ikke støtte forbrukskarusellen, vil ikke være en type forbruker som samfunnet vil at jeg skal være. Vi klarer oss godt uten det meste som selges i dag. Behov skapes på en kunstig måte. Folk sier de unge i dag er dessertgenerasjonen, men egentlig er vi opp-

vaskgenerasjonen. Det er vi som må leve med følgene av høyt forbruk og belastninger på miljøet! Mitt bidrag vil være det jeg kan gi av det jeg lager. Erfaringer og varer. Det som naturen kan gi. Om staten vil ha penger av meg, så får de komme å ta gulrøttene mine!

Fra avmakt til mulighetenes kraft

– Jeg tror at mange unge føler avmakt. De føler at de er en belastning for seg selv og samfunnet. I denne situasjonen velger noen unge narko og kriminalitet. «Gateakademiet» er et annet valg. Et valg som gir muligheter. Du må være så sterk når du står der alene med en tanke eller en ide. Vanskeligst er kanskje å overbevise seg selv, tro på egne muligheter. Da trengs det støtte fra folk som tror du kan lykkes med noe.

mmel, men kan for det!»

Ungbo

KONTAKT

Boligvirkemiddelstaten, Ungbo, Stenersgate 1d, 0107 Oslo

telefon: 23 48 31 00 internett: www.bve.oslo.kommune.no

kontaktpersoner:

Debbie Przedpelska Mathisen debbie.mathisen@bve.oslo.kommune.no

Øyvind Brådalen oyvind.bradalen@bve.oslo.kommune.no

RIMELIGE OG
TRYGGE
UNGDOMSBOLIGER

Boligtilbud til ungdom

«Ungbo» er Oslo kommunes boligtilbud til ungdom i alderen 17–23 år. Gjennom botilbud og bo-oppfølgning skal «Ungbo» bidra til å fremme ungdoms mulighet til å ta ansvar for eget liv. De tilbyr rimelige og trygge gjennomgangsboliger til all ungdom som bor, har skoleplass eller jobb i Oslo. For mange unge er dette den første boligen utenfor foreldrehjemmet. Hvert år får 150-200 unge bolig gjennom «Ungbo». Dette dekker ikke den store etterspørselen, og ventelisten er lang. Boligene som disponeres er variert, men de fleste får tilbud om hybel i bo-gruppe. En bo-gruppe er en stor leilighet med 4-6 hybler med felles stue, kjøkken og bad. Fellesrommene er møblert og alle bokostnader (strøm, kabel-tv etc.) er inkludert i husleien. Botiden er opp til tre år. «Ungbo» er et sosialt- og oppvekstpolitisk tiltak med forebyggende siktemål. De har spesielt ansvar for å hjelpe unge mennesker til å mestre etablering i egen bolig.

Mangfoldig bofellesskap

Bo-gruppene settes sammen av unge med ulike bakgrunn og med ulike ressurser. Målet er å skape et godt bo- og læringsmiljø. Tanken er at alle har noe å bidra med, og at alle kan lære av hverandre. Slik blir den unge selv den viktigste ressursen i et bofellesskap. Å bo en periode i en bo-gruppe gir mange en mulighet til spennende møter med andre unge på tvers av bakgrunn, kultur og oppvekst. Selv om mange unge drømmer om sin egen leilighet, er det også mange som ser fordelene ved å bo en periode i et bofellesskap. Dette kan spesielt være nyttig for dem som flytter hjemmefra for første gang, og som en nyttig overgang til en selvstendig botilværelse.

Ungdom uten fast arbeid

En utfordring i «Ungbo» er de langtidsledige ungdommene. Dette er en gruppe som knapt har deltatt i arbeidslivet, og som har liten eller ingen skolegang etter grunnskolen. Hverdagen blir preget av at de snur på døgnet og det kan utvikle seg til en vond sirkel. Etter hvert blir det problematisk å søke på en ordinær bolig, jobb eller utdanning. Som svar på disse ungdommenes behov, ble arbeidsprosjektet «APRO» startet. Dette er en egen seksjon i «Ungbo» som tilbyr både bolig og arbeidstrening i ett konsept. «APRO» har to arbeidsgrupper, en vedlikeholdsgruppe og en tømrergruppe og arbeidet ledes av erfarne arbeidsledere. Vedlikeholdsgruppen utfører diverse vedlikeholdsoppgaver rundt omkring i «Ungbos» boliger. Det gis opplæring i vaktmestertjeneste og byggfaglige emner. Tømrergruppen arbeider med rehabilitering av eldre kommunale trehus som skal bli boliger til ungdom i Oslo. «APRO» er godkjent som lærlingebedrift for tømrere. Gruppene har egne lokaler, biler og nødvendig verktøy og maskiner. «APRO» samarbeider med Aetat, og ansatte lønnes med arbeidstreningstilskudd. Det gis kontrakt for inntil to år, og seksjonen gir da bistand om overføring i ordinært arbeid.

«Ut av Ungbo»

«Ungbo» har opp gjennom årene drevet metode- og utviklingsarbeid for å prøve nye veier i arbeidet med ungdom og bolig. Informasjon, råd og veiledning er en del av «Ungbos» ordinære virksomhet. Ved behov har de iverksatt informasjonsprosjekter spesielt rettet mot deler av målgruppen. Et eksempel på dette er «Ut av Ungbo». Målgruppen for prosjektet har vært vanskeligstilt ungdom, og en prioritert gruppe har vært unge med innvandrerbakgrunn. Bakgrunnen for prosjektet var at stadig flere av beboerne har fått større og større problemer med å skaffe seg en annen bolig etter endt botid i «Ungbo». Dette har medført at de unge blir boende lengre enn sine tilmålte tre år. Gjennomstrømningen blir dårligere, og det blir friggitt færre boliger til nye søkere. «Ut av Ungbo» har prøvd ut en rekke tiltak. Det har vært gitt individuell veiledning og veiledning i grupper av beboere. Tema for samlingene har vært motivasjon, hvordan søke bolig, økonomi og lån, hvordan presentere seg på boligmarkedet etc. Erfaringene viser at med informasjon uten motivasjon kommer man ikke langt. Det tar tid å formidle informasjon og det tar tid å motivere. Selv om ungdommene var fornøyd med felles kurs og gruppemøter så var individuell samtale med bokonsulentene å foretrekke. Mange opplevde det som vanskelig å diskutere sin situasjon når andre beboere hørte på.

Informasjonsmaterieill

I «Ut av Ungbo» ble aktuell informasjon sammen med egenprodusert informasjonsmaterieill samlet i en infomappe. Denne blir delt ut til alle ungdommene. Mappen inneholder blant annet en oversikt over store utleiere, typer boliger, beliggenhet, pris og ikke minst gode råd og fremgangsmåten for å søke bolig. Oversikter over prisutviklingen for utleie og kjøp av bolig i de ulike bydelene i Oslo har vært et nyttig verktøy i samtale med den enkelte beboer. Erfaringen viser at ungdom ofte har feilaktig informasjon om boligmarkedet. Eksempelvis har de fleste inntrykk av at leien er langt lavere enn den faktisk er. Andre eksempler i infomappen er maler for referansebrev og egenpresentasjoner som kan brukes i forbindelse med visninger. Ungdommene får også tilbud om følge av bokonsulenter på visninger. Dette har vært nyttig i forhold til å lære ungdommene det spesielle «bolig-språket» som de bør ha kjennskap til for å kunne orientere seg på boligmarkedet.

Å bo en periode i en bo-gruppe gir mange en mulighet til spennende møter med andre unge på tvers av bakgrunn, kultur og oppvekst

BY
Trondheim

FYLKE
Sør-Trøndelag

FOTO: LEIF GABRIELSEN

Ung og nyttig

KONTAKT

Heimdal sosialtjeneste, Avdeling Kultur og Fritid, Industriveien 7, 7004 Trondheim
 telefon: 72 54 35 40 / 72 54 96 66

kontaktpersoner:

Therese Fjellheim therese.fjellheim@trondheim.kommune.no
 Terje Johnsen terje.johnsen@trondheim.kommune.no

En bydel i vekst

Heimdal bydel i Trondheim har som mange andre forsteder opplevd en sterk økning i boligutbygging og folketall på kort tid. De siste årene har Heimdal opplevd en tendens til mer uro i ungdomsmiljøene. Som et resultat av utviklingen i ungdomsmiljøene ble det etablert tverrfaglige samarbeidsgrupper som ønsket å snu denne trenden med positive tiltak for ungdom. Gjennom ulike metoder har gruppene etablert fritidsaktiviteter i samarbeid med ungdommene og deres foreldre. I denne prosessen var det ungdom som ytret ønske om å kunne tjene sine egne penger gjennom deltidsjobber i nærmiljøet. Ungdommene opplevde det som vanskelig å skaffe jobber selv.

Prosjektet tar form

Prosjektet «Ung og Nyttig» ble iverksatt som et samarbeidsprosjekt mellom hjelpetjenesten, enhet for kultur og fritid og sosialtjenesten i Heimdal. Representanter fra enhetene gikk sammen i styringsgruppen for prosjektet, og det ble ansatt egen prosjektleder. Målgruppen ble utsatt ungdom mellom 13–18 år. I samarbeid med rådgivere ved ungdomsskolen og videregående skole, rekrutterte prosjektet inn 10 ungdommer. I denne gruppen var det både gutter og jenter. Noen av ungdommene hadde innvandrerbakgrunn. Ungdommene var forskjellige og hadde ulike behov. Felles var at de alle ønsket en jobb, og hadde en skolehverdag som de ikke trivdes med.

Deltidsjobb

Hensikten med prosjektet var å skaffe ungdommene en deltidsjobb. Omfanget var mellom 2 – 8 timer i uken. Med å prøve seg i arbeidslivet og tjene sin egen lønn, var målet at ungdommene skulle få oppleve å mestre en ny arena. De skulle få innblikk i arbeidslivet, motivasjon og forberedelse til framtidige yrkesvalg. Prosjektet betalte ungdommene lønn i en prøveperiode på 3 måneder, og refunderte 50 % av lønnsutgiftene de neste 3 månedene.

Kartlegging av jobber i nærmiljøet

I startfasen gjorde prosjektleder en kartlegging av bedrifter i nærmiljøet som kunne ha passende arbeidsoppgaver for ungdom. Det var viktig å finne arbeidsplasser som hadde en positiv holdning til ungdom og de måtte være bevisste på at det å ta imot ungdom også ville kreve noe ekstra av dem. Ungdommene var ikke bare gratis arbeidskraft. Alle bedriftene som ble kontaktet var i nærmiljøet. Prosjektet appellerte til innsats for ungdom fra eget nærrområde. Dette virket motiverende og mange arbeidsplasser var villig til å prøve.

Regelverk

Det finnes et regelverk for ungdom i arbeidslivet som begrenser hvilke arbeidsoppgaver de kan utføre og som sier noe om arbeidstid og lønn. Prosjektet hadde derfor et samarbeid med LOs ungdomssekretær og Aetat. Ungdommene i prosjektet ble ansatt og forsikret i Trondheim kommune, og mottok tariff lønn. Pengene ble

utbetalt til deres egen konto etter godkjenning fra foreldrene. For ungdom med innvandrerbakgrunn kan det være et spørsmål om de har arbeidstillatelse. Om deres foreldre har arbeid og oppholdstillatelse, så gjelder dette også for deres barn.

Opplæring og oppfølging

Prosjektleder brukte mye tid på utvelgelse av ungdom til prosjektet, med samtaler både med ungdom og foreldre. Det var viktig å få inn ungdom som hadde en mulighet til å lykkes og som hadde motivasjon. Ungdommene fikk selv komme med ønske om arbeidsplass. De utvalgte ungdommene fikk tilbud om en opplæringspakke som ble gjennomført i samarbeid med skolene. Helt avgjørende for suksess har vært prosjektleders tette oppfølging av ungdommene og deres arbeidsgivere. Ofte er det små misforståelser eller litt kritikk som medfører at sårbare unge opplever avvisning med det resultat at de uteblir fra jobben. Det var da viktig med gode varslingsrutiner til prosjektleder. Som en del av prosjektet fikk også arbeidsgiverne veiledning på hvordan de skulle behandle ungdom. Også voksne trenger påminninger om å være oppmerksom og forstå betydningen av ros og konstruktiv kritikk. Godt forberedte arbeidsgivere gir større sjanse for å lykkes. Prosjektet har erfart at god tilgjengelighet og rask handling fra prosjektleder er viktig for fortløpende å løse problemer. «Ung og nyttig» har utarbeidet nyttige metodiske verktøy som presentasjonsbrosjyre, kriterier for utvelgelse av ungdom, kartlegging av erfaring og motivasjon, opplæringspakke og arbeidsavtale.

Positive ringvirkninger

En viktig erfaring er at ungdom som ikke trives i skolen har gode sjanser for å lykkes med andre ting i livet sitt, som her, en jobb. Det å mestre en jobb, tjene sine egne penger, virket motiverende og ga positive ringvirkninger i ungdommens liv. Prosjektleder observerte at de som andre opplevde som frekke og uhøflige ungdommer endret språkbruk og atferd når de kom i et arbeidsmiljø med voksne som møtte dem med et åpent sinn og respekt. Ungdommens foreldre fortalte om slitne, men fornøyde ungdommer, som kom hjem etter en dag på jobben. Opplevelsen av å få noe til, være til nytte og motta ros fra arbeidskollegaer var av stor betydning for ungdommene. For ungdom med innvandrerbakgrunn ga deltakelse i arbeidslivet også god språktrening.

Ungdommens foreldre fortalte om slitne, men fornøyde ungdommer, som kom hjem etter en dag på jobben

Fattigdom

2 prosjekter følger...

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Gamle Oslo

FRIGO

KONTAKT

Frigo, Heimdalsgata 14b, 0561 Oslo
 telefon: 23 43 13 50 internett: www.frigo.no
 kontaktperson: Lars Høgmo lars.hogmo@bgo.oslo.kommune.no

Lite grønt i Oslo indre øst

I 1995 ble to friluftsgupper ved Gamle Oslo aktivitetshus, en villmarksgruppe og en båtgruppe, slått sammen og bydelen opprettet «Friluftsentret i Gamle Oslo» (FRIGO). Det er ikke tilfeldig at det finnes et slikt tilbud her. Gamle Oslo er den bydelen i landet som har minst grøntareal per innbygger og bydelen har få fri- og lekearealer. Bydelen har ikke direkte tilgang til fjorden eller marka. Barn og ungdom har derfor små muligheter til å drive friluftaktiviteter i nærmiljøet. Det er også veldokumentert at bydelene i Oslo indre øst skårer lavt på levekårsundersøkelser. Høy konsentrasjon av mennesker med innvandrerbakgrunn, dårlig tilknytning til arbeidsmarkedet og dårlige norskkunnskaper gir bydelen særlige utfordringer. Hovedmålsettingen med «FRIGO» er å bedre barn og unges oppvekstvilkår i Oslo indre øst, ved å gjøre fjorden og marka tilgjengelig som fritidsarena. Utfordringen er å skape en fellesarena for samhandling, opplevelser, mestring og mye moro. Senteret jobber særlig med å legge forholdene til rette for at barn og ungdom med innvandrerbakgrunn i større grad skal delta i fritidsaktiviteter. Lek kombinert med læring og mestringsopplevelse er bra for alle uansett bakgrunn. «FRIGO» fungerer som en egen enhet i avdeling for oppvekst og fritid i bydel Gamle Oslo, men gir også tilbud til bydelene Grünerløkka-Sofienberg og Sagene-Torshov i Oslo indre øst.

Utstyr til utlån

«FRIGOs» største oppgave er utlån av friluftsutstyr til bydelens befolkning. I egne lokaler sentralt i bydelen har de et rikholdig utstyrlager med diverse friluftsutstyr til sommer- og vinteraktiviteter. Ski, snowboard, skøyter, akebrett, soveposer, telt, sekker, kanoer, klatrestyr og sykler er eksempler på hva som kan lånes. I tillegg har de hytte i Sørkedalen, landsted på Bekkensten, tresnekke og biler med en transportkapasitet på 40 personer. Skoler, familier og enkeltpersoner kan alle låne utstyr når de måtte ønske, og alt er gratis. I forbindelse med lån av utstyr gis instruksjon og tips fra de ansatte om bruk av utstyr, sikkerhet og fine steder å reise til. Erfaringene er at det unike utstyrlageret utløser mye aktivitet, også utenom aktiviteter i regi av «FRIGO». Utstyret gir muligheter som mange med svak økonomi ellers ikke har. På grunn av skolesamarbeidet, hvor de fleste elevene i bydelene har deltatt på turer med «FRIGO», er tilbudet godt kjent i bydelen. Gjennom skoleturene blir barn og unge kjent med utstyr og ansatte. Dette skaper trygghet og tillit til hva senteret står for og gjør det lettere når de skal rekruttere barn og unge til aktivitetsgrupper på kveldstid og turer i skoleferiene.

Når mange gjennom skolen

«FRIGO» driver et utstrakt samarbeid med skoler i Oslo indre øst. Formålet er å gi elever og lærere friluftskompetanse, og at de skal bli kjent med og ta i bruk lokale og regionale friluftarenaer. Målet er at skoler og lærere på lengre sikt skal bli i stand til å gjennomføre turer på egen hånd. På individnivå er målsettingen at elever og lærere skal ha det moro, oppleve turglede og turfelleskap og turene

skal bidra til sosialisering og mestringsfølelse. Ved å tilby turer i skoletiden lykkes de med å nå alle elevene, også de som ofte er fraværende i organiserte aktiviteter eller ikke deltar av økonomiske eller kulturelt betingede årsaker. Uansett bakgrunn har alle respekt for skolen. Gjennom skolesamarbeidet når de også jenter med innvandrerbakgrunn som ellers deltar lite i fritidsaktiviteter utenfor skoletiden. Friluftslederne ved senteret gjennomfører turer hver uke hele skoleåret. Om vinteren går det mye i aktiviteter med ski, snowboard og skøyter. Resten av året prøver de å bruke kysten, fjorden og marka til grotteturer, indianerdag i skogen, tematurer som livet i fjæra, eller en øy tur i Oslofjorden. I tillegg bistår de skolene ved utlån av utstyr, tilbyr turopplegg, gir råd og veiledning og tilbyr ulike kurs for lærere.

Bedrer skolehverdagen

Samarbeidet er blitt svært positivt evaluert av skolene, og de peker på at «FRIGO» er et helt nødvendig supplement til skolens egne ressurser for at skolen skal kunne ivareta de friluftsfaglige intensjonene i Læreplanen. Men viktigst er selvsagt de gevinster elevene opplever. Når elevene omgås hverandre utenfor klasserommet, skaper dette mer like forhold mellom de «flinke» og de som sliter med skolefag. De som sliter får brukt andre sider av seg selv, og får styrket selvtilliten. Erfaringen er at disse elevene lettere blomstrer i slike friluftaktiviteter, og at aktiviteten på en positiv måte påvirker skolehverdagen. Turene bidrar til at det sosiale miljøet i klassen blir bedre, og gir lærerne en god mulighet til å bruke tema og opplevelser fra turene inn i den ordinære undervisningen.

Unik kompetanse i et unikt tiltak

«FRIGO» er et unikt tilbud med hensyn til målgruppe, omfang, fleksibilitet, bredde og nedslagsfelt, og er antagelig det eneste av sitt slag i landet. I løpet av ett år har «FRIGO» mer enn 7000 «turbarn» fordelt på skoleturer, turer og aktiviteter i fritiden og i skoleferier. Alle barna blir møtt av kompetente friluftsledere. I staben er det bred fagkompetanse innen idrett, friluftsliv, førstehjelp og sikkerhet, pedagogikk, ski, klatring og materialforvaltning, for å nevne noe. Friluftslederne rekrutteres ut fra friluftsfaglige ferdigheter, entusiasme og interesse for å jobbe med barn, ungdom og friluftsliv.

Lek kombinert med læring og mestringsopplevelse er bra for alle uansett bakgrunn

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Søndre Nordstrand

Kittilbu Sæter – helårs ferietilbud

KONTAKT

Søndre Holmlia Fritidssenter, Dyreråkket 30, 1251 Oslo
telefon: 22 61 09 84 kontaktperson: Roland Daus roland.daus@mediaverksted.com

En vulkan av livsutfoldelse

«Kittilbu Sæter» er en del av Søndre Holmlia Fritidssenter som tilbyr en mengde gode og spennende aktiviteter for barn og unge. Fritidssenteret er et privat senter som eies av borettslagene i nærområdet. Barn og unge i alle aldre benytter fritidssenteret daglig, og beliggenheten i sentrum av skoler og borettslag gjør det til en viktig del av nærmiljøet. Mangfold i tilbudet og enkeltmennesket står i fokus på fritidssenteret. God kjennskap til nærmiljøet, engasjement og høy kompetanse innenfor de ulike ansvarsområdene gjør at senteret har stor spennvidde og stadig er i utvikling. Av aktiviteter kan nevnes: daglige «etter skoletid» tilbud for alle mellom 7–16 år, fritidsklubb, diskotek, konserter, data, klatring, ballspill, musikkproduksjon, film og videoproduksjon, øvingsrom for band og turvirksomhet.

Stort behov for ferietilbud

Søndre Nordstrand er en folkerik bydel med mange barn og unge. Områdene rundt Holmlia Fritidssenter har en spesielt høy andel barn og unge med innvandrerbakgrunn. Mange av beboerne sliter med dårlig økonomi, og av disse er det mange store barnefamilier. Boområdet opplever til tider store problemer knyttet til uro i ungdomsmiljøene i form av rus, kriminalitet og vold. Holmlia Fritidssenter møter et stort antall barn og unge som ikke har andre alternativer enn å oppholde seg i eget nærmiljø og som aldri får tilbud om reiser og opplevelser i ferier. Det er få offentlige ferietilbud til denne gruppen. Fritidssenteret har derfor over flere år arrangert turer både i helger og ferier- både sommer og vinter. Da Fritidssenteret i 1996 overtok driften av «Kittilbu Sæter» ga dette nye muligheter. De kan nå tilby storbyungdom nye og spennende opplevelser i norsk natur.

«Kittilbu Sæter»

I vakker natur på fjellet i Vestre Gausdal finner vi «Kittilbu Sæter» i all sin prakt. Her finnes alt som norsk natur kan tilby: vidder og fjell, skog, bade- og fiskevann. Sæteren består av flere bygninger, og har nærmere 50 sengeplasser. Fritidssenteret har inngått en rimelig leieavtale og arrangerer ukesturer i vinter-, påske-, høst- og sommerferien. I tillegg blir det arrangert helgeturer. Driften av en såpass stor bygningsmasse er krevende og blir ivaretatt av fritidssenterets ansatte og ungdommer. Ungdom på ulike sysselsettings tiltak ved fritidssenteret deltar jevnlig på dugnadshelger.

Alle må delta

På ukesturene er det en grunnbemanning på 7 voksne ledere som tar i mot grupper opp til 28 deltakere. På helgeturene har de 2–3 voksne ledere på en ungdomsgruppe på inntil 15 deltakere. Alle lederne har lang turerfaring. I tillegg til de ansatte er det alltid med eldre ungdommer som fungerer som hjelpeledere. Kittilbu kan også brukes av andre etater og deres ungdommer. Etatene supplerer da med egne ledere som kjenner ungdommene. På turene må ungdom delta aktivt i alle praktiske gjøremål. De får være med å hogge ved, bære vann, delta i matlaging og opprydding. Det er 4

måltider om dagen og menyen tar hensyn til at det er mange muslimske ungdommer som deltar. Ungdommene driver selv sin egen kiosk på Kittilbu. Matinnkjøp i bygda er en populær tur, der ungdommene står i kø for å få være med.

Aktiviteter sommer og vinter

Området gir mulighet til et mangfold av aktiviteter. Mellom måltidene deles ungdommene opp i grupper som benytter ulike tilbud. Et kort stykke unna Kittilbu ligger det flere opparbeidede klatrefelt med ulike vanskelighetsgrader. På turene er det alltid med erfarne klatreinstruktører med den nødvendige kompetansen som kreves. Like ved ligger det flere vann som egner seg ypperlig for kanopadling. Her er det også mulig å prøve fiskelykken. Ellers er det gode turmuligheter og på området rundt sæteren drives det med bading, fotball, spill, grilling, pil og bue og luftgevær. Om kvelden er det diskotek i fjøset. Det finnes også et utmarks-museum i nærheten som forteller historien til området helt fra steinalderen og frem til vår tid. En kultursti byr på ulike aktivitetsopplegg. Her kan ungdommene se helleristninger, og leve seg inn i steinalderens trolldom og magi. Å besøke Hunderfossen Familiepark er blitt en tradisjon på sommerturene. Om vinteren er særlig aking, langrenn og hundekjøring de store opplevelsene. Da besøkes en hundekennel med 50 Alaska huskies trekkhunder, og en tur med hundeslede gir en uforglemmelig opplevelse for mange av byungdommene. Den mest populære aktiviteten er likevel badestampen. Her er det kamp om plassene. Det å sitte ute i oppvarmet vann med en flott natur rundt seg og se på kveldsolen, er noe ungdommene prater om i lang tid etter en tur.

Populære turer

Turene på Kittilbu har blitt meget populære og ettertraktet blant ungdommene. For mange er dette deres først møte med norsk natur og det lengste de har vært borte fra byen, butikkene og tv. Noen har aldri sett et laftet hus eller brukt utedo. Da målgruppen ofte kommer fra hjem med svak økonomi er turene svært rimelige. I tillegg har fritidssenteret investert i utstyr som ungdommene fritt får låne. Turlbudene blir markedsført gjennom fritidssenteret og med egen brosjyre til alle skolene i bydelen.

Mange av beboerne sliter med dårlig økonomi, og av disse er det mange store barnefamilier

Funksjonshemmede

2 prosjekter følger...

BY
Drammen

FYLKE
Buskerud

Scenen er vår

KONTAKT

Drammen kommune, Kultur og fritid, Gamle Kirkeplass 7, 3019 Drammen

telefon: 32 80 63 00 internett: www.drammen.kommune.no/scenenervaar/index.htm

kontaktperson: Ragne Buer ragne.buer@drammen.kommune.no

Kulturprosjekt for utviklingshemmede

Erfaring viser at psykisk utviklingshemmede er lite involvert, og i beskjeden grad deltar, i det lokale kulturlivet. Drammen var intet unntak og prosjektet «Scenen er vår» ble startet for å styrke kulturaktiviteter for psykisk utviklingshemmede i Drammensområdet. Gjennom et prøveprosjekt ønsket avdeling for kultur og fritid i kommunen å tilrettelegge kulturaktiviteter og stimulere kulturtilbudene til å inkludere utviklingshemmede i sine aktiviteter.

Målsettinger

Prosjektet har vært organisert som et samarbeid mellom kulturarbeidere og profesjonelle kunstnere. Hensikten med prosjektet var å aktivisere utviklingshemmede i kreativt arbeid. Målet var blant annet å frigjøre kunstneriske- og uttrykksmessige talenter og den kreativitet som også utviklingshemmede kan besitte. Deres eget uttrykk vil gi en bedre forståelse av hvordan «deres verden» og hverdag er. Prosjektet har arbeidet for å:

- Styrke samspillet mellom frivillige organisasjoner og lokalt kulturliv for å utvikle bredere forståelse for kulturaktiviteter for utviklingshemmede.
- Utvikle et aktivitetstilbud som engasjerer og utvikler nettverk for den enkelte utviklingshemmede.
- Utvikle samarbeid med profesjonelle kunstnere og amatører.
- Utvikle faglig kompetanse i kulturelt arbeid med utviklingshemmede lokalt.

Victoria Kulturhus

Sentralt i Drammen ligger Victoria Kulturhus, og her ble prosjektet etablert. Victoria kulturhus er et aktivitetshus for ungdom mellom 15–25 år. Med sine 1000 kvadratmeter fordelt på tre etasjer har huset mye å tilby ungdom. Her kan du finne internettkafé og Pizzeria, kunst-, film- og foto verksteder samt øvingslokaler for band. I tillegg arrangeres det et stort utvalg av konserter, teater, workshops og kurs for ungdom. Huset blir flittig brukt av organisasjoner og skoler både på dag- og kveldstid.

Hvordan spre det glade budskap?

For å gjøre prosjektet kjent ble det spredd informasjon via boliger/hjem, idrettslag og andre organisasjoner som arbeidet med utviklingshemmede. «Megabandet», en musikkgruppe bestående av utviklingshemmede, var en viktig rekrutteringskilde for å komme i kontakt med målgruppen. Foruten aktiv bruk av media ble det også holdt infomøter med støttekontakter, pårørende og ansatte ved bofellesskap.

Fire scener for kreativitet

«Scenen er vår» ble bygd opp i fire kulturverksteder innen:

- Dans
- Musikk
- Film
- Billedkunst

I prosjektet ble det engasjert instruktører med solide fagkunnskaper innen de nevnte områdene, men som samtidig hadde erfaring fra arbeid med utviklingshemmede. Kompetanse, personlig egnethet og masse tålmodighet er viktige stikkord for suksess i dette arbeidet. Trygghet til instruktørene er en viktig forutsetning for at denne gruppen skal trives og utvikle sine kreative sider. I praksis har kulturverkstedene hatt samlinger en kveld i uken. Gruppene størrelse har variert fra 6 til 12 deltakere. Erfaringene er at gruppene ikke bør være for store. Grupper på 4-6 personer har gitt best resultater og arbeidsforhold. Små grupper gir instruktørene gode muligheter for mer individuell undervisning.

Erfaringer

«Scenen er vår» har vist at kreativt arbeid virker stimulerende og frigjørende på den enkelte og reduserer behovet for tett oppfølging av støttekontakter. Profesjonelle instruktører med innsikt i kreative prosesser, og som gir deltakerne trygghet og frihet, er en nødvendig forutsetning for å lykkes. Deltakerne trenger tid. Da aktivitetene har blitt gjennomført på Victoria kulturhus har dette medført at deltakerne har fått trygghet i å bruke huset, og at ungdom som vanligvis bruker huset har fått trygghet i forhold til utviklingshemmede. De omgås på en naturlig og avslappet måte. Flere av de utviklingshemmede er nå faste brukere av huset. Selv om behovet for støttekontakter har blitt redusert, er det likevel behov for støttespillere. Mange er fortsatt avhengig av å bli kjørt eller fulgt til aktivitetene.

Kompetanse og utvikling

Drammen kommune har gjort spennende erfaringer og har bygget opp kompetanse blant instruktørene gjennom prosjektperioden. Erfaringene viser også at om utviklingshemmede blir gitt profesjonell instruksjon og gode arbeidsforhold, så er det uttrykksmessige resultatet interessant og tåler å stå for seg selv. Det har vært arrangert to kunstutstillinger i regi av «Scenen er vår», hvorav en var salgsutstilling. Noen av deltakerne har vist store kunsttalenter, og en viktig utfordring er å gi dem mulighet til å utvikle sitt talent ytterligere. Kanskje vil disse talentene i framtiden bli forbilder for både utviklingshemmede og andre.

Hensikten med prosjektet var
å aktivisere utviklingshemmede
i kreativt arbeid

BY
Fredrikstad

FYLKE
Østfold

Vispen sjøsenter

Vispen sjøsenter, C/o Stig Røgeberg, Haldenveien 154, 1655 Sellebakk
 telefon: 69 34 75 91 **kontaktperson:** Oddvar Vagle odva@fredrikstad.kommune.no

Lek på historisk grunn

«Vispen sjøsenter» har beliggenhet ved den vakre Skjærvika i kommunedel Borge like utenfor Fredrikstad sentrum. Historien forteller at vikingene brukte Skjærvika til lek og konkurranser. Lek på sjø om sommeren, og på is om vinteren. Vikingene kalte da vika for «ski», som betyr lek. Nå er det barn og unge som har overtatt, og leken går litt mer fredelig for seg. «Vispen sjøsenter» er plassert som en del av en offentlig badeplass med strand, lekeplass for de minste og deilige gressbakker. Formålet med senteret er å gi barn og unge, også funksjonshemmede, kultur og naturopplevelser ved kyst og sjø. Senteret skal være åpent for alle. Skoleklasser, speidergrupper, lag og foreninger for funksjonshemmede, velforeninger og fritidsklubber er eksempler på grupper som kan benytte seg av «Vispen sjøsenter» til aktiviteter hele sommerhalvåret.

Naust, brygge og ballplass

«Vispen sjøsenter» består av et naust, ballplass, toaletter, omklede-rom og en spesiallaget brygge. Det er god adkomst, da det er parkeringsplasser og vei helt ned til sjøen. Dette er naturligvis særlig viktig for funksjonshemmede brukere. Naustet er godt utstyrt med kanoer, redningsvester og fiskeutstyr. Det finnes også en spesiallaget båt hvor rullestolbrukere kan rulle direkte om bord fra bryggen. Bryggen er konstruert på en slik måte at rullestolbrukere og andre funksjonshemmede, både kan bade og komme seg i båten for en fisketur på fjorden.

Fond til ungdomstiltak

Da Borge Lions feiret sitt 10-års jubileum i 1985, bestemte klubben seg for å opprette et fond hvor pengene skulle gå til et godt tiltak for barn og unge. Etter flere år med sparing kom ideen om et sjøsenter for barn og unge. Borge Lions innledet da et tett samarbeid med Fredrikstad kommune, Østfold Handikapforbund og velforeningene i Kjølskunn og Skjærviken. Tett samarbeid med lag og foreninger i nærmiljøet og finansiering fra ulike kilder er viktige forutsetninger for suksess. Sjøsenteret er et skikkelig spleiselag og har mottatt støtte fra tilskuddsordningen Ungdomstiltak i større bysamfunn, Fredrikstad kommune, spillemidler, lokalsamfunnet Skjærviken og ikke minst Lions egne innsamlede midler.

Tilrettelagt for funksjonshemmede

Lions har lange tradisjoner når det gjelder å samarbeide med de funksjonshemmedes foreninger. Da de skulle bygge et senter for å drive friluftaktiviteter knyttet til sjøliv, var det derfor naturlig å søke samarbeid med Østfold Handikapforbund. Borge Lions etablerte dialog helt fra starten, og samarbeidet med forbundet har ført til mange konstruktive forslag i byggeprosessen. De funksjonshemmede vet selv best hvilke løsninger som fungerer for dem.

Tett samarbeid med skolene

På dagtid er barne og ungdomsskoler i nærområdene flittige brukere. I naustet er det laget egen verkstedsavdeling for vedlikehold av kanoer og annet utstyr. Det er tenkt at skolene kan ha grupper med elever som arbeider med vedlikeholdsoppgaver i skoletiden.

«Stiftelsen Vispen sjøsenter»

«Vispen sjøsenter» ble ferdigstilt våren 2003. Det er nå dannet en stiftelse som vil stå for den daglige driften av senteret. I stiftelsen finner vi representanter fra Fredrikstad kommune, velforeningene i nærmiljøet, Østfold Handikaplag og Borge Lions.

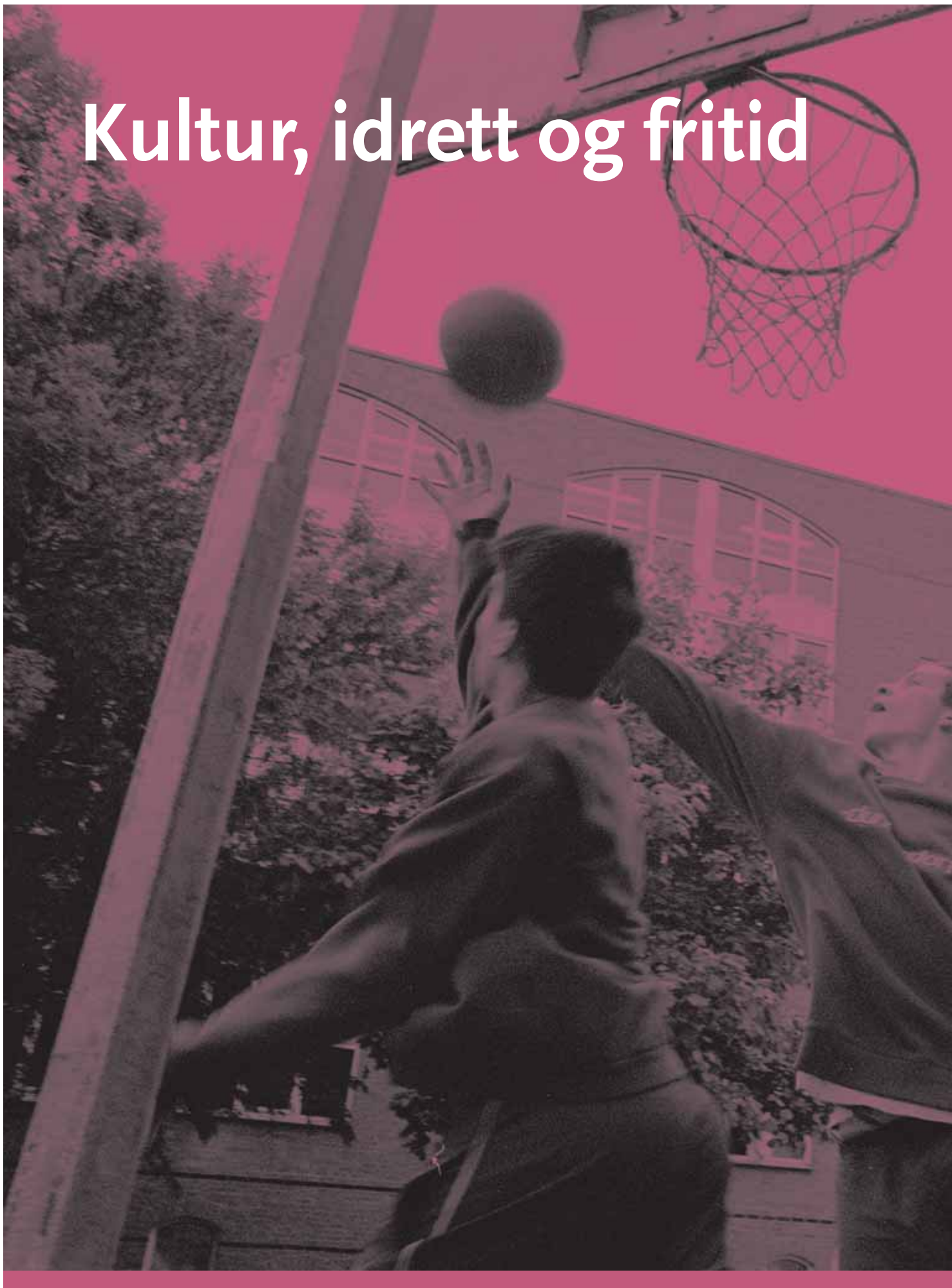
Visjoner og drømmer

Borge Lions ser ikke på «Vispen sjøsenter» som et avsuttet prosjekt. Nye muligheter faller lett i øynene, og mulighetene for knoppskyting er mange. Området er nemlig ett av landets rikeste når det gjelder fornminner. I umiddelbar nærhet kneiser bygdeborgen, og her slynger Oldtidsveien seg gjennom gravfelter fra de eldste tider. Helleristninger finnes også. Alt dette i svært attraktivt og lett tilgjengelig natur. Borge Lions ser for seg turløyper i dette historiske landskapet med morsomme undervisningsopplegg som gir barn og unge mulighet til å lære historie på en gøy og interessant måte. Naturopplevelsen får de i tillegg.

Formålet med senteret er å gi barn og unge, også funksjonshemmede, kultur og naturopplevelser ved kyst og sjø

Kultur, idrett og fritid

9 prosjekter følger...

Afrikan Youth

Afrikan Youth In Norway, Korsgt. 31, 0551 Oslo

telefon: 22 35 46 35 e-post: info@afrikanyouth.org internett: www.afrikanyouth.org

kontaktpersoner: Lamisi Gurah

Hvordan det startet

Initiativet til å starte «Afrikan Youth In Norway» (AYIN) kom i 1994. Mange ungdommer med afrikansk opprinnelse opplevde vanskeligheter i forhold til egen identitet. Flere ga uttrykk for at de hadde behov for aktiviteter spesielt tilrettelagt for dem. Voksne i det afrikanske miljøet var bekymret for at en del tenåringer begynte å utvikle negativ atferd knyttet til rus, vold og kriminalitet. Ideen om å starte et prosjekt for afrikansk ungdom oppsto. Utgangspunktet var at ungdom selv skulle være med i utformingen fra begynnelsen. Arbeidet har vokst fra prosjekt til et fast ressurscenter. «Afrikan Youth In Norway» har tatt form som et aktivt senter i bydel Grünerløkka Sofienberg med deltakere fra hele Oslo. Etter hvert har de blitt et viktig og enestående forum i norsk virkelighet. Overfor medlemmene representerer de et pusterom, oppmuntring og utvikling. Utad er «Afrikan Youth In Norway» pådriver for å sette fokus på ulike problemstillinger og besitter viktig kunnskap om ungdom, identitet og problemløsning.

Målsetting og målgruppe

Senteret blir drevet på frivillig basis, med mål å fange opp og imøtekomme problemer og ressurser blant unge afrikanere. Intensjonen er å skape større bevissthet blant ungdommen om felles historisk og kulturell arv. De vil bidra til læring og videreutvikling av kulturelle uttrykksformer og være pådriver for at ungdommene skal være aktivt deltakende i utforming av egen tilværelse i det norske samfunn. Gjennom forebyggende arbeid ønsker «Afrikan Youth In Norway» å bidra til å stoppe rekruttering til negative miljø og fremme en positiv identitetsutvikling blant afrikansk ungdom. Hovedmålgruppen er tenåringer med afrikansk bakgrunn.

Identitetsstyrking som forebygging

«Afrikan Youth In Norway» arbeider ut fra den filosofi at identitetsstyrkende arbeid er det mest grunnleggende forebyggende arbeid som kan gjøres overfor afrikansk ungdom. De kan ikke godta at ungdom blir behandlet som mindreverdige på grunn av hudfarge og kulturbakgrunn. Det er allikevel en kjensgjerning at mange svarte ungdommer i Norge i dag møter en rekke problemer som har sterk innvirkning på deres identitet, atferd og levekår. De blir daglig konfrontert med situasjoner og holdninger som utgjør en trussel mot en positiv identitetsutvikling: manglende forbilder, stereotype forestillinger, negative fremstillinger, rasistisk motiverte handlinger og liten informasjon om egen bakgrunn. Dette er faktorer som gjør at afrikanske ungdommer stiller med mange sosiale og psykiske hindringer. «Afrikan Youth In Norway» mener at mange svarte ungdommer må arbeide minst dobbelt så hardt som hvite for å bevise at de er flinke.

Ansvar og brukerstyring

Et grunnleggende fundament er at målgruppen selv skal aktiviseres og ansvarliggjøres. For å få dette til, er det viktig å fokusere på positive elementer. De bruker derfor kulturelle uttrykk, og skaper arenaer for sosial samhandling og læring. Utgangspunktet er at alle ungdommer kan noe og har mye å bidra med. «Afrikan Youth In Norway» skal være mest mulig brukerstyrt. Ungdom er derfor representert på alle nivåer i organisasjonsstrukturen og i gjennomføringen av aktiviteter. I tillegg til et ungdomsråd valgt av medlemmene, har mange av ungdommene ulike ansvarsoppgaver. Dette ses som et viktig ledd for å øke ungdommens kompetanse og erfaring innen organisasjonsarbeid og praktisk planlegging, erfaringer som gjør at de vil stå sterkere både personlig, sosialt og i arbeidslivet.

AYIN prosjekter

Ungdomsgruppa arrangerer aktiviteter for ungdom mellom 13 – 20 år. Aktivitetene omfatter samlinger, seminarer, leire, utflukter og kulturarrangementer. Ungdom som er med på aktivitetene lærer noe viktig samtidig som de har det gøy. «Superhjernen» er et tilbud for elever i ungdomsskolen og videregående skole som ønsker assistanse og ekstra gjennomgang av enkelte skolefag. Her kan ungdommene gjøre lekser uforstyrret, og få hjelp når de ønsker det. «R.I.S.E.» prosjektet arbeider med ungdom som er interessert i å utvikle seg innen hip-hop, rap, sang, dans og musikkproduksjon. Artistene i prosjektet opptre under navnet «Afrikan Youth All Stars» på arrangementer. Gruppen består av både rappere og sangere som får publikum til å koke uansett hvor de opptre. «Dancers With Attitude» er en gruppe unge dyktige dansere som inkluderer danseteknikker fra tradisjonell afrikansk dans, dancehall, soca, hip-hop og streetdance. «SHAKA prosjektgruppe» er et selvstendig ungdomsstyrt prosjekt som for tiden arbeider med demokrati, utdanningsinformasjon og internasjonal utveksling. SHAKA står bak utgivelsen av informasjonsheftet «Svarting» som blant annet omhandler språkbruk. I tillegg til prosjektene, deltar ungdom som foredragsholdere, innledere og rådgivere i saker som berører temaer som identitet, kultur, oppvekst og rasisme sett i et svart perspektiv.

«Afrikan Youth In Norway» mener at mange svarte ungdommer må arbeide minst dobbelt så hardt som hvite for å bevise at de er flinke

By
Bergen

FYLKE
Hordaland

34

FOTO: EITERLYST

New Page

KONTAKT

Utekontakten i bergen, Strømgaten 10, 5008 Bergen

telefon: 55 56 86 00

kontaktpersoner:

Else Kristin Utne Berg elsekristinutne.berg@bergen.kommune.no

Magne Espelid magne.espelid@bergen.kommune.no

Uro i utemiljøene

Ungdomsmiljøet som dannet utgangspunktet for «New Page» prosjektet, var på en negativ måte dominerende i utemiljøene i Bergen. Det var en gjeng med gutter i alderen 14–18 år med innvandrerbakgrunn, som i stor grad brukte ulike former for vold mot andre ungdommer. De spilte på frykt og var i konflikt med store deler av voksenverdenen. Foruten å tilby støtte og hjelp til ungdommer som var utsatt for vold, begynte Utekontakten å arbeide med det voldelige ungdomsmiljøet. For feltarbeiderne ble det viktig å få tak i hvilke vansker, ønsker eller behov ungdommen forsøkte å mestre gjennom bruk av vold.

Noe måtte gjøres – en samarbeidsprosess starter

Ungdomsmiljøet falt mellom alle stoler i hjelpeapparatet og det var ingen etat som definerte dem som deres hovedansvar. Utekontakten tok initiativ til å samle etater som barnevern, politi, kultur med flere og det ble avholdt tverretatlige møter. Målet med møtene var å utveksle informasjon om ungdomsmiljøet for å skape en felles problemforståelse og drøfte aktuelle tiltak. Det ble nedsatt en tverretatlig arbeidsgruppe som utarbeidet en prosjektskisse hvor et viktig virkemiddel var å prøve ut basketballspillere i det forebyggende arbeidet. Basketballens popularitet, fargete spillere med heltestatus, dens forbindelse til hiphopkulturen fenger dagens ungdom og kanskje særlig unge med innvandrerbakgrunn.

En grunnmur av relasjoner

Hovedmålsettingen for prosjektet var å bidra til å redusere nivået av vold og kriminalitet utført av ungdomsmiljøet. Dette skulle skje gjennom en prosess hvor ungdommene skulle motta støtte, omsorg, grensesetting og å få oppleve mestring. Når ungdommene ble invitert til å delta i prosjektet, ble det vektlagt at kjente basketballspillere fra Ulriken Eagles skulle være aktivitetsledere. Basketballspillere skulle fungere som positive voksenmodeller, men for å oppnå resultater var prosjektet avhengig av å bygge en solid grunnmur av gode relasjoner. Disse ungdommene, som all annen ungdom, har unike kunnskaper om hvordan det er å være akkurat dem. Utfordringen var å prøve å få innblikk i denne kunnskapen, for å kunne, sammen med dem og deres nettverk, iverksette positive endringsprosesser.

Fellesaktiviteter

Under hele prosjektperioden ble det arrangert fellesaktiviteter. Dette var ulike typer møter og fritidstilbud. Positive aktiviteter sammen med ungdommene ga gode fellesopplevelser og skapte entusiasme rundt prosjektet. Videre var det en møteplass for relasjonsbygging, til å gi oppmerksomhet og omsorg. Aktivitetene ble også brukt til å tilføre ungdommene sosial læring og opplevelse av mestring. I basketballsesongene hadde ungdommene ansvar for en egen kiosk ved Ulriken Eagles sine hjemmekamper. Overskuddet gikk til en tur etter sesongslutt.

Tilbake på skolebenken

En sentral del av prosjektet var oppfølging av ungdommene på deres skoler med ukentlig besøk av basketballspillere. Ungdommene fikk stor oppmerksomhet fra andre elever når kjente basketballspillere kom på besøk for å besøke akkurat dem og deres lærere. Flere av ungdommene maktet å snu sin situasjon med bedre oppmøte og større faglige prestasjoner. De har erfart at lærere som «hatet dem» har snudd og møtt dem på en mer positiv måte når de har vist framgang. Utekontaktens erfaring er at det er viktig med stabil oppfølging av ungdommene over tid. Videre har det vært viktig med tett kontakt med lærerne. Også lærerne trenger å motiveres for å møte ungdommene på en mer positiv måte.

Splittede nettverk

Et fellestrekk for ungdommene i «New Page» var få positive voksne i deres nettverk og at det var lite kontakt mellom voksne på tvers av oppvekstarenaer som skole, hjem og fritid. Muligheten for sosial kontroll og støtte er da begrenset. Med dette utgangspunkt har prosjektet arbeidet for å koordinere og iverksette tiltak rundt ungdommene. Mye av oppfølgingsarbeidet har vært å få i stand samarbeid med det øvrige hjelpeapparatet og at feltarbeiderne har bistått ungdommene på ulike møter med sosialkontor, barnevern, politi og skoler.

Livbøyer

En viktig erfaring med bruk av basketballspillere var at spillerne med sine gode relasjoner og høy grad av tilgjengelighet til ungdommene, fungerte som «livbøyer». Basketballspillere fanget raskt opp behovene til ungdommene og kunne raskt formidle disse til feltarbeiderne for videre oppfølging. Dette har vært særlig betydningsfullt når ungdommene har opplevd ulike former for kriser i livet sitt.

Feel the power

«New Page» har gitt synlige positive resultater og de fleste guttene har fått faste rammer i hverdagen gjennom skole, jobb og fritids-tilbud. Ved å la feltarbeidere med sosialfaglig kompetanse samarbeide med profilerte idrettsfolk, er det Utekontaktens erfaring at dette samlet kan utgjøre en større kraft for å få til positive endringer for ungdom. Eller «Feel the power» som de sier i Ulriken. «New Page» har inspirert basketligaen (BLNO) til å etablere Stiftelsen New Page Norge som nå har etablert prosjekter i andre eliteklubber.

De spilte på frykt og var i konflikt med store deler av voksenverdenen

Intervju

Tekst og foto: Magne Espelid

«Jeg følte gir du respekt»

Mahad (21)

Gud hjalp meg

Guttene i «New Page» prosjektet kom fra svært ulike deler av verden, men hadde det til felles at de hadde innvandrerbakgrunn. Gjennom en opplevelse av å være annerledes skapte guttene et felleskap bygget på å være fremmed og misforstått i det norske samfunnet. Mahad (21) var en av guttene i «New Page». Han har vokst opp i Somalia og kom til Norge som flyktning, sammen med sin bror, da han var 17 år.

– Gud hjalp meg!

Mahad synes det er tungt å prate om sin fortid. Han forteller en historie om sin far og bror som ble drept, om et liv på flukt, uttallige flyttinger, både i Somalia, Etiopia og Europa.

– Det handlet om å redde livet.

Mahad har også mange positive minner fra sin oppvekst.

– Jeg var flink på skolen, lærte meg engelsk som gjorde at jeg fikk kontakt med mange hyggelige mennesker. Til tross for at vi hadde det vanskelig så ville jeg egentlig ikke flytte, men vi hadde ikke noe valg. Om jeg hadde blitt igjen så hadde vel jeg også blitt drept.

Hans mor valgte å bli i Somalia. Hun bor nå hos sin fetter og Mahad forteller at han etter flere år uten kontakt nå har fått telefonkontakt med henne igjen.

– Jeg savner min mor, når jeg kan, sender jeg penger til henne.

Du kan ikke lure en luring

Etter opphold på asylmottak ulike steder i Norge ble Mahad plassert i en kommune like utenfor Bergen. Hans møte med den norske kulturen var ganske kaotisk.

– Alt var så annerledes, hvite folk, språket, været, alt.

Men Mahad sier han fant seg fort til rette. Han syntes han fikk god hjelp.

– Det er snille folk i Norge. Det har jeg ikke alltid opplevd i Somalia. Der prøver enkelte å lure deg. Mange av de utenlandske ung-

dommene har opplevd så mye, som flukt og krig. Men du kan ikke lure en luring, vet du. Jeg er stolt av å være fra Somalia, men jeg liker norske ungdommer også. Jeg likte å spille fotball. Det ble en bra måte for meg å bli kjent med norske ungdommer.

Gjengliv på gaten

Mahad begynte på skole i Bergen og det var her han ble kjent med de andre guttene som senere deltok i «New Page» prosjektet. Han begynte å henge rundt i sentrum sammen med gjengen.

– Vi var alltid sammen, 24 timer i døgnet. Jeg fikk mange venner. Beskyttelse. Det var spennende, vi festet, hadde masse damer.

Mahad forteller at møtet med gjengen var positivt for ham. Savn av familie og et ensomt liv på hybelen var slitsomt.

– Jeg var alene og hadde ingen til å passe på meg. Når vi var ute på gaten sammen med gjengen ble det mye bråk. Vi tøffet oss, det ble slåssing. Ofte var vi i krig med andre gjenger og politiet var hele tiden etter oss.

Mahad har gjort mye han angrer på.
– Når vi var midt oppi det hadde vi ikke noe valg. Om en av guttene laget bråk så måtte vi andre stille opp. Vi måtte hjelpe hverandre, kunne ikke være feige. Det som skjedde, det skjedde. Vi er alle lei oss for det, men vi kan ikke forandre på det som har skjedd. Vi har fått hjelp, og nå skylder vi å hjelpe andre. Sånn er livet.

Respekt

Mahad var 18 år da han fikk tilbud om å delta i prosjektet.

– «New Page» ble familien min. Her fikk jeg hjelp til alle typer problemer, hjelp til å slutte med det vi gjorde med gjengen. Marco [basketspiller] var som en pappa for oss.

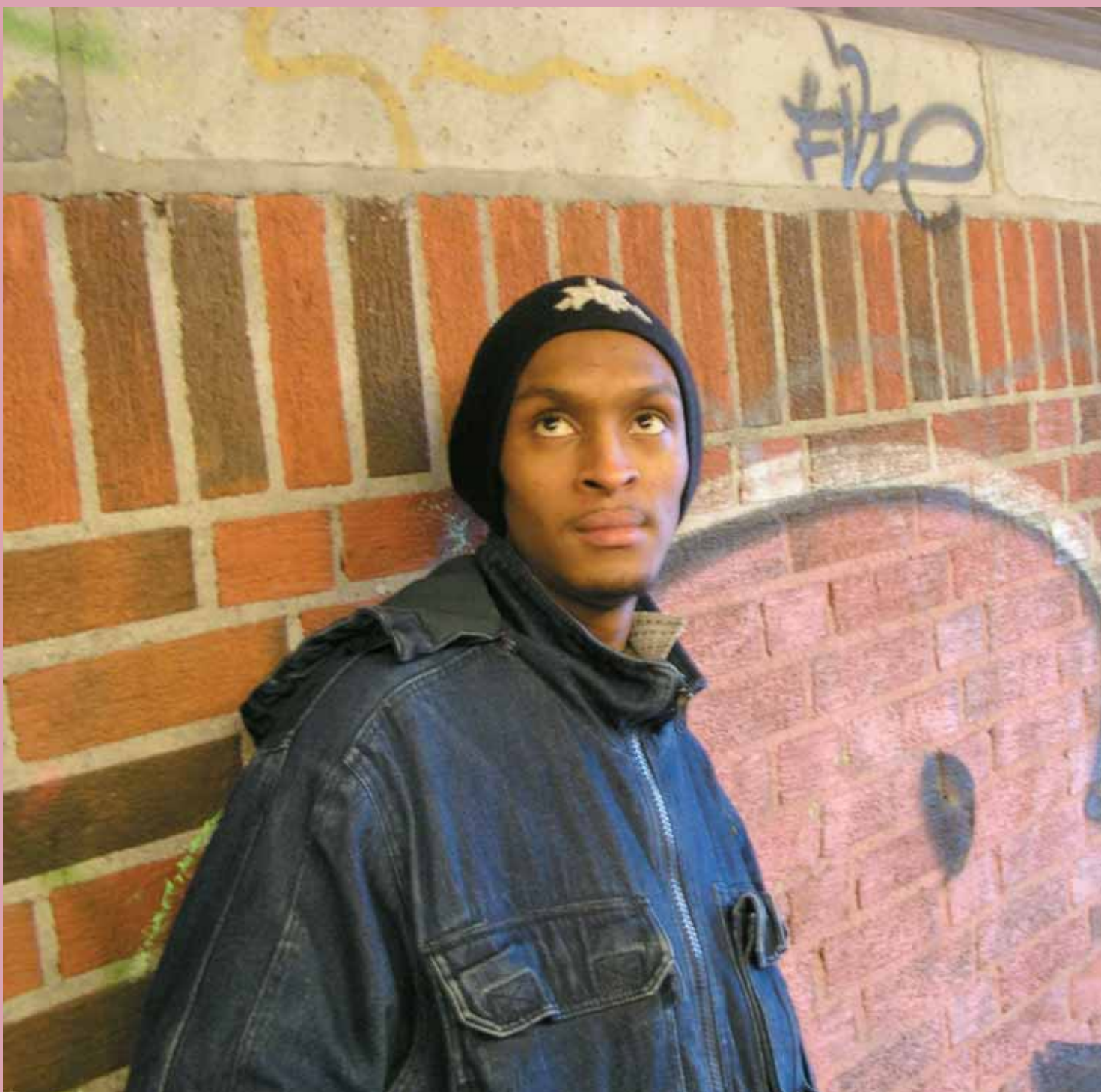
Mahad forteller at han følte at de voksne i prosjektet godtok ham slik han var. Dette var viktig for ham.

– Jeg følte meg respektert og da gir du respekt tilbake. Det er ikke ungdommenes feil at de henger mye i byen. De trenger noen som kan vise dem mulighetene i livet.

Du kan ikke bare kjeft på ungdommene, da blir det bare verre. Vi begynte å tenke over livene våre, det var ikke moro lengre å bare vanke i sentrum. Jeg har de samme ønsker som andre ungdommer om å få en utdanning, jobb og familie. Min drøm er å tjene penger slik at jeg kan besøke min mor. Antakelig hadde jeg vært i fengsel nå om vi hadde fortsatt slik vi gjorde. Jeg kommer aldri til å glemme hva «New Page» har gjort for meg. Mitt ønske er å kunne hjelpe andre ungdommer slik vi fikk hjelp.

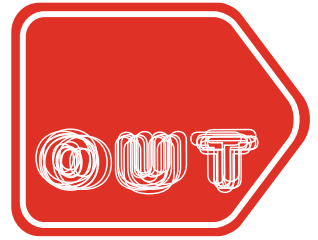
*« meg respektert og da
pekt tilbake»*

BY
Stavanger

FYLKE
Rogaland

**-du
bestemmer!**
www.stavangerout.no

TEGNING: FRODE COA

TEGNING: KENNETH VARPE

STAVANGER "FRI TID"
UTEN ÅPENBEREIT

friTID
STAVANGER

TEGNING: KENNETH VARPE

Fritid Stavanger kommune, Ny Olavskleiv 6, Postboks 8001, 4068 Stavanger

telefon: 51 50 71 74 / 51 50 72 12 internett: www.stavangerout.no

kontaktpersoner:

Reidun Vevle rvevle@stavanger.kommune.no

Sigrid Bækholt sbakholt@stavanger.kommune.no

Idèkonkurranse

«OUT» inviterer all ungdom mellom 15–25 år til å foreslå hvordan byens uterom skal utvikle seg de neste årene. Hvilke uterom i sentrum bør endres for å stimulere til mer aktivitet, lek og kultur hvor alle kan delta? Stavanger har det tettest befolkede bysentrum her i landet. Og ungdom benytter det. Men mangler det noe i Stavanger sentrum? Er uterommene slik dere vil ha dem? Send inn ideer enkeltvis eller ta med noen kompiser eller venninner. Ideene kan være i form av skriftlige innspill, e-post, tegninger, modeller eller bilder. Tips oss om steder eller websider vi kan få gode ideer fra! Det er du som vet hva som foregår. Vil du være med å bestemme så engasjer deg nå! Hovedpremien er en studietur på flere dager til en europeisk storby. Juryen vil bestå av ungdom og ulike fagfolk. Vinnerne vil bli offentliggjort i lokalavisen og det vil bli visning av alle innsendte arbeider i Kulturhuset.

Best på utendørsmiljø!

Teksten over er et godt eksempel på hvordan «OUT» prosjektet kommuniserer med ungdom. En godt markedsført idèkonkurranse er et av flere virkemidler for å engasjere ungdom i byplanlegging. Prosjektet skal bidra til at ungdom får bestemme mer over bruk og planlegging av uterom i Stavanger sentrum. «OUT» er et prosjekt i regi av fritidsetaten i Stavanger kommune og målsettingen er at Stavanger skal framstå som det beste sentrum i landet å være ung i. Stavanger skal være den byen som har de beste og de mest varierte utendørsaktivitetene for ungdom. Stavangerungdommens positive utendørsaktivitet skal være en synlig del av sentrumbildet. «OUT» ønsker å etablere et system for deltakelse og innflytelse for ungdom. Prosjektet skal bygge broer mellom ungdom, kommunale planleggere og politikere i forhold til tilrettelegging av utemiljø. Hovedstrategier i prosjektet er kartlegging og tilrettelegging av aktuelle utemiljø samt utvikle metoder for ungdoms-medvirkning. Stavanger er den byen i landet som har minst areal for rekreasjon i forhold til befolkningsgrunnet. Særlig gjelder dette bykjernen og de sentrumsnære områdene. En viktig oppgave for prosjektet er derfor å skaffe en oversikt over de områdene som finnes, og gjennom deltakelse fra ungdom finne ut hvilke aktivitetspotensiale ulike uteområder har.

Alternative metoder for ungdoms medvirkning

Prosjektet er avhengig av ungdoms medvirkning. Ungdom har unike kunnskaper om egne subkulturers behov, trender og utviklingstrekk i ungdomskulturen. Ungdom er nyskapende og tenker ofte på ting som ikke voksne tenker på. Hele tiden jobber prosjektet for å utvikle metoder slik at de får fatt i de beste ideene. I «OUT» har man ønsket å bruke situasjonsbestemte metoder for å få til medvirkning fra ungdom. De har derfor prøvd ut metoder for medvirkning i mer uorganiserte og adhocbaserte sammenhenger. Foruten idèkonkurransen brukes oppsøkende virksomhet på gaten blant mer uorganiserte ungdomsgrupper. Prosjektet kan også henvende seg direkte til ungdom som bor i et bestemt område gjennom et spørreskjema som blir sendt hjem til dem eller

distribuert via skolen. Ut fra responsen de får inviterer de grupper av ungdom til idédugnad. For å inspirere kan de vise bilder og film fra byer i hele verden. Spørsmålet blir om det er noe av dette som kan brukes her i byen? Ungdommene diskuterer, tegner og modellerer sine ideer, og lærer å presentere ideene. Sist men ikke minst er «OUT» sitt nettsted en sentral informasjonsbase for prosjektet. Her finner ungdom oppdatert informasjon om prosjektet, nye trender og utendørsaktiviteter for ungdom. Dette er et aktivt nettsted hvor ungdom direkte kan komme med innspill og ideer til prosjektet.

Hvilke uteplasser vil ungdom ha?

Det er ikke typiske ungdomssteder ungdommen foreslår. Forslagene er preget av at ungdommer er mye ute og reiser, surfer på nettet og får impulser fra andre land og verdensdel. De ønsker sosiale møteplasser for alle. Ungdommen ønsker sitteplasser, steinbord med spill inntegnet i platen, griller, skulpturer i vann, ustillingsmontre for kunst og gjerne en scene. De vil ha plasser som kan brukes hele året, gjerne med lys og tak. De vil at det skal se fint ut, og mange vil ha mye grønt, men også mer urbane aktiviteter som skating og streetbasket er ønsket. De vil ha en blanding av myke og harde underlag. Hvilket underlag som velges er avgjørende for aktivitetene. Brostein er for hester! En annen ting som går igjen i ungdommenes ønsker er koplingen til og kontakten med sjø og vann. Både vannsportutleie og trøbåter finnes blant forslagene, og av aktiviteter på landjorden kan nevnes helårsbakke for snowboard. Ungdommene gir også uttrykk for at de ønsker å bli sett. De ønsker voksen tilstedeværelse.

«OUT» skal forplikte politikere

Ungdom har gjennom «OUT» fått innflytelse på planlegging og bruk av uterom i Stavanger sentrum. Den store utfordringen er å omsette ungdommenes planer og ideer til konkrete resultater. Fagfolk innen kultur, byutvikling og parkavdelingen i kommunen er derfor viktige samarbeidspartnere. Samarbeid med næringslivet står også sentralt. Til tross for at slike planer tar lang tid å behandle, kan prosjektet allerede nå vise til resultater for noen uteområder. «OUT» har gjennom sine innspill til planleggere og politikere, påvirket utforming av bestemte uteområder i tråd med ungdoms ønsker.

Stavangerungdommens positive utendørsaktivitet skal være en synlig del av sentrumbildet

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Søndre Nordstrand

Søndre Aas gård og miljøsentert

KONTAKT

Søndre Aas gård og miljøsentert, Rosenholm, 1252 Oslo
 telefon: 22 61 28 51 e-post: sagno@frisurf.no internett: www.sondreaas.no
 kontaktperson: Arve Bergland

UNGDOM PÅ
 HEST FIXER
 LIVET BEST

En annerledes fritidsklubb

«Søndre Aas gård og miljøsentert» er et annerledes fritidssentert hvor diskotek og biljard er byttet ut med hester og friluftaktiviteter. I en bydel med voldsom vekst, lyktes det Ungdomskontoret i Oslo kommune å skjerme Søndre Aas gård som et fritidstilbud for barn og unge. Ungdomskontoret hadde erfaring med nye hurtigvoksende drabantbyetableringer med påfølgende ungdomsproblematikk når mange mennesker skal bosettes samtidig. Det er opp gjennom årene nedlagt en formidabel dugnadsinnsats og Søndre Aas gård fremstår i dag som en grønn oase med stor aktivitet blant sine over 300 medlemmer.

Jentedominans

Hester og riding er en typisk jenteaktivitet. Etter flere forsøk på å dra guttene med, har «Søndre Aas gård og miljøsentert» slått seg til ro med dette og vurderer det som en positiv side ved gården. Her kan jentene drive med sine interesser uten innblanding fra guttene, og for mange virker dette svært positivt. Her slipper jentene å kjempe om oppmerksomheten med ofte mer dominerende gutter, og det skapes et miljø hvor det kan være lettere for jenter å hevde seg. Dette var utgangspunktet for at de ønsket å satse spesielt på å integrere jenter med innvandrerbakgrunn i tiltaket. Tanken var at en slik «jenteaktivitet» ville gjøre det lettere for foreldrene å akseptere at deres unge døtre deltok i en fritidsaktivitet. Fra sitt rekrutteringsområde i bydelen har over 50% barn og unge innvandrerbakgrunn. I likhet med andre fritidstilbud i bydelen gjenspeiles dette ikke i «Søndre Aas gård og miljøsenterters» medlemsmasse.

God miks i gruppene

Prosjektets mål er å styrke deltakelse fra jenter med innvandrerbakgrunn i fritidsaktiviteter. Gjennom å gi kunnskap om ridning og hestestell, er målet å styrke deres selvbylde gjennom mestringsopplevelser. I samarbeid med sosiallærere ved tre nærliggende barneskoler, rekrutterte «Søndre Aas gård og miljøsentert» jenter i alderen fra 12–14 år. Målet var å sette sammen grupper med jenter fra ulike klassetrinn, ulik nasjonalitet, bakgrunn, atferd og behov. I hver gruppe skulle det være lik blanding mellom jenter med innvandrerbakgrunn og norske jenter. Verdien av å knytte vennskapsbånd gjennom felles fritidsinteresse og sosialt samvær med jevnaldrende og voksne, er sentral i prosjektet. Fritidsarenaer som tilrettelegger for samhandling, ansvarslæring, mestring og utvikling av egne ferdigheter er svært viktige. Det er ofte i samspill med jevnaldrende at sentrale deler av den sosiale læringen finner sted.

Full galopp i skoletiden

Deltakelse i prosjektet blir gitt som et alternativ til gymnastikkundervisningen på skolen. Gruppene samles på gården i skoletiden og følger et skoleår. Deltakerne er delt inn i små grupper og får en halvtimes rideundervisning hver. I forkant av selve ridingen er jentene med på alle nødvendige forberedelser. De henter hestene inn fra beite, steller og saler sin egen hest. Etter rideundervisningen

samles jenter og ledere til sosialt samvær i gårdens Stabburskafé. Her blir det kos med mat, spill og hobbysaker, eller de sitter og prater rundt bordet. I løpet av året drar gruppen på to turer for å styrke gruppetilhørigheten og vennskapet. Etter at jentene har ridd ett år i skoletiden, blir de tilbudt fast plass på de ordinære ride-timene på kveldstid. Det første halve året får de ri gratis, neste halvår betaler de halv pris. Etter dette skal rideundervisningen være egenfinansiert.

Foreldresamarbeid

Nye grupper starter opp med et fellesmøte hvor jentene, foreldre, sosiallærere og ledere deltar. Hensikten er at lederne får presentert seg grundig og skaper bredest mulig forståelse for prosjektet. Prosjektet har imidlertid erfart at dette ikke er tilstrekkelig, og at det er behov for tettere samarbeid med foreldrene. Åpne dager for familiene på gården med riding og sosialt samvær er et tiltak som skal prøves ut. Videre er det planer om å starte en egen kjøkkenhagegruppe for jentenes mødre, hvor mødrene selv kan dyrke sine grønnsaker og urter. Overgangen fra å ri i skoletiden til å være en del av de ordinære ridetimen på kveldstid har medført noe frafall. Forklaringer til dette synes å være at ridningen må vike plass for plikter i hjemmet, og at det blir for mørkt å gå til og fra gården på vinterstid. For å løse slike utfordringer kreves det foreldresamarbeid. Videre har prosjektet erfart at det er viktig med en gradvis overgang fra små og trygge skolegrupper til kveldstimer hvor det ikke er så tett voksenkontakt.

Positive «smitteeffekter»

Gjennom prosjektet har det vært et ønske å gi jentene en introduksjon til fritidstilbudet ved «Søndre Aas gård og miljøsentert» spesielt, men også til fritidsaktiviteter generelt. Erfaringen er at prosjektet har gitt en positiv «smitteeffekt». Jentene tar ofte med seg venner og søsken. Deltakelse i prosjektet oppleves ikke som stigmatiserende blant andre elever, snarere tvert om. Tilbakemeldinger fra skolene tyder på at deltakelse i prosjektet gir jentene en status som de ikke var i besittelse av tidligere. Skolen registrerer at jentene fungerer bedre både faglig og sosialt, og at tilbudet fungerer som god selvstendighetstrening. Økt glede, mer utadvendte og positive, er andre beskrivelser av jentene.

Søndre Aas gård fremstår i dag som en grønn oase med stor aktivitet

BY
Sandnes
FYLKE
Rogaland

Internasjonalt kunstverksted

KONTAKT

Sandnes Kulturavdeling, Postboks 583, 4305 Sandnes
 telefon: 51 66 43 33 / 51 97 57 98 internett: www.kulturmolla.com
 kontaktpersoner:
 Bjarte Bjørnsen bjarte.bjornsen@sandnes.kommune.no
 Tone Stromo tone.stromo@sandnes.kommune.no

«Kulturmøllå»

Sandnes har, som mange andre større byer et stort kommunalt drevet ungdomshus, kalt «Kulturmøllå». Bygget, som opprinnelig er en gammel mølle, ligger nær sentrum med muligheter for en lang rekke aktiviteter i ulike rom og etasjer. «Kulturmøllå» er fritidsseksjonens kulturhus for ungdom i alderen 15 år og oppover. Huset er arena for ulike kreative grupper, og over fire etasjer finner vi kafé, diskotek, konsertlokale, galleri, datarom, videoverksted og øvingsceller for band. «Kulturmøllå» leier også ut lokaler og utstyr til ungdom, foreninger og lag.

Startet som tegne- og malekurs

«Internasjonalt kunstverksted» er ett av de mest suksessrike prosjektene ved «Kulturmøllå» de senere årene. Prosjektet ble bygget opp rundt en flyktning fra Irak som var interessert i kunst, og som hadde en kunstutdannelse fra Norge. I tillegg er han jurist og snakker seks ulike språk. «Kunstverkstedet» ble igangsatt av kulturavdelingen i Sandnes kommune. Prosjektet var ment som en viktig del av kommunens deltakelse i Kulturrådets Mosaikkprogram, som har som målsetting å engasjere mennesker med innvandrerbakgrunn i kunst- og kulturtiltak. Våren 2000 startet det forsiktig opp med et tegne- og malekurs for noen få ungdommer, men har siden «ballet på seg». Stadig flere ungdommer har kommet til og har ønsket nye aktiviteter som gradvis er blitt igangsatt. I løpet av sommeren og høsten 2000 deltok opp til 140 ungdommer på en vanlig hverdag hvor de tegnet, malte, drev med dans, jazzballett eller spilte basketball. Det som var tenkt som et lite kunstverksted har nesten eksplodert i form og deltakelse. «Kunstverkstedet» er et eksempel på et tiltak som har vist seg velegnet til å inkludere ungdom med innvandrerbakgrunn i aktiviteter sammen med ungdom med norsk bakgrunn.

Kunst og kultur som metode

Bakgrunnen for oppstart av «Internasjonalt Kunstverksted» var flere. Foruten å dra ungdom på drift i sentrum inn i meningsfulle aktiviteter, ønsket de å bruke kulturaktiviteter til å integrere ungdom med innvandrerbakgrunn. Til tross for at andelen unge med innvandrerbakgrunn i kommunen økte, var de fraværende i aktivitetene på «Kulturmøllå». Prosjektet er rettet mot ungdom i alderen 14–19 år med ulik kulturell bakgrunn. Målsettingen har vært å stimulere til kulturell samhandling og felleskap på tvers av etniske grenser gjennom kreativ utfoldelse. Kunst- og kulturuttrykk var metoden for å bringe folk sammen. Dette skulle også være et sosialt prosjekt, med god plass til sosialt samvær med oppmerksomme og omsorgsfulle voksne.

Faglig og sosialt

Prosjektet har vektlagt høy kvalitet i alle ledd. Førsteklasses utstyr og materiell samt kvalifiserte instruktører og kunstnere er blitt prioritert. Instruktørene må ikke bare ha god faglig kunnskap på sine områder, men også ha evne til å kommunisere med og

motivere ungdom med ulik kulturell bakgrunn. Etter hvert som prosjektet utviklet seg, ble det økt fokus på det sosiale arbeidet blant ungdommene. Staben av ansatte ble styrket, og fikk etter hvert en sterkere koordinerende og sosial rolle. Særlig har det blitt lagt ned mye arbeid for å skape et godt tillitsforhold til foreldrene til unge med innvandrerbakgrunn. Prosjektet har derfor invitert foreldrene til å besøke stedet, slik at de med selvsyn kan se at det er et positivt tiltak. Andre ganger har de dratt hjem til foreldrene. Arbeidet har resultert i at også mange jenter med innvandrerbakgrunn deltar.

Tilbud til alle

Da prosjektet startet opp, satt norsk ungdom og ungdom med innvandrerbakgrunn i hvert sitt hjørne, men dette har endret seg. Aktivitetene har utfordret dem på samarbeid og samhandling. Det er nå en lik fordeling og kjønnsfordelingen er også ganske jevn. Prosjektet bygger på brukermedvirkning, og er lydhøre for ungdommenes forslag til kurs og aktiviteter. Kurstilbudene varierer derfor etter ungdommenes interesser. Foruten tegning og maling som er kjerneaktiviteten, er det kurs i ulike danseformer, sminking, leksehjelp, gitar og musikk, data og video. I tillegg blir det arrangert turer og fester. De tilbyr kurs tre kvelder i uken og de ulike kurs-tilbudene foregår samtidig i diverse rom på «Kulturmøllå». Prosjektet stiller krav til at ungdommene skal være konsentrert om kunst og kulturaktivitetene når aktivitetene pågår, mens felles pauser i kafeen fungerer som den sosiale møteplassen. Gjennom «Kunstverkstedet» får ungdommene nye venner og lærer språk og kultur. Prosjektet har mange eksempler på ungdom med innvandrerbakgrunn som har hatt en god utvikling av sine norskkunnskaper. En annen positiv ringvirkning er at ungdommene i større grad bruker «Kulturmøllås» øvrige fritidstilbud.

Fast drift

«Kunstverkstedet» er et vellykket ungdoms- og integreringstiltak. Kravene til deltakelse er større enn på en ungdomskafé, men er mindre enn i organiserte idretts- og kulturaktiviteter. Aktivitetene gir mer rom for sosialt prat enn organiserte aktiviteter, og er mer sjøloorganiserte. Voksenpersonene gir en trygg ramme rundt. «Internasjonalt Kunstverksted» er nå blitt et fast tiltak på «Kulturmøllå».

Gjennom «Kunstverkstedet» får ungdommene nye venner og lærer språk og kultur

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Grünerløkka –
Sofienberg

Ung i Centrum

Ung I Centrum, Maridalsvn. 17, 0175 Oslo
 telefon: 22 99 11 00 / 95 70 95 05 internett: www.cif.oslo.no
 kontaktperson: Kåre Hansen

Informasjonssenter

«Ung I Centrum» er et idrettsprosjekt med røtter tilbake til 1976. Ildsjel og primus motor, Kåre Hansen, startet da sitt frivillige ungdomsarbeid på gaten i bydel Grünerløkka – Sofienberg. I sitt møte med barn og unge på drift, begynte han å jobbe med å få dem inn i organiserte fritidsaktiviteter i nærmiljøet. Årene har gått og «Ung I Centrum» fungerer i dag som en paraplyorganisasjon og informasjonssenter for å hjelpe barn og unge inn i fritidsaktiviteter. «Ung I Centrum» har opparbeidet en informasjonsbase om fritidstilbud i hele Oslo. Hensikten er å hjelpe ungdom til å finne venner i et positivt og aktivt fritidsmiljø. Som da det hele startet er fremdeles all virksomhet basert på frivillig innsats. «Ung I Centrum» har sin base i Vulkan flerbrukshall, og er samlokalisert med idrettsforeningen Centrum Tigers. Vulkan flerbrukshall er et allsidig anlegg tilrettelagt for aktiviteter som klatring, basket, volleyball, squash, dans og trim.

Vekk fra gaten!

Kjernen i «Ung I Centrum» er fortsatt å få kontakt med ungdom i drift og kontakten skapes på gaten. Prosjektet tar alltid utgangspunkt i de behov som ungdommene selv presenterer. Spørsmålet er enkelt: «Hva har du lyst til?». Jobben til prosjektet blir å opptre som veiledere, kanalisere dem inn i positive miljøer og få dem vekk fra gaten. Det avgjørende er at de unge finner aktiviteter som de selv har lyst til å prøve og som de selv finner trygge og utviklende. Prosjektet bruker eksisterende tiltak i bydelen, både innen idrett og andre aktiviteter. I tillegg til å løse de unge inn i trygge aktiviteter, brukes det mye energi på oppfølging av ungdommene. Mange trenger støtte for å finne seg til rette, og ofte må de voksne i tiltakene motiveres til å ta spesielle hensyn. Noen ganger hender det at ungdom ønsker aktiviteter som ikke finnes i bydelen. «Ung I Centrum» har da, i samarbeid med andre, tatt initiativ til at aktiviteten har blitt startet. Et eksempel på dette er et fotballag for jenter. Jentefotball er nå blitt vanlig og laget inngår som et ordinært tilbud i en etablert idrettsforening. «Ung I Centrum» hjelper også ungdom med andre områder i livet. Dette kan være å skaffe dem en jobb, følge dem til en hjelpetjeneste, løse konflikter med andre unge eller foreldre, samt trøste og gi omsorg.

Centrum Tigers Idrettsforening

Gjennom årene har prosjektet etablert et stort og variert nettverk av samarbeidspartnere. Arbeidet har resultert i et særlig tett samarbeid med Centrum Tigers Idrettsforening (CTIF) som har et allsidig tilbud innen diverse idrettsgrener og aktiviteter. Med cirka 450 medlemmer fra 45 ulike nasjoner er CTIF mer enn en vanlig idrettsforening. Klubben er i et miljø med store behov og utfordringer i barne- og ungdomsgruppene. Intensjoner, aktiviteter og arbeidsoppgaver går derfor langt utover det rent idrettslige. Klubben jobber bevisst mot vold, og ser integreringsarbeidet som sin viktigste oppgave. Med god kunnskap til nærmiljøet, fanger klubben opp mange unge som beveger seg lite i positive miljøer på fritiden. Ungdommer i CTIF er viktige samarbeids-

partnere og ambassadører for «Ung I Centrum» på gateplan. I møte med de utsatte unge, fanges det opp problemstillinger knyttet til rus, kriminalitet, mobbing, kulturkonflikter, fattigdom, sviktende omsorg og ensomhet. Utover det å prøve å forankre de unge inn i et positivt og inkluderende fritidsmiljø, får de frivillige ofte en viktig funksjon som støttespillere for de unge.

Skolebesøk

I samarbeid med CTIF og andre lokale idrettsforeninger besøker «Ung I Centrum» samtlige barne- og ungdomsskoler i nærmiljøet. For eksempel deltar elitespillere med basket undervisning på skolene. De holder foredrag i klasser og fritidsklubber om hvilke fritidstilbud som finnes, men snakker også om aktuelle tema som vold og rasisme. Erfaringen er at skolesamarbeidet bidrar til å trekke ungdom inn i positive og aktive miljøer.

Trening i mannsfri sone

«Ung I Centrum» har spesielt fokus på jenter og unge kvinner med innvandrerbakgrunn. Tilbudet om vanntrening og svømmekurs har blitt utrolig populært. Tiltaket har deltakere fra over 30 ulike nasjoner, og appellerer både til mødre og døtre. Svømmehallen er åpen på bestemte tider, og da kun for jenter og kvinner. Rekruttering av jenter med innvandrerbakgrunn har også vært god innen basket og volleyball. Det nyeste tiltaket er et samarbeid med Helseforum for kvinner, som er en organisasjon som drives av idealistiske instruktører som gir råd om trening og kosthold. Hver uke samles kvinner og barn fra ulike nasjoner til trening i en mannsfri sone. Helseforumet er et sosialt treffsted. Like viktig som trening er det å ta seg en kopp te i nærmiljøkafeen i Vulkan flerbrukshall, en kafé som drives av innvandrerkvinnene i Helseforumet. Når kvinnene skal på trening kan de også ta med sine barn som har sitt eget aktivitetsrom.

Framtidsvisjoner

«Ung I Centrum» har de senere årene registret stadig flere ungdommer i drift som kommer fra utkanten av Oslo og fra andre landsdeler. Deres visjon er å opprette avdelinger i de største byene. Med gode samarbeidspartnere, spesielt innenfor idrett, håper de å finne ildsjeler som kan koordinere og hjelpe barn og unge inn i aktive miljøer der hvor de bor.

Jobben til prosjektet blir å få dem vekk fra gaten

BY
Skien

FYLKE
Telemark

Ungdomain.no

KONTAKT

Kulturavdelingen i Skien, Langbryggene, Postboks 4, 3701 Skien
 telefon: 35 58 13 37 / 35 58 18 25 internett: www.skien.kommune.no

kontaktpersoner:

Gunn Marit Christenson gunn.marit.christenson@skien.kommune.no
 Guro Honningdal guro.honningdal@skien.kommune.no

IKT-prosjekt

«Ungdomain.no» er et prosjekt i Skien som har brukt informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) som virkemiddel i sitt ungdomsarbeid. Tanken har vært å tilrettelegge for positive fritidsarenaer der ungdom kan møtes og ha mulighet til å bruke og utvikle sine ressurser. I arbeidet for å bedre oppvekst- og levekår for ungdom mellom 13–18 år ønsket de å opprette tilbud i bydeler og sentrum som var i tråd med ungdommens egne ønsker og behov. IKT er noe ungdom generelt er opptatt av og ønsket var å satse på dette feltet. Prosjektet er bygget opp rundt filosofien «av, med og for ungdom». Et viktig mål har vært å styrke samarbeidet mellom ungdom, foreldre og foreninger i nærmiljøene. Videre ønsket de å bygge opp kompetanse innen IKT til nytte for lokalsamfunnet og ungdomsmiljøene.

Bygge nettverk

Prosjektets hovedoppgave å bygge nettverk mellom ungdomsgrupper, enkeltpersoner, ungdomsklubber, bydeler og interesserte. Aktivitetene har vært mange, og flere delprosjekter har vært utprøvd. Grunnelementene i «Ungdomain.no» er at ungdom med interesse og kompetanse innen IKT skal bli ressurspersoner for andre ungdommer som søker denne kunnskapen. Ungdommene skal samarbeide med andre ungdomsgrupper og organisasjoner med eksempelvis å lage hjemmesider og plakater. Gjennom prosjektet har Skien kommune bygget opp et nettverk med gode datamaskiner og annet teknisk utstyr, samt gitt opplæring i bruk av utstyret. Kvalitet i utstyr og opplæring har vært viktig for prosjektet.

Internettkafé og IKT-skole.

Bakgrunnen for prosjektet var ønske om å styrke fritidstilbudet til ungdom i Bratsbergkleiva bydel. Bortsett fra en idrettsforening var det ingen andre tilbud til ungdom. Da bydelen er sentrumsnær ble det vanlig for en del ungdom å bruke sentrum som sin fritidsarena. Ved hjelp av aktive og engasjerte foreldre er det etablert en internettkafé på Bratsbergkleiva ungdomsskole. Prosjektet har installert datamaskiner på skolens loftsrom. Det er nå et spennende samarbeid og sambruk av utstyret. Elevene bruker utstyret i skoletiden og kulturetaten bruker det ettermiddag og kveld. Det gis også tilbud om kurs i bruk av web og animasjon. De aktive foreldrene ved skolen har også dannet en egen organisasjon, «Bratsbergkleivas Venner», som arbeider for å bedre oppvekstmiljøet til de unge.

Organisering

Prosjektet har vært ledet og koordinert av prosjektleder plassert i kulturavdelingen, enhet for barn og unge. Foruten styringsgruppen har prosjektleder samarbeidet med ulike prosjektgrupper med ungdom fra alle bydelene. Blant disse var det ungdom med stor teknisk IKT-kompetanse som ble viktige ressurspersoner for å sikre framdrift i prosjektet. Prosjektet har ansatt ungdom. I tillegg samarbeider de med Aetat om praksisplasser for arbeidsledig ungdom med IKT og designkompetanse.

«et Annet sted»

Sentrumstilbudet «et Annet sted» er blitt bygget opp som et ressurscenter for prosjektet og har fungert som en plattform for hele prosjektets virksomhet. «et Annet sted» er et ungdomskulturhus som bygger sin drift på et medvirkningsperspektiv. Her inviteres ungdom selv til å ta ansvar for sine ideer og gjennomføringen av disse. Det skal være kort vei fra ide til gjennomføring, og «et Annet sted» skal være et kreativt hus. Her er filosofien at ungdom trenger mindre voksenstyring men mer voksenkontakt. Husets fire etasjer rommer ulike former for aktivitet og tilbud. «Ungdomain.no» har basen sin på loftet. I IKT rommet finnes datamaskiner og annet utstyr som trengs for å lage hjemmesider, plakater, foto og animasjonsfilmer. Ellers finnes det en internettkafé, konsertscene, diskotek og teater, ungdomsinformasjon og lokaliteter for ungdomsorganisasjoner som Skien Ungdomsråd og elevorganisasjoner.

Tiltak i bydelene

Ved hjelp av «Ungdomain.no» har det vært en kraftig styrking av IKT tilbudet i bydelene. De fem fritidsklubbene i Menstad, Klyve, Gulset, Gimsøy og Åfoss bydel har nå operative datarom og internettkafeer. Alle bydelene har tilgang på programvare og annet utstyr som digitalt foto- og videokamera.

Noen erfaringer

Av erfaringer i prosjektperioden trekkes brukermedvirkning frem som helt avgjørende for å lykkes. Høy kompetanse og god opplæring er avgjørende for at prosjektet skal bli en integrert del av ordinær virksomhet. Kompetansen på IKT er ofte svært variabel blant ansatte innen kommunale etater, og dette er det viktig å ta hensyn til. Videre er tekniske tilpasninger og arbeid med å bygge nettverk et tidkrevende arbeid. Kontinuitet i opplæring og vedlikehold blir derfor viktig.

Veien videre

Prosjektet er nå avsluttet, men for kulturavdelingen er IKT fortsatt et satsingsområde. Hovedoppgaven er å videreføre og utvikle arbeidet som er gjort på området. Maskinparken på «et Annet sted» skal driftes. I fritidsklubbene blir det gitt kursing og opplæring, særlig til grupper som i dag ikke tar i bruk IKT-teknologien i noe særlig grad som for eksempel jenter med innvandrerbakgrunn.

Ungdom trenger mindre voksenstyring men mer voksenkontakt

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Gamle Oslo

Vålerenga mot rasisme

KONTAKT

Vålerenga Idrettsforening, Postboks 6576 Etterstad, 0607 Oslo
 telefon: 23 24 78 22 internett: www.vif.no
 kontaktperson: Lars Eirik Eggen larseirik@vif.no

Vålerenga – Oslos stolthet

Vålerenga Fotball er en klubb fra Oslo øst med medlemmer i alle aldre, fra begge kjønn og fra mange ulike kulturer. Klubben representerer mangfoldet av idrettsinteresserte innbyggere i Oslo, hvor mange er innflyttere til hovedstaden. I sin beskrivelse av klubbens identitet understreker de verdier og holdninger som klubben skal stå for. Åpne, ærlige, folkelige og sosiale er viktige verdier. Deres holdninger skal være antirasistiske, inkluderende, rause og kameratslige. Klubben har engasjert seg aktivt i kampen mot rasisme. Prosjektet «Vålerenga Mot Rasisme» er en viktig drivkraft i arbeidet, og har som målsetting at klubben skal være en arena for integrering av barn og ungdom med innvandrerbakgrunn. Det samarbeides tett med skoler, fritidsklubber og andre instanser i nærmiljøet. «Vålerenga Mot Rasisme» jobber med å sette i gang en rekke aktiviteter i nærmiljøet som skal forebygge rasisme og diskriminering. Et annet viktig satsningsområde er medlemmenes holdninger, samt at klubben skal spre erfaringer og positive holdninger til andre.

Fargerik fotball

Vålerenga bruker fotballen som brobygger mellom mennesker fra ulike nasjoner og kulturer. Fotballturneringen «Fargerik Fotball» er et av prosjektets flaggskip. Dette er en stor årlig fotballturnering, hvor 50–60 lag fra barne- og ungdomsskoler i nærmiljøet deltar. I forkant av turneringen får alle skolene besøk av klubbens A-lagsspillere. På skolebesøkene snakker spillerne om turneringen og dens budskap mot rasisme. Spillerne deler ut røde kort mot rasisme og Fargerik Fotballeffekter. Spillerne er forbilder for mange barn og unge, så bilder og autografer blir det også tid til. Prosjektet lager også en kalender som blir delt ut på skolene. Hensikten er å styrke identiteten til Vålerenga og budskapet: «Vålerenga Mot Rasisme». Selve fotballturneringen finner sted i begynnelsen av juni, og A-lagsspillerne er ivrige medhjelpere. I tillegg er det underholdning fra scene og gavedryss etter turneringen.

Undervisning på skolene

I samarbeid med Oslo Idrettskrets og Oslo Røde Kors, har «Vålerenga Mot Rasisme» laget en skolepakke på to timer med tema «Fargerik fotball mot vold og rasisme». Opplegget blir gjennomført for 5. 6. og 7. klasse på 20–25 skoler. Undervisningsopplegget baserer seg på en dialog mellom spillerne og elevene hvor begge parter kommer med innspill omkring vold og rasisme. Begrepet rasisme blir definert sammen med elevene, og de forsøker å få elevene til å forstå hvor alvorlige problemer vold og rasisme kan føre med seg. I tillegg vises en norsk versjon av filmen, «Show racism the red card», hvor norske og engelske fotballstjerner uttaler seg om rasisme. «Vålerenga Mot Rasisme» vurderer skolen som en viktig arena å jobbe forebyggende på. Deres erfaring med å bruke kjente fotballspillere er at gjennomslagskraften er stor. Elevene bidrar ofte til gode diskusjoner og tanker omkring rasisme, vold og mobbing.

Fotballinstruksjon for uorganiserte

Gjennom hele året tilbyr Vålerenga fotballinstruksjon til uorganiserte barn og unge i bydel Gamle Oslo. I sommerhalvåret kan dette skje på åpne plasser eller parker. Det meste av instruksjonen skjer imidlertid i tilknytning til bydelens skoler og særlig på skolefritidsordningene. Hensikten med tilbudet er at barn og unge fra en rekke forskjellige nasjonaliteter kan komme sammen for å drive en aktivitet som de synes er morsom, uten at de trenger å være organisert i et idrettslag. Deres erfaring er at ungene blir bedre kjent med hverandre, og som en konsekvens av dette, bygger opp et sterkere sosialt felleskap. Dette virker forebyggende i forhold til mobbing og rasisme.

Profilering og konferanser

«Vålerenga Mot Rasisme» profilerer aktivt sitt budskap gjennom TV, radio, aviser og tidsskrifter. Ansatte i prosjektet holder ofte foredrag og gir intervjuer der klubbens engasjement mot rasisme står sentralt. Men viktigst er kanskje prosjektets profilering på Ullevål stadion på Vålerengas hjemmekamper. På hver kamp blir det informert om prosjektets arbeid av kampens speaker, og programbladet har fast en side med informasjon. I tillegg har de jevnlig innslag som eksempelvis flaggborg, stands, innslag av kjente spillere og konkurranser. Prosjektets logo og slagord mot rasisme er alltid synlig plassert på alle kampene. I samarbeid med LO og NHO har prosjektet satset på konferanser med tema 'Mangfold i idrett og arbeidsliv'. «Vålerenga Mot Rasisme» arrangerer jevnlig seminarer med aktuelle tema for sine medlemmer og samarbeidspartnere. Prosjektet deltar også i et internasjonalt nettverk «Football Against Racism in Europe», hvor over 40 klubber fra 13 land er representert.

Gi rasisme rødt kort!

Vålerenga Fotball var en av de første klubbene i Norge som ble involvert i kampanjen «Gi rasisme rødt kort». Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Folkehjelp og NISO. Spillerne viser rødt kort i forbindelse med navneoppnop før kampstart. Dette kortet deles også ut ved inngangen til stadion. Kampanjen inneholder også en skolekonkurranse med samme navn. Her skal elevene bidra i form av tegninger, dikt og historier omkring kampanjens antirasistiske budskap. «Vålerenga Mot Rasisme» har mottatt flere priser for sitt aktive arbeid mot rasisme.

Vålerenga bruker fotballen som brobygger mellom mennesker fra ulike nasjoner og kulturer

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Stovner

Stovner Rockefabrikk

KONTAKT

Stovner Rockefabrikk, Tokeruddalen 105, Postboks 12 Stovner, 0913 Oslo

telefon: 22 10 36 14 e-post: stovnerrock@newmedia.no

internett: www.stovnerrockeklubb.com

kontaktpersoner:

Lars Baade fuzzlars@online.no

Knut Ranum knut.ranum@stovner.oslo.kommune.no

Energifabrikk

«Stovner Rockefabrikk» er et kvalitetstilbud til ungdom innen opplæring og utøving av rock og andre beslektede musikk- og uttryksformer. I tett samarbeid med Stovner Rockeklubb, som er leietaker på fabrikk, og andre samarbeidspartnere, ønsker de å tilby en arena for kulturutveksling og hvor blanding av ulike musikkuttrykk står i sentrum. Med stor aktivitet i lydisolerte øvingsrom, teknoavdeling, lydstudio og konsert-/teatersal er Rockefabrikk en musikalsk heksegryte. Over 20 band øver fast. I tillegg drives det kurs på dagtid for skoleelever. Rockeklubben har rundt 300 medlemmer. Fram til år 2000 var Rockefabrikk finansiert av seksjon for ungdom og kultur i bydel Stovner. Rockefabrikk er nå også et byomfattende tiltak som betyr at ungdommer fra hele Oslo kan bruke huset.

Musikk i fokus

På Rockefabrikk brukes musikk i det forebyggende arbeidet. Musikken er i fokus, ikke hudfarge, alder eller kjønn. «Stovner Rockefabrikk» retter seg særlig mot ungdom i alderen 14–20 år, men er åpen for all musikkinteressert ungdom. Man trenger ikke å ha talent for å begynne, bare lyst. På Rockefabrikk møter de voksne som kan vise dem mulighetene og som legger vekt på å skape trygge rammer. Ved siden av å lære å spille et instrument er opplevelsen av å spille sammen med andre noe som har stor betydning for de fleste ungdommene. Ungdommene lærer å samarbeide og kommer i kontakt med andre som har samme interesse. Spilling sammen med andre gir en følelse av å være med, det er inkluderende. En havner ikke på reservebenken på Rockefabrikk.

Morten Harket i trappa

«Stovner Rockefabrikk» ble startet i 1993, og har etablert et navn i musikkbransjen som mangler sidestykke. En utrolig inspirasjonskilde for fabrikkens unge brukere er at de kan treffe på kjendiser og artister som A-ha, Ike Turner og Turboneger. Årsaken er at «Stovner Rockefabrikk» tilbyr et av Norges beste preproduksjonsrom som snart alle størrelser i musikken har benyttet seg av. Preproduksjon vil si at band bruker tid på fabrikk for å øve til en turne. Rockefabrikk stiller med øvingsrom, lydutstyr, personell, mat og annen nødvendig assistanse. Seigmenn, Mari Boine, Unni Wilhelmsen, Morten Harket, Sissel Kyrkjebø, Bertine Zetlitz og Bel Canto er eksempler på norske artister som har hatt øving på fabrikk. I tillegg brukes Rockefabrikk av en rekke internasjonale artister og band som er blitt tipset av norske musikervenner. Samtidig som stjernene øver, driver ungdommer instrumental- og bandøving på bandrommene. Det går an å si at det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet får et oppsving når Petter møter en musikerkjendis i trappa, og ingen av dem har gått feil!

Rockeskole

«Stovner Rockefabrikk» tilbyr alternativ musikkundervisning til skoler i nærområdene. Tilbudet retter seg mot elever i 7. klasse, og skolen velger selv elever som har behov for tilrettelagt undervisning. Undervisningen skjer i skoletiden og erstatter musikkundervisningen på skolen. Elevene blir satt sammen i grupper og får opplæring i et instrument og i samspill. I løpet av de 15 ukene kursene varer skal elevene ha produsert sin egen CD, og det hele avsluttes med en konsert for hele skolen. Erfaringene er svært positive og viser at elever som ikke er så faglig sterke på skolen fint kan mestre på Rockefabrikk. For elevene fungerer dette som et fint avbrett fra skolehverdagen. Erfaringene viser også at kurset, produksjon av CD og konsert, gir et løft og bidrar til å gi positiv status til ungdom som ofte har negative forventninger knyttet til egen person. Skolekursene har virket positivt på rekrutteringen og mange av elevene fortsetter å spille på Rockefabrikk.

Kvalitet til lave priser

Basisen i tilbudet på Rockefabrikk er skikkelig godt utstyr og erfarne instruktører. Øvingsrom, konsertsal og studio har komplett kvalitetsutstyr. Ungdommene kan også få låne instrumenter. Det gis bandinstruksjon og individuell instruksjon og kurs i sang, gitar, trommer, bass og tekno (data, midi, sampling, synth). Om det finnes ungdom med en liten Morten Harket i magen så kan kanskje første steg på veien være en tur innom fabrikkens lydstudio for å lage en proff demoinnspilling til en svært billig penge. Driften er basert på mye dugnad og at ungdommene selv holder utstyr og huset i orden. Ungdommene som bruker fabrikk har tydeligvis et eierforhold til huset sitt, og fabrikk har aldri opplevd tyveri til tross for mye verdifullt og fristende utstyr. Rockefabrikk er uvanlig ryddig for å huse så mange rocka ungdommer. For ungdommer er de fleste tilbud gratis eller de betaler et symbolsk beløp. En forklaring på de lave prisene er fabrikkens bruk av sivilarbeidere og at medlemmer fra Rockeklubb stiller opp som instruktører. I perioder tar de også i mot ungdommer som ønsker praksisplasser gjennom Aetat. Felles for dem alle er at dette er unge voksne som har lyd og musikk som sin store interesse.

Tilbud til nærmiljøet

I samarbeid med fritidsklubber, skoler og Stovner Rockeklubb arrangeres ulike Lørdagsparty og konserter for ungdom i bydelen. Rockefabrikk bistår også med gratis utlån av lydutstyr til arrangementer i barnehager, skoler og fritidsklubber i nærmiljøet.

Rockefabrikk er uvanlig ryddig for å huse så mange rocka ungdommer

Intervju

Tekst og foto: Magne Espelid

«Tung rock privat limmo»

Tung Rock

Fra et av øvingsrommene på «Stovner Rockefabrikk» drønner det tunge og tøffe heavy-gitarriff. Ingen tvil om at rocken lever i beste velgående her på huset. Carl-Erik (trommer), Tord (gitar-sang), Alan (bass) og Ruben (gitar-sang) er alle 15 år. Men til tross for sin unge alder er de ingen nybegynnere innen rocken. Med unntak av Alan, som begynte å spille bass i fjor, så har guttene spilt fra 4-7 år.

– Jeg var på konsert på «Rockefabrikken» i fjor og fikk fullstendig kick. Måtte spille og så ble det bass. Tenkte at bass virket enklere enn gitar, men fant fort ut det ble vanskeligere etter hvert.

Guttene kommer alle fra Ellingsrud i bydel Furuset. De forteller at spillingen sammen med andre begynte på barneskolen. Her fikk de øve i skoletiden under kyndig ledelse av instruktør. Carl-Erik sier at det var denne instruktøren som anbefalte guttene å få øvingstid på «Rockefabrikken».

Instruktører – er der når du trenger dem

– Kult. Koselig. Gode øvingslokaler. Kjenner folk. Blir kjent med nye folk. Godt utstyr. Gode instruktører.

På denne måten beskriver guttene «Stovner Rockeklubb» med stikkord. De setter særlig pris på den hjelpen de får fra fabrikkens instruktører.

– De hjelper deg ikke med å lage riff eller låter. Det vil vi lage selv. Men de gir hjelp til samspill, holde takten og mot sure gitarer. Instruktørene trenger seg aldri på. De stikker innom en gang i blant, gir noen små

tips og feedback på spillingen.

– Så må vi jo si at det er kult å øve på et sted hvor store stjerner har vært. Gir status!

Alt med vreg

Bandet som guttene spiller i har enda ikke fått et navn.

– Det er vanskelig å finne navn. Vi har bare spilt sammen noen måneder men det er vel på tide å finne et kult navn. Kanskje det blir et latinsk navn. En sykdom eller noe sånt?

Metallica er guttenes store helter og inspirasjonskilde. Om sin egen musikk beskriver de denne som en herlig metallblanding.

– Vi digger alt innen metall, industri-metall, hard metall og kjører også 80-talls heavy. Alt med vreg.

Selv om Alan har et hip-hop image i klesveien så betyr ikke dette at han hører på rap og tekno. Han sier at det er mange innen skate-miljøet som hører på forskjellige former for rock. Ruben forteller at heavy har vært hans musikk hele livet, mens Tord fikk sitt første kick da han hørte sin første Metallica-CD spilt av kjæresten til sin mor.

Purpura

Tre av musikerne, Carl-Erik, Alan og Tord spiller også i et annet band, Purpura. I følge guttene så har Purpura rukket å opparbeide seg en viss status i nærmiljøet og her spilles det kun Metallica-låter.

– Da vi deltok i Ungdommens kulturmønstering i fjor kom vi helt til finalen på Rockefeller. Men vi nådde ikke helt opp, fordi vi ikke hadde egne låter.

I det nye bandet lager de alle låtene selv. De unge musikerne ser ut til å beherske

sine instrumenter, men innrømmer at de sliter litt med sangen. Tekst og sang er det som kommer sist på plass når guttene lager låter.

– Vi jammer i vei og plutselig kommer det noe fett! Musikken blir alltid laget først og så legger vi tekst på etterpå. Teksten skal passe til musikken og ikke motsatt!

– Nei vi er vel ikke særlig tekstoppptatt, og det bør ikke være alt for dype greier heller!

Drømmen om turne

Når det gjelder ambisjoner er guttene samstemte på at de spiller for moro skyld.

– Vi ønsker å spille for folk. Det er så utrolig kult å stå på en scene, særlig når folk er med og gir respons.

– Drømmen er å dra på turne. Vi vet at «Rockefabrikken» av og til sender noen band til Sverige, og håper at vi også får sjansen en gang.

På spørsmål om hva som er så forlokkende med å dra på turne, blir det stille noen sekunder. Guttene ser på hverandre og spruter ut i latter.

– Ingen kommentar. Men det er kult å spille for folk som ønsker å høre på musikken vår.

Om ikke guttene drar på turne med det første, har de flere muligheter på «Rockefabrikken» og i sitt nærmiljø. Med Purpura skal de snart spille både på Ellingsrudsdagene og på bydelsdagene på Furuset.

– På «Rockefabrikken» kan vi få være med på Klubbkonsserter hvor bandene på huset spiller for hverandre.

Privat limmo

Guttene gir tydelig uttrykk for at de trives på «Rockefabrikken». De har det de trenger for å dyrke sin store lidenskap, musikken.

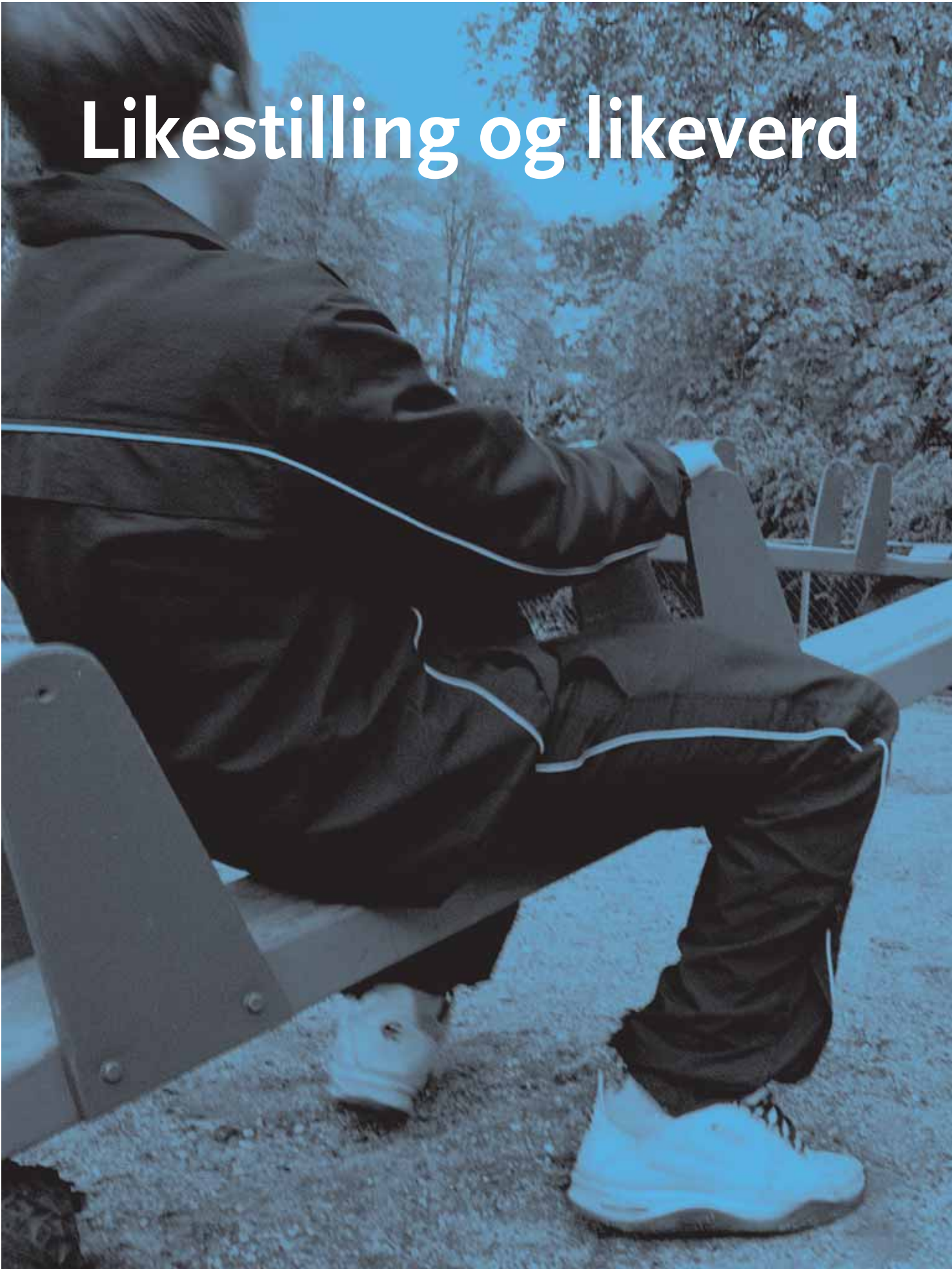
– Om vi mangler noe? ... kanskje en dobbel basstromme, vinduskarmer i gull og privat limmo ... egentlig småting.

ck uten egen
mmo!»

Likestilling og likeverd

2 prosjekter følger...

BY
Bergen

FYLKE
Hordaland

FOTO: VEGAR VALDE

Jentespranget

KONTAKT

Fyllingsdalen bydelsadministrasjon, Avdeling for utdanning og kultur,
Spelhaugen 20, 5147 Fyllingsdalen
telefon: 55 56 54 00 / 55 56 53 21
kontaktperson: Livelin Remme livelin.remme@bergen.kommune.no

Det er forskjell på jenter og gutter!

Selv med langvarig arbeid i samfunnet for likestilling mellom kjønnene, synes det fortsatt å være slik at fritidstilbud for ungdom i stor grad tar utgangspunkt i gutters behov og ønsker. Kulturkontoret i Fyllingsdalen ønsket med «Jentespranget» å gjøre noe med dette. De observerte at særlig innen de mer uorganiserte ungdomsmiljøene, der jenter og gutter er sammen, så er de fleste aktivitetene tilpasset guttene. Jentene blir ofte passive tilskuere. Det er forskjell på gutter og jenters behov, også i forhold til hva de ønsker å gjøre i sin fritid. Med «Jentespranget» ønsket kulturkontoret å ta på alvor at gutter og jenter representerer ulike kulturer og tradisjoner, og dermed har ulike måter å uttrykke seg på. De ønsket å bygge opp et fritidstilbud for og med jenter. Unge jenter i Fyllingsdalen skulle med prosjektet få anledning til å bygge opp ett jentetreffsted der de fritt og uhemmet kunne utfolde seg. En arena hvor de kunne føle seg trygge nok til å utforske seg selv, og bli bevisste på egne muligheter og behov.

Invitasjon til skolene

For å rekruttere unge jenter til prosjektet tok kulturkontoret kontakt med ungdomsskoler og videregående skoler i bydelen. De ønsket å utfordre jenter slik at de som ønsket kunne være med å utforme innholdet i prosjektet helt fra starten. På det første samarbeidsmøtet la kulturkontoret fram sin prosjektidé. Jentene bekreftet at det fantes få fritidstilbud som tok utgangspunkt i deres egen jentekultur. Sammen med kulturkontoret kom de med forslag og ideer om hva «Jentespranget» skulle være.

Ungdomshuset – en base for kreativitet

Jentene som deltok på samarbeidsmøtene ønsket å skape et treffsted hvor de kunne samles etter skoledagens slutt. Dette burde være et sted som lå sentralt i bydelen, med gåavstand fra skolene. At det skulle være muligheter for å danse, leke, lage mat, gjøre lekser, lytte til musikk og prate i fred var noen av jentenes ønsker for det nye treffstedet. Ungdomshuset, et forsamlingslokale midt i drabantbybebyggelsen, og like ved et stort kjøpesenter, pekte seg straks ut som et godt egnet lokale. Ungdomshuset har både scene, kjøkken og romslige lokaler som kunne tilfredsstille jentenes ønsker. Alle «jentesprangene» ble derfor lagt til Ungdomshuset som fungerte som base for kreativitet i hele prosjektperioden.

Temakvelder

«Jentespranget» hadde samling en kveld i uken gjennom hele skoleåret. Det ble lagt opp til forskjellige tema etter forslag fra jentene. Dette var tema som hadde med jenter og jenteliv å gjøre. Prosjektet knyttet til seg ulike samarbeidspartnere fra drama, kunst og forretningslivet. Det følgende er noen eksempler på tema og aktiviteter:

- Dramalinjen ved bydelens videregående skole hadde ansvar for rollespill om jenter og jenteliv, om påvirkning fra reklame og hverandre.
- Undervisning i afrikansk fletting og ghanesisk matlaging.
- Body Shop var på besøk og sminket noen av jentene. Tema som selvbilde, selvspekt og kvinneroller ble diskutert.
- Etter et minikurs i fotografering fikk jentene utlevert engangskamera for å ta bilder av sitt «Jenteliv i Fyllingsdalen». Dette ble en stor suksess, og mange nydelige «øyeblikk» fra jenteliv i bydelen ble festet til papiret.
- En lokal kunstner har jobbet sammen med en gruppe jenter om skriving av manus til en videoinnspilling.
- Filmkvelder.
- Salong Sublim, et lokalt firma som driver med utleie av kostymer og tjenester innen styling og foto til film og reklame, hadde flere kvelder med ulike foredrag som innledning til dialog. Stikkord for diskusjonene var bevisstgjøring omkring eget selvbilde, selvspekt og jenteroller, påvirkning av media og idoler. Jentene fikk også kle seg ut med klær fra Sublim sitt store kostymelager. De fikk i praksis prøve ut hvordan «klær skaper folk» og hvordan dette kan endre vårt bilde av hverandre.

Deltakelse i plan og prosess

I tillegg til planlagte tema, har det sosiale fellesskapet mellom jentene vært en bærebjelke i prosjektet. Jentene har kunne prøve ut tanker og ideer, leke og tøyse, uten gutters innblanding. I følge kulturkontorets erfaringer med «Jentespranget» har tilbudet bekreftet ideen om at det er behov for å skape slike fritidsarenaer for og av jenter. Et viktig kriterie for suksess er at jentene selv deltar aktivt i planlegging og prosess. Dette arbeidet tar tid, men er svært viktig for at jentene skal kunne utvikle et eierforhold til prosjektet. Brukerne var i alderen 13–15 år og derfor litt unge til å ta forpliktende ansvar for innhold og utvikling av prosjektet alene. Kulturkontoret mener at det er viktig at voksne er tilstede som støttespillere og medhjelpere til gjennomføring av aktiviteter.

Jentene har kunne prøve ut tanker og ideer, leke og tøyse, uten gutters innblanding

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Grorud

Kvalifiserings- og integreringsgruppe for jenter

KONTAKT

Oppsøkende team, Ammerudveien 22, 0958 Oslo

telefon: 23 42 19 00 / 23 42 19 85

kontaktperson: Marit Gudim marit.gudim@bgr.oslo.kommune.no

Gruppe som metode i forebyggende arbeid

Oppsøkende team i bydel Grorud har satset på gruppevirksomhet som en sentral metode for å jobbe med utsatt ungdom. Særlig har bydelen gode erfaringer fra grupper med jenter. Oppsøkende team er en del av barneverntjenesten og samarbeider tett med andre etater innen oppvekst, kultur og fritid. Sosialarbeiderne oppsøker ulike oppvekstarenaer som fritid og skole. Dette bidrar til at de raskt kan fange opp aktuelle hendelser og problemstillinger i ungdomsmiljøene. Aktuelle saker eller tema kan da diskuteres direkte med ungdommene.

«De usynlige jentene»

Av de ungdommene som ikke deltar i organiserte fritidsaktiviteter er en stor andel jenter med innvandrerbakgrunn. Erfaring viser at det er vanskelig for en del jenter med innvandrerbakgrunn å få lov av sine foreldre å delta i fritidsaktiviteter. En forklaring til dette kan være at de fleste aktiviteter også er et tilbud til gutter. Bydelen startet derfor opp en gruppe hvor målgruppen var jenter med innvandrerbakgrunn i alderen 12–18 år. De ønsket å rekruttere de «usynlige jentene», jentene som ikke gjør så mye ut av seg og som ofte blir oversett. Målet var å utvide deres sosiale nettverk, og bidra til økt integrering i det norske samfunnet. Det var ønskelig å tilrettelegge aktiviteter særlig for jenter som har begrenset bevegelsesfrihet, og som tilbringer mye tid hjemme. I praksis betyr dette at jentene går glipp av den sosiale integreringen som finner sted i fritidstiltak. Helsesøster for ungdom, barneverntjenesten og sosiallærere ved ungdomsskolene rekrutterte til gruppen. Jentene ble tilbudt et aktivitetstilbud på ettermiddagstid på Ammerud aktivitetssenter, bydelens kulturhus for ungdom. Rundt 20 jenter fra forskjellige nasjonaliteter deltar i gruppen.

Data som innfallspport

I starten av prosjektet var det vanskelig å få jentene til å komme på samlingene. De fikk ikke tillatelse av sine foreldre. Det var samtidig vanskelig å få kontakt med foreldrene, få møte på informasjonsmøter. Som en innfallspport satset prosjektet på bruk av data. Tanken var at dataopplæring ville gi jentene økt kunnskap og mestring også i skolehverdagen. For å trygge jentene og deres foreldre, var det ingen annen aktivitet på senteret når gruppen hadde samlinger. Jentene har huset for seg selv, og gutter og menn er ikke velkommen når jentegruppen møtes.

Mor – datter fest

For å oppnå god deltakelse og suksess med tiltaket, ble det helt nødvendig å komme i kontakt og opprette et samarbeid med jentenes foreldre. Det var da ideen om en «mor–datter» fest ble til. I motsetning til et møte, er fest et mer positivt ladet begrep. En fest er noe man deltar på for å vise respekt for den som inviterer. Jentene er stolte av sine foreldre, og vil gjerne glede dem. Jentene i gruppen deltok aktivt i planlegging og forberedelse. På den måten fikk foreldrene informasjon om arrangementet på forhånd. Oppmøtet ble svært bra. Innimellom mat, aktiviteter og under-

holdning fikk de ansatte knyttet kontakter med foreldrene og gitt dem nødvendig informasjon. Da kvinnene «lot sløret falle» var dette et tegn på at kvinnene følte seg trygge, og kunne slappe av i et felles kvinnemiljø.

«Krydderjenter»

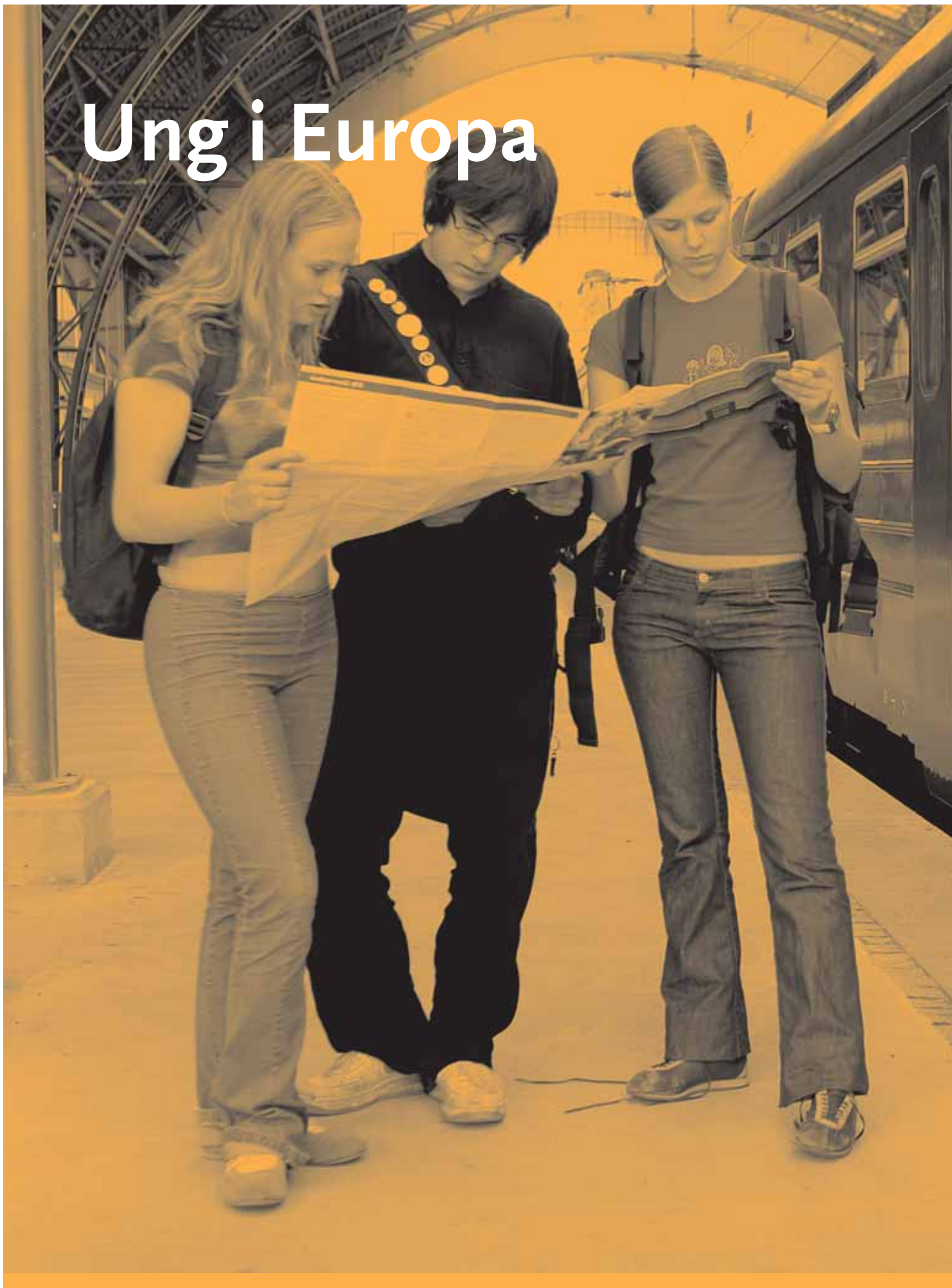
Erfaringene med «krydderjentene», som de selv kaller seg, er at jentene setter stor pris på aktivitetene og det sosiale fellesskapet gruppen gir. De har stor respekt for sine mødre og deres kultur, men er glad i det frirommet som gruppekvaldene gir dem. Gruppen er blitt et viktig forum for diskusjon om forhold som opptar dem i nærmiljøet og i verden. Jentene liker at det skjer noe, og særlig hobbyaktiviteter er populært. På den annen side er de opptatt av at det ikke blir for mye aktiviteter og dermed for likt skolehverdagen. Det må være forutsigbare og trygge ytre rammer, men innenfor disse rammene må det være en viss frihet. Noen av jentene har hatt behov for oppfølging utover gruppesamlingene. Gruppen fungerer som døråpner i ungdommens liv. De observerer at jentene bruker gruppen til prat og til å søke hjelp hos de voksne. Etter å ha fulgt gruppen over tid, ser de også at jentene i større grad hevder seg, også utenfor gruppesamlingene. Skolene gir tilbakemelding om at den selvtilit, kunnskap og samhold som gruppen gir jentene, virker positivt inn på jentenes væremåte. De har skapt et venninnenettverk og deltar mer i diskusjoner på skolen. Arbeid med jentene gir også Oppsøkende team innpass i ungdomsmiljøet rundt jentene, og på den måten kan de også fange opp andre ungdommer som sliter med livet sitt.

Andre gruppetilbud

Oppsøkende team driver også en gutte- og jentegruppe etter modell fra «Idrett og Utfordring». Her deltar utsatt ungdom i grupper som følger fastlagte aktivitetsplaner. Erfaringene er at jenter er mer relasjonsorientert enn aktivitetsorientert. I jentegruppen har de derfor kombinert aktiviteter med temakvelder med kos og mat. Bak sitt ofte tøffe ytre finner de jenter som trenger mye støtte for å bygge opp selvtiliten. Jentegruppen har brukt aktiviteter som massasje og makeup når tema som selvbilde, forhold til egen kropp og utseende er blitt drøftet. Ungdommene som er med i aktivitetsgruppene får også individuell oppfølging i forhold til familie, skole og øvrig nettverk.

Erfaring viser at det er vanskelig for en del jenter med innvandrerbakgrunn å få lov av sine foreldre å delta i fritidsaktiviteter

Ung i Europa

informasjon følger...

FOTO: LEIF GABRIELSEN

UNG i Europa

KONTAKT

Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA), Postboks 8113 dep., 0032 Oslo
telefon: 22 24 25 93 faks: 22 24 95 23 e-post: bufa@bufa.no internett: www.ungieuropa.no

UNG i Europa består av fire tiltak:

1. Gruppeutveksling

Grupper av ungdom mellom 15–25 år kan få støtte til å ta imot eller besøke ungdomsgrupper ute i Europa. En gruppeutveksling gir ungdomsgrupper fra to eller flere land mulighet til å møtes for å delta i felles aktiviteter, samtidig som de lærer om hverandres land og kulturer.

Utvekslingene skal vare i 1–3 uker, og må ha et tema og et program som gruppen selv skal lage i samarbeid med partnergruppen. Antall deltakere i en utveksling bør være mellom 16 og 60 ungdommer. Det er viktig at alle deltar aktivt i prosjektet, og at utvekslingen har en pedagogisk ramme. Eksempel: Orienteringsgruppe i Østfold besøker orienteringsgruppe i Manchester og fritidsklubb i Sør-Spania besøker fritidsklubb i Narvik.

2. Volontørtjeneste – frivillig arbeid

Volontørtjeneste gir støtte til ungdom mellom 18–25 år for å reise ut som frivillig for en kortvarig periode fra 3 uker til 6 måneder eller en langvarig periode på 6–12 måneder. Frivillige organisasjoner, institusjoner, kommuner eller andre kan motta en utenlandsk volontør til hjelp i sitt arbeid i Norge, eller sende ut ungdommer fra Norge til Europa. Tjenesten kan innholde arbeid med kunst og kultur, natur og miljø, medier og kommunikasjon eller sosialt arbeid med barn, unge, eldre eller med funksjonshemmede. Volontørtjenesten er gratis for ungdom, alle utgifter dekkes.

Langvarig volontørtjeneste

For all ungdom 18–25 år. Eksempel: Kulturhus i Tromsø sender ut gutt (19) til å jobbe med holdningsskapende arbeid i tysk by og norsk friluftsforening mottar engelsk jente (19) og en tysk gutt (20) som analyserer strandavfall.

Kortvarig volontørtjeneste

For ungdom 18–25 år med færre muligheter til å reise utenlands. Begrensningene kan skyldes funksjonshemming, vanskelig hjemmeforhold, arbeidsledighet, spesielle behov eller vanskelig livssituasjon. Eksempel: Arbeidsinstitutt sender gutt (19) til Rotterdam for å være med på å arrangere aktiviteter for ungdom i skoleferien, eller bofellesskapet Solborg gård mottar engelsk ungdom som gjør jordbruksarbeid og vedlikeholder driftsbygninger.

3. Lokale ungdomsprosjekter

Lokale ungdomsprosjekter gir støtte til grupper av ungdom i alderen 15–25 år og gjør det mulig for dem å gjennomføre lokale prosjekter de selv tar initiativ til. De må være minst 4 stykker og ha en idé til å få i gang noe der de bor. Eksempel: Ungdomsgruppe i Trøndelag starter ungdomsmagasin, Natur- og ungdomsgruppe i Oslo holder moteshow med secondhand-klær og filmklubb i Sandane arrangerer filmfestival.

4. Kurs og seminarer for ungdomsarbeidere

Denne delen av programmet er rettet mot ungdomsledere og ungdomsarbeidere, uavhengig av alder. Her kan man søke om støtte til en rekke forskjellige aktiviteter; internasjonale nettverksseminarer, studieturer, kontaktseminarer osv. Hovedkriteriet for støtte er at prosjektet i en eller annen form skal fungere som et støttetiltak for andre deler av UNG i Europa-programmet. Eksempel: Fritidsklubarbeider drar på kontaktseminar i Nederland for å knytte kontakt med gresk fritidsklubb for sammen å arrangere gruppeutveksling, eller ansatt på Arbeidsinstitutt drar på forbesøk til Arbeidsinstitutt i Danmark for å planlegge kortvarig volontørtjeneste.

Hvor kan dere dra og hvem kan besøke dere?

NB! Norsk deltakelse i prosjekter krever alltid samarbeid med minst ett EU-land. EU-land: Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Italia, Luxembourg, Nederland, Portugal, Spania, Storbritannia, Sverige, Tyskland, Østerrike. Land som søker medlemskap i EU: Bulgaria, Estland, Kypros, Latvia, Litauen, Polen, Romania, Slovenia, Slovakia, Tsjekkia, Ungarn, Malta. EFTA-land: Island, Liechtenstein, Norge

Intervju

Tekst: Martin Thronsen

Foto: Henrik Björnsson

På St.Hansaften i sommer kom 12 engelske byungdommer til Solborg gård for å grave i jorda og hugge ved i flere uker til ende. Helt gratis og helt frivillig. De var volontører og benyttet EU-programmet UNG i Europa for å komme seg til Norge. Ungdom i Norge har samme mulighet til å ha et volontør-opphold i europeiske land.

UNG i Europa gir støtte til kortvarige volontør opphold, med varighet fra tre uker opp til 6 måneder. Kriteriet for å få være med på et slikt opplegg er at man har færre muligheter til å reise utenlands enn annen ungdom. De begrensede mulighetene kan skyldes funksjonshemming, vanskelige hjemmeforhold, arbeidsledighet, spesielle behov eller at man befinner seg i en vanskelig livssituasjon.

Kjekt å ha på CV'en

– Å melke kuer er hardere arbeid enn jeg hadde trodd. Og de stinker! Men jeg liker meg her likevel, forteller Tony Dickson (20) fra Bradford.

Tony er arbeidsledig, og gjør etter eget utsagn ikke stort annet enn å mekke på bilen sin når han er hjemme. Han drømmer om å bli profesjonell mekaniker, og håper å kunne komme inn på mekanikerlinja på college. Han har ingenting i mot å være i Norge og lære om biodynamisk jordbruk og skogbruk.

– Jeg får litt arbeidserfaring, selv om jeg kanskje ikke får så mye bruk for det jeg lærer her. Dessuten får jeg en personlig attest som kan komme godt med. Den kan jeg også bruke som bevis på at jeg har utført frivillig arbeid, og det vet jeg at de fleste anser som

en positiv ting. Alt i alt er dette ikke dumt å ha på CV'en når jeg søker på college.

Ingen feriekoloni

Henrietta Odude (18) fra utkanten av Manchester er blid som en lerce der hun ligger på alle fire i åkeren og luker.

– Dette er ingen feriekoloni. Vi jobber fra åtte om morgenen til seks om kvelden, selv om vi har et par gode pauser i løpet av dagen. Jeg merker at jeg allerede har begynt å få muskler, smiler hun.

– Og tror du ikke vi drikker fersk melk, rett fra kuene? Jeg synes det var ekkelt i begynnelsen, nå prøver jeg å ikke tenke på det akkurat mens jeg drikker.

Ansvar og selvtillit

Fatima Taleb (24) er en av lederne for ungdommene, og jobber i den britiske velforeningen «Everything's Possible». De samarbeider med Solborg gård om volontør oppholdet. Solborg er et bo- og omsorgsfellesskap for unge og voksne med spesielle behov, og er en av 6 Camphill-landsbyer i Norge. Det er mange formål med Solborg-opp holdet, forteller Fatima.

– For noen av ungdommene går det på så enkle, men basale ting som å lære seg å sosialisere på en god måte. Det dreier seg om å bygge opp selvtillit, å lære om hvordan det fungerer å jobbe i team, og om å gjøre noe nyttig. Alt dette kan faktisk være nye erfaringer for enkelte av ungdommene.

Adrian Bowden er ansatt på Solborg gård.

– Det er fint å ha masse ungdom her, sier han.

«Og tror melk, rett

Henrietta Odude (18)

– At de er her er en verdi i seg selv, det gjør det livlig. Jeg ser også nytten av arbeidskraften de bidrar med, og på et større plan det nyttige i å sette unge mennesker i ansvarsforhold.

– I all hovedsak gjør vi vel dette for å kunne bidra til å pense livene deres over i et mer fruktbart spor. Vi vil vise dem at livet kan by på mange muligheter, avslutter Fatima.

Kan dette være noe for deg eller ungdom du jobber med? Eller ønsker du å motta en volontør? Sjekk UNG i Europas hjemmeside: www.ungieuropa.no for detaljer om kortvarig volontørtjeneste.

Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA) administrerer UNG i Europa i Norge.

du ikke vi drikker fersk t fra kuene?»»

2004 er det Europeiske året for utdanning gjennom idrett

I 2004 blir det satt fokus på idrettens betydning for de unge og deres personlige, fysiske og sosiale utvikling. Søkelyset rettes også mot idrettens pedagogiske, så vel som europeiske dimensjon innenfor formell og ikke-formell utdanning. I forbindelse med dette er det opprettet en tilskuddsordning for aktiviteter som fremmer utdanning gjennom idrett. Aktivitetene skal planlegges og gjennomføres som et samarbeid mellom forskjellige organisasjoner og være avsluttet senest 31. desember 2004.

Tilskudd på opptil 50 % av de samlede støtteberettigede kostnadene.
Tilskuddet vil vanligvis ligge på mellom 20.000 og 100.000 euro.

Hvilke typer aktiviteter kan få tilskudd?

- Aktiviteter som integrerer idrett i den formelle undervisningen. Dette kan skje gjennom samarbeid mellom skoler og idrettsorganisasjoner.
- Prosjekter som omfatter utdannings- og læringsaktiviteter organisert på frivillig basis.
- Prosjekter som involverer utveksling av unge over landegrensene.
- Prosjekter der idretten brukes for å fremme sosiale ferdigheter og evne til samarbeid, forståelse og toleranse.

Hvem kan søke?

Offentlige myndigheter innenfor undervisning eller idrett, utdanningsinstitusjoner, idrettsorganisasjoner og frivillige organisasjoner innenfor utdanning, ungdom og idrett fra EU- og EØS-landene, de nye EU-landene og søkerlandene kan søke tilskudd til aktiviteter. *NB! Enkeltpersoner kan ikke søke.*

Søknadsfrister:

Der er fastsatt **to** søknadsfrister:

1. oktober 2003 for prosjekter med start mellom 1. januar og 30. juni 2004

1. mars 2004 for prosjekter med start etter 1. juli 2004

Søknader skal sendes til EU-kommisjonen.

Mer informasjon og utlysningsteksten finner du på:

http://europa.eu.int/comm/sport/gen_info/whatsnew_en.html

Læringssenteret er nasjonal koordinator for Det Europeiske året for utdanning gjennom idrett

telefon: 23 30 12 00 faks: 23 30 12 99 e-post: ls@ls.no

Eurodesk.no

KONTAKT

Eurodesk Norge, Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA),
Postboks 8113 dep., 0032 Oslo
telefon: 22 24 20 11 e-post: eurodesk@bufa.no internett: www.eurodesk.no

Eurodesk.no – øyeblikkelig informasjonshjelp om støttemuligheter, studier og jobb i Europa.

Eurodesk er et informasjonsnettverk rettet mot unge fra 10–30 år. Eurodesk finnes i 27 europeiske land og vår oppgave er å svare på spørsmål du har om internasjonale muligheter for unge. Dette innebærer blant annet støtteordninger, studier og jobb i utlandet.

Eurodesk består av et nettverk av ungdomsarbeidere og ungdomsinformasjonsarbeidere over hele Europa som enhver i nettverket alltid kan spørre om hjelp. Slik får man hurtige og oppdaterte svar på spørsmål som ellers er vanskelige å få svar på.

I tillegg til samling av støttemuligheter på nasjonalt, nordisk og europeisk nivå, retter også alle medlemslandene inn sine støtteordninger. Til sammen utgjør det en uant mengde av muligheter for å realisere dine ideer.

Eurodesk kan også hjelpe deg med å komme i kontakt med andre som er interessert i det samme som deg.

Hva gjør vi?

- Forbedrer tilgangen til informasjon om studie, jobb og støttemuligheter i Europa.
- Søker etter og tilrettelegger relevant informasjon på eurodesk.no og via nyhetsbrev.
- Svarer på henvendelser per telefon eller e-post.
- Hjelper deg til det riktige kontoret for informasjon.
- Er spesialisert på EU-informasjon til unge: skaffer tilveie raskt, oppdatert og nøyaktig Europa-informasjon.
- Har vidt informasjonsspekter.

Oversikt over støtteordninger – lokale, nasjonale, nordiske og europeiske støtteordninger

I samarbeid med den sentrale Eurodesk enheten i Brussel har vi laget en database over støtteordninger på barne- og ungdomsfeltet. På eurodesk.no finner du den søkbare oversikten som er unik i sin måte. Denne basen inneholder nemlig oversikt over samtlige støtteordninger på lokalt, nasjonalt, nordisk og europeisk nivå.

Støttemuligheter for ungdomsarbeid

Hovedaktørene som tilbyr økonomisk støtte til nasjonale, nordiske og europeiske prosjekter innen ungdomsarbeid:

Norge

I Norge kan du få støtte på to plan; lokalt og nasjonalt.

Lokalt: Kommunen og fylkeskommunen gir støtte til en hel rekke aktiviteter. Organisasjons- og prosjektstøtte på barne- og ungdomsfeltet er vanlig.

Nasjonalt: Fordelingsutvalget under Barne-, ungdoms og familieforvaltningen (BUFA) gir støtte til nasjonale barne- og ungdomsorganisasjoner og prosjekter på nasjonalt nivå.

www.fordelingsutvalget.no

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) tildeler støtte gjennom ordninger som Frifond og Idebanken, der lag og organisasjoner kan søke om støtte. LNU har også en oversikt over andre støtteordninger på sidene sine.

www.lnu.no

www.frifond.no

Norden

Nordisk Ministerråd gir støtte til organisasjoner og prosjekter på Nordisk plan. Gjennom styringsgruppen for Nordisk barne- & ungdomskultur (BUK) og Nordisk ungdomskomiteé (NUK) kan du få finansiering til prosjekter som gagnar Norden på en eller annen måte. Ellers finnes Nordisk kulturfond, Nordisk idrettssamarbeid, Teater og Dans i Norden, Elevutveksling mellom Vest-Norden og det øvrige Norden og mye mer. Du finner oversikter på Nordisk ministerråd og Foreningen Norden:

www.norden.org

www.norden.no

Europa

Europakommisjonen og Europarådet gir støtte til prosjekter og organisasjoner som involverer minst 4 europeisk land, der minst et av landene er et EU-land. Eksempel: Støtte til frivillige internasjonale ungdomsorganisasjoner, såkalte «Joint Actions» i EU-programmet Ung i Europa. Mer informasjon finner du på Europakommisjonens hjemmesider.

http://europa.eu.int/comm/youth/call/index_en.html

www.eurodesk.org

Ungdomshus

4 prosjekter følger...

BY
Tromsø

FYLKE
Troms

Tvibit, Fredrik Langesgt. 29, 9008 Tromsø
telefon: 77 69 78 70 **e-post:** tvibit@tvibit.net **internett:** www.tvibit.net
kontaktpersoner:
 Magne Amundsen *magne@tvibit.net*
 Sif Vik *sif@tvibit.net*

Kraftsenter for kultur og aktivitet

«Tvibit» er et kulturhus for unge kreative mennesker. Her er dørene åpne for alle former for kultur og engasjement. I moderne lokaler midt i Tromsø sentrum syder det av liv og aktivitet. Nærmere 1000 ungdommer er innom huset hver uke. Ungdom har selv ansvar for aktivitetene og det som skal skje på huset. Her gjennomfører de prosjekter på egne premisser eller med hjelp fra ansatte og kunstnere. Huset inneholder kafé, filmsenter, bandøvingsrom, ungdomsinformasjon, scene for 250 personer med mulighet for konserter, teater, dans, utstillinger, film og konferanser, verksted og kontorer. I tillegg er ungdomshuset samlokalisert med Helsestasjon for ungdom, Troms Barne- og Ungdomsråd, Læring gjennom arbeid og Atferdsprosjektet. Begge de sistnevnte er tilbud til elever som trenger et pusterom fra skolehverdagen.

«Tvibits» filosofi

For «Tvibit» er filosofien svært viktig og den går gjennom som en rød tråd i alt som gjøres. Det arbeides etter to hovedlinjer: kultur og medvirkning. Filosofien forsøker å skape rom for all type ungdom enten de skal strekke seg langt eller gjøre det lille ekstra. «Tvibit» skal inspirere ungdom til å vokse og filosofien formuleres slik:

- Tør å gjøre det umulige mulig
- Ikke vær redd for å mislykkes
- Tør å gjøre en forskjell eller forandre verden
- Glem aldri hvor du kommer fra
- Husk å se og oppmuntre andre

«Prosjektvugga»

Selve hjertet i kulturhuset er «Prosjektvugga» som er en mulighet for ungdom i Tromsø til å skape egen aktivitet. «Prosjektvugga» er et metodeutviklingsprosjekt som setter ungdomsmedvirkning i fokus. Gjennom «vugga» får ungdom mulighet til å realisere egne prosjekter og ideer. I praksis betyr det at ungdom får hjelp til utvikling og oppfølging av egne prosjekter. Det blir gitt kurs i prosjektmetode og søknadsskriving, planlegging, gjennomføring og evaluering av prosjekt og hvordan søke penger. Ungdom har også mulighet til å søke penger fra «Prosjektvugga». I løpet av ett driftsår legger de til rette eller gjennomfører nærmere 100 små og store prosjekter. Når ungdom kommer med gode ideer anstrender de seg hardt for å støtte ungdommene slik at prosjektene blir realisert.

Filmhuset

«Tvibit» ønsker å bidra til å utvikle kulturbyen Tromsø og få til en dynamikk mellom det nye/unge og det etablerte/profesjonelle. De ønsker å være et fagsenter og møteplass mellom filminteressert ungdom og det etablerte og profesjonelle filmmiljøet. Et eksempel på dette er etablering av Filmhuset. Det satses stort på film og video og kulturhuset er produksjonssted for ungdommens egen film. Hit kan ungdom komme med egne ideer, låne kamera og få tips og råd for å gå i gang med å lage filmproduksjon. Gjennom hele året blir det gitt ulike kurs innen film- og video-produksjon tilpasset både nybegynnere og viderekommende.

«Tvibit» har også egen TV-gruppe som har faste innslag på lokal TV. I samarbeid med Den Kulturelle Skolesekken, som er et statlig samarbeidsprosjekt mellom kultur og skole, arrangerer de et tre dagers opplegg for ungdom med film, diskusjon og foredrag på «Tvibit».

Musikk

«Tvibit» har bygget opp et fast musikkmiljø som i dag står stødig på egne ben. Rundt 15 band øver fast på huset. Dette er unge band som ikke bare spiller på huset sine egne arrangementer, som «Tvibit Festivalen» og «Polar Music Festival», men som etter hvert har tatt steget ut og begynt å spille rundt på utesteder i Tromsø og omegn. Diverse utekonserter gir også muligheter for å spille for et større publikum. «Tvibit» har positive erfaringer med å blande de unge bandene med større og mer erfarne musikere på festivaler og konserter.

UngInfo

På ungdomsinformasjonen, UngInfo, kan ungdom mellom 15–25 år få informasjon innen utdanning, arbeid, reiser, prosjekt og kultur- og fritidsaktiviteter. Ungdom kan benytte seg av gratis Internett, eller snakke med de ansatte. UngInfo har et eget hybelprosjekt hvor de har laget et introduksjonsopplegg for hybelboere i videregående skole. Målet er å dra hybelboerne inn i allerede eksisterende ungdomstilbud, og det er laget en egen hybelguide med informasjon om helse, fritid og transport i Tromsø. I tilknytning til UngInfo finnes også Helsestasjon for Ungdom, som er et populært tilbud. Sammen gjennomfører de 10. klasseprosjektet hvor alle elever i 10. klasse blir invitert for å få informasjon om tilbudene på huset og helseopplysning i tema som ungdom, seksualitet og samliv. UngInfo arbeider også aktivt med UNG i Europa (EUs ungdomsprogram). «Tvibit» er vertsorganisasjon for voluntører i ordningen European Voluntary Service og tar imot ungdom fra ulike land i Europa som jobber med ulike prosjekter på huset.

Organisering av huset

«Tvibit» er en fleksibel organisasjon som er vant til å forandre seg på kort varsel. Det er få faste ansatte, men til enhver tid 4–5 sivilarbeidere og flere prosjektansatte. Huset styres av brukermøter hvor ansvars personer fra de ulike aktivitetene møtes.

Ungdom har selv ansvar for aktivitetene på huset

Intervju

Tekst og foto: Magne Espelid

«Verden

Maria (20)

Turbojente

En fredag ettermiddag møter jeg Maria (20) på «Tvibit». Det er helg, mye skal skje og mobilen hennes kimer i ett sett. Vi finner oss en litt rolig plass i et kulturhus som myldrer av folk og aktivitet. Maria forteller at hun knapt har tid til å gå på skole.

– Det er så mye som skjer. Jeg er en flink bruker. Klarer ikke å si nei. Stuper inn i nye ting hele tiden.

For tiden er hun engasjert i teater, film, musikk, søm og dans. Men mest brenner hun for «North Of Nowhere», en friluftsfestival for band i Tromsø. Hun snakker engasjert om sitt hjertebarn, en ide som hun og en venninne klekket ut for litt over ett år siden. Festivalen skal nå arrangeres for andre gang. «Tvibit» ble sentral for at jentene fikk realisert denne drømmen.

FOTO: JOHAN GUSTAVSEN

72

Macbeth

– Mitt første møte med «Tvibit» var husets kafé. Jeg husker at jeg synes det var så lyst her sammenlignet med andre kafeer. På den tiden var jeg aktiv i en amatør teatergruppe som øvde på Rådstua teaterhus. Da var det Macbeth av Shakespeare som stod på spilleplanen. Da det var fullbooket der, flyttet vi forestillingene over til «Tvibit» hvor vi hadde i alt 6 forestillinger. Vi begynte også å øve og sy kostymer her.

Sjokolade

– «Tvibit» er en plass for ungdom! Her kan du komme om du vil lage noe. Det kan være klær, film, musikk eller rett og slett sjokolade. Om du vil lage sjokolade så er det mulig! Jeg hadde en ide om en «non-profit musikkfestival» på en utescene. I begynnelsen trengte jeg bare å låne telefon og data-maskin. Her møtte jeg hjelpsomme voksne. Folk med kompetanse. Det holder å si at du vil jobbe med et kulturprosjekt og de slipper deg til. Etter hvert som jeg ble kjent med folkene og alt utstyret på huset, har jeg hatt god nytte av det. Vi låner for eksempel alt musikkutstyret herfra. Folk som er flink på lyd og lys stiller velvillig opp.

Ting skjer når folk møtes

Maria mener at det å vanke på et slikt sted som «Tvibit» med så mange unge mennesker med så mange forskjellige interesser og ideer, er inspirerende i seg selv. – Her skjer det ting hele tiden. Når folk møtes på denne måten, dras folk inn i nye prosjekter.

Hun funderer litt på om det hadde blitt noen «North Of Nowhere» festival om ikke et sted som «Tvibit» hadde eksistert. Hun tviler på det, og stiller spørsmål om hvem hun da skulle spørre om hjelp.

Prosjektlederkurs

«Tvibit» har satset på ulike kurs for sine unge brukere. Maria forteller at hun har vært med på flere, men trekker spesielt fram et prosjektlederkurs.

– Her ble vi kurset i prosessen fra idé til gjennomføring. Støtteordninger, hvordan skrive søknader, ulike framgangsmåter var aktuelle tema på kurset. Da jeg var med på kurset tenkte jeg at dette skulle jeg ha vært med på før. Fikk mange a-ha opplevelser. Skulle gjerne hatt noen av alle de gode rådene før jeg startet med prosjektet mitt. Men det som var viktig for meg var at kurset fokuserer på å vise de muligheter som finnes. Jeg fikk en ny opplevelse av at verden er min! Jeg kan gjøre hva jeg har lyst til. En annen ting er at det er utrolig inspirerende å være sammen med mange kule folk.

Østerrike next

Maria og vennene hennes er i en hektisk planleggingsfase for årets «North Of Nowhere» festival.

– I år skal vi legge festivalen samtidig med Studentuken i Tromsø. Det blir musikk og mange band med alt fra Boknakaran til heavy metall. Men vi kommer også til å satse på å skape gatestemning med ulike effekter som flammekastere og andre kunststunts.

Men først skal Maria ut i verden, nærmere bestemt Østerrike. Som et ledd i EUs program for ungdom, UNG i Europa, skal Maria delta på en internasjonal kulturkonferanse.

– Jeg reiser som en av to fra Norge. Tror jeg ble valgt ut fordi jeg er aktiv, gjør mye, og har vist at jeg kan jobbe fra idé til handling.

er min!»»

BY
Oslo
FYLKE
Oslo

Riverside

KONTAKT

Riverside, Grønland 1, Postboks 9123 Grønland, 0133 Oslo

telefon: 22 17 75 50 internett: www.riverside.no

kontaktperson: Mehrdad Ganji mehrdad.ganji@riverside.no

For ungdom i Oslo sentrum

Ungdomshuset «Riverside» med sin karakteriske glassfasade ligger ved Vaterlands bru på Akerselvas bredd midt i Oslo sentrum. Huset, med sine tre etasjer, inneholder ulike fritids- og kompetansegivende tilbud til ungdom i alderen 16–20 år. «Riverside» er et byomfattende tiltak som er åpent for alle ungdommer som befinner seg i Oslo sentrum. Huset er åpent hver dag hele året. Området rundt har lenge vært et av de mest belastede områdene i Oslo. Her finner vi mange ungdommer som er i risikozonen for å utvikle problemer knyttet til rus, vold og kriminalitet. Mange mangler tilknytning til skole eller arbeidsliv. En viktig målsetting har derfor vært å skape en arena for forebyggende tiltak og hindre rekruttering av ungdom til de utsatte miljøene i sentrum.

«Riverside» prosjektet bygger på tre hovedstrategier:

- kompetansegivende virksomhet
- nærmiljøetsatsing
- trendutvikling

1. etasje

På bakkeplan finner vi en Ungdomskafé som fungerer som møteplass og base i «Riverside». Ungdomskafeen er en innfalsvinkel for å nå målgruppen. Her kan de voksne bygge relasjoner til ungdommene, og på den måten fange opp ungdommer som har problemer. For å gjøre seg attraktive har «Riverside» satset på Internett og data som er framtidsrettet og populært blant ungdom. Naturligvis er det mulig å få seg noe å drikke og en matbit fra kjøkkenet i kafeen som også fungerer som praksisplass for arbeidsledig ungdom. I gjennomsnitt er det nærmere 150 ungdommer innom «Riverside» hver dag. De fleste er gutter, men de registrerer nå en økende interesse fra jenter. I kafeen kan ungdommene gratis bruke en av de 20 datamaskinene. De fleste ungdommene som bruker stedet har innvandrerbakgrunn, og mange har ikke selv slikt utstyr hjemme. Ungdomskafeen har faste ansatte, men bruker også i stor grad sivilarbeidere fra ByPass- programmet for sivile vernepliktige i Oslo. ByPass er et voldsforebyggende prosjekt rettet mot ungdom drevet av Siviladministrasjonstjenesten.

Informasjonsnettverk

1. etasje fungerer også som en informasjonssentral. Her kan ungdom stille alle typer spørsmål om for eksempel fritid, helse, skole og arbeid, og få svar av husets egne informasjonsarbeidere. De ansatte i ungdomskafeen har god oversikt over hjelpeapparatet og kan derfor henvise videre til rett instans eller til husets egne sosialarbeidere. «Riverside» inngår i et informasjonsnettverk sammen med Uteseksjonen, UngInfo og UngBo. I kafeen er det også mulig å treffe ambulerende helsearbeider eller sosialarbeiderne fra Ungdomsteamet på «Riverside» direkte.

2. etasje

I andre etasje finner vi kurslokaler og kompetansegivende virksomhet på dagtid. Organisert som praksisplasser gis det tilbud til ungdom om kurs i IKT- og Web-design. Praksisplasser er et

tilbud gjennom Aetat. Praksistiden er på minst 3 måneder med mulighet for inntil 10 måneders forlengelse. Målet er at ungdom som deltar skal tilbake til skole eller arbeid. På IKT-kurset lærer ungdommene grunnleggende forståelse av hva en datamaskin er og reparasjon av maskinen. På IKT-verkstedet får ungdom selv skru og sette sammen sin egen datamaskin. Kurset i Web-design skal gi kunnskap om prosessen bak det å lage websider. Målet er at ungdommene skal lære å lage websider og kunne oppdatere og videreutvikle disse. Inntil 12 ungdommer kan delta på hvert kurs og kursene er lagt opp slik at deltakerne skal lære gjennom praktisk arbeid. Undervisningen er tilpasset den enkelte og starter på det nivået som den enkelte befinner seg. Foruten individuell opplæring, prøver «Riverside» å ivareta andre sider av ungdommens liv. Mange ungdommer trenger å få orden på livet sitt før de er i stand til å lære noe nytt. Rekrutteringen til kursene skjer enten ved at ungdom selv henvender seg, eller at Aetat eller andre instanser henviser ungdommene.

3. etasje

Husets øverste etasje inneholder møte og kontorlokaler og basen til Ungdomsteamet. I Ungdomsteamet er det ansatt 2 sosialarbeidere som foruten å arbeide på huset også driver oppsøkende arbeid i områdene rundt «Riverside». Ungdomsteamet arbeider i stor grad med enkelt ungdom og samarbeider med barnevern, politi og uteseksjon.

Nærmiljøarbeid

Som et ledd i å få til en opprusting av et belastet område, har «Riverside» tatt initiativ til positive aktiviteter i uteområdene. Det er lagt opp til en rekke aktiviteter som skateboard, fising, utlån av kanoer og sykler.

Trendutvikling

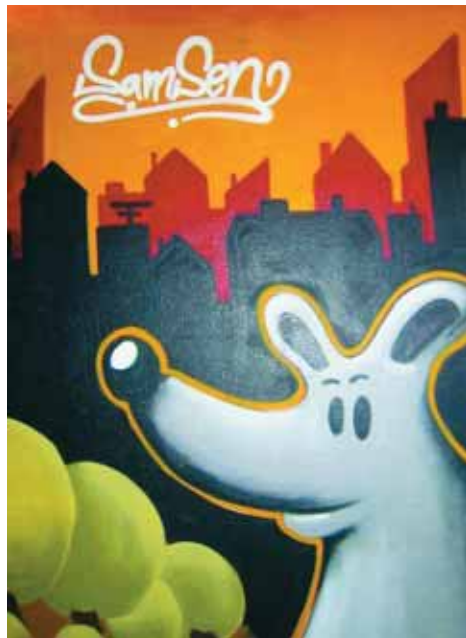
Ungdomsmiljøer er stadig i forandring. «Riverside» tror at dersom et ungdomsprosjekt av denne størrelsen skal kunne fungere og treffe målgruppen er det viktig med en fleksibel og åpen organisering. I tillegg til basisaktivitetene og -tilbudene vil det derfor hele tiden være prosjektbaserte aktiviteter som passer til utviklingen i ungdomsmiljøene. Eksempler på slike aktiviteter er snowboardturer og hip- hopkonserter.

Målet er at ungdom som deltar skal tilbake til skole eller arbeid

BY
Kristiansand

FYLKE
Vest Agder

samsen

Samsen kulturhus

KONTAKT

Samsen, Vesterveien 2, 4613 Kristiansand
 telefon: 38 00 64 10 e-post: info@samsen.com internett: www.samsen.com
 kontaktpersoner:
 Nina Malmgren nina.malmgren@kristiansand.kommune.no
 Pål Karsten Kristensen paal.karsten.kristensen@kristiansand.kommune.no

Flaggskip

Befolkningen i Kristiansand kjenner «Samsen Kulturhus» som tidligere Samslakteriet. Om du går litt rundt på «Samsen» er det ikke til å unngå å se rester fra det gamle slakteriet. Fortsatt henger det skinner i taket, lasterampene er intakt, og noen av navnene vil liksom ikke slippe taket. Slakterhallen, Fjøset, Bingen og Hengehallen. «Samsen Kulturhus» er nå et allaktivitetshus i ordets rette forstand. Her er det plass til alt, og rom for det meste. Med sine nærmere 6500 kvm er størrelsen husets styrke. Med dette volumet, og med så mange ulike aktører i sving blir dette en smeltedigel for kreative krefter. «Samsen» er en arena å prøve ut ting på, en arena å lykkes på. Antagelig er dette det mest påkostede ungdomshuset i Norge. Det er totalt bevilget mer enn 33 millioner kroner, et beløp som også inkluderer kjøp av bygget. «Samsen» fremstår som fritidsetatens ungdomskulturelle flaggskip. Et sted for utvikling av ungdommens egne kulturelle uttrykksformer, men også et sted for læring og kvalifisering. Kvalifisering til fremtiden – i fritiden.

«Kafé Natmanden»

Kulturhuset er åpent hver dag og retter seg mot alle ungdommer mellom 15–25 år i Kristiansand. Det første møtet med huset er «Kafé Natmanden», selve hjertet i bygget. Kundegruppen er i første rekke husets brukere. Det er her ungdommene møtes før og etter aktiviteter, konserter og verksteder. «Kafé Natmanden» har en viktig sosial funksjon og fungerer som en infosentral om tilbudene på huset. Ofte trekker ungdom som besøker kafeen inn i aktivitetene.

«Bingen Scene»

Husets nye stolthet er «Bingen Scene». Allerede etter ett års drift har den fått ry som byens beste scene og konsertlokale. «Bingen Scene» er et allsidig konsertlokale bygget opp fra bunnen for rytmisk musikk. Her finnes optimale lyd- og lysanlegg til glede for alle de unge og mer etablerte, som utøver sin musikk og kunst fra scenen. I løpet av første driftsår har det vært åpne arrangementer og forestillinger hver uke i «Bingen Scene». Konserter med lokale og internasjonale band innen ulike musikkstiler utgjør hovedvekten av aktiviteten. «Samsen» tar del i de fleste festivaler i Kristiansand som: Quartfestivalen, by:larm og Nordsjøfestivalen. Ungdommens Kulturmønstring foregår også her. Om fredagene er det diskotek og ulike party under navnet «Godt & Blandet». «Samsen» har sitt eget ungdomscrew, som jevnlig stiller i stand ungdomsparty. Innholdet er variert og de bruker dans, musikk, teater og andre kulturuttrykk. Foruten musikk har «Bingen Scene» blitt brukt til teater og danseforestillinger, dataparty, workshops og seminarer.

«Klatrehuset»

I løpet av 2002 var nærmere 8000 unge og voksne deltagere på forskjellige aktiviteter i «Klatrehuset». I samarbeid med Kristiansands Klatreklubb blir det arrangert en rekke klatrekurs

både for barn, ungdom og voksne. Aktivitetsleder- og instruktørkurs for voksne, slik at de voksne kan ta med barn og unge til «Klatrehuset», har bidratt til at foreldre, skoler og idrettslag bruker huset mer. I sommersesongen blir det også utendørsklatring og rappelling. For mange gir klatring en helt ny opplevelse av mestring. Man overrasker seg selv ved å tørre mer enn man trodde en var i stand til. Samtidig er det en spennende sport hvor du bruker hele kroppen. Via «Klatrehuset» er det mange som kommer seg ut av stua, og starter et mer aktivt friluftsliv. Nesten halvparten av de som klatrer på «Samsen» kommer inn på såkalt «drop-in», hvor du kan klatre uten å gjøre noen avtale på forhånd.

«Samsens» mangfold

Medieavdelingen har en sentral plass i «Samsens» mangfold. Radio Ung, en lokalradio av og med ungdom, har sine daglige sendinger fra studio i huset. Her finnes også data, foto, film og videoredigeringsverksteder. I kjelleren er det 11 isolerte øvingsrom for musikk. Hvert av rommene deles av tre band, og ventelistene er lange. Organisasjonslivet blomstrer på «Samsen». I husets mange rom er det møte- og kontorplass til mellom 60–70 organisasjoner, grupper og enkeltpersoner som har fast leiekontrakt med «Samsen». Disse er igjen ivrige kunder i «Kopihuset», som utfører sekretær oppgaver, kopiering, trykking av brosjyrer og plakater. I «Parketten» har ulike danse og teatergrupper sine øvinger. «Gateakademiet», et alternativt opplæringstilbud for ungdom, er også lokalisert på «Samsen». Deres arbeid med kultur- og kunstuttrykk skjer på ulike verksteder i visuell kunst, musikk-, teater-, film- og grafiskverksted. «Samsen» har også samarbeid med etablerte kunstnere, og driver med utleie av kunst-atelier. I neste byggetrinn, «Slakterhallen», planlegges et større utstillingslokale. «US Car Club og MC- verksted» er også en del av «Samsens» liv.

Permanent uferdig

Mens rom for rom har blitt ferdigstilt i samarbeid med arkitekter, bygningsfolk, kunstnere, ingeniører, ungdom og ansatte, har forskjellige aktiviteter kommet og gått. Slik kommer det fortsatt til å være. På «Samsen» er det permanent uferdig. Det skal alltid være rom for ungdommenes egne ideer og prosjekter. «Skateboxen» er et eksempel på ungdommer som ønsket en skatehall og som fikk realisert sin drøm på «Samsen».

Allerede etter ett års drift har den fått ry som byens beste scene og konsertlokale

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Grünerløkka –
Sofienberg

X-Ray Ungdomskulturhus

KONTAKT

X-Ray Ungdomskulturhus, Maridalsv. 3, Postboks 2135 Grünerløkka, 0505 Oslo
 telefon: 23 32 60 90 internett: www.x-rayukh.no
 kontaktperson: Farooq Farooqi farooq@x-rayukh.no

Kreativt drivhus

På begynnelsen av 1990-tallet vokste det fram et ønske fra ungdom i bydel Grünerløkka Sofienberg om et sted hvor de kunne bruke sine kreative evner og dyrke sine interesser. I 1994 ble lokalene til en gammel brusfabrikk ombygd til et stort ungdomshus. Etter nærmere 10 års drift fremstår «X-Ray Ungdomskulturhus» i dag som kraftsenter og kreativt drivhus for aktiviteter som dans, musikk, multimedia, teater, radio, kafé, produksjonsteknikker og organisasjonsvirksomhet. «X-Ray» er et tilbud til ungdom fra hele Oslo og nabokommunene i Akershus. Huset har rundt 450 faste brukere som er innom hver uke, og antallet stiger gjerne til 1000 ved spesielle helgearrangementer. Ungdommene som bruker huset fordeler seg på grupper med faste aktiviteter, og tilfeldig besøkende ved gruppeoppvisninger og helgearrangementer. Godt over halvparten av ungdommene har innvandrerbakgrunn. Alle tilbud er gratis, og all ungdom mellom 13–25 år er velkommen.

Aktiviteter på huset

Aktivitetenes drives av ungdommene selv. De er selv ansvarlig for planlegging og gjennomføring. «X-Ray» har lokaliteter, kompetanse og teknisk utstyr til disposisjon. Det holdes jevnlig kurs i musikkproduksjon, teater, film, data, dans, dj og andre tema etter behov. Sommer og vinter arrangeres det turer for ungdommer hvor hensikten er at de unge skal få oppleve noe nytt, som for eksempel norsk natur. Kjernen av aktiviteter er det de faste gruppene på huset som står for. Her finnes Dj-gruppe, band som øver, dataklubb, film og musikkproduksjonsgrupper. I prinsippet kan alle som ønsker det få starte sin egen gruppe på huset. «Dancing Youth» og «FloorKnights» er eksempler på grupper som startet i det små og som nå er forbilder for mange unge.

«Dancing Youth»

Dansegruppen startet for nesten 11 år siden og er i dag en av landets mest levende ungdomsmiljøer innen dans og teater. Gruppen består av over 200 ungdommer mellom 7–25 år fra cirka 25 nasjoner. «Dancing Youth» har helt siden starten arbeidet målbevisst mot rus, vold, diskriminering og rasisme. Ved siden av dansetrening, holdes det også konferansesamlinger der medlemmene har muligheter til å ta opp temaer som interesserer dem. Gruppen er tildelt kriminalitetsforebyggende pris for sitt forebyggende ungdomsarbeid.

«FloorKnights»

Innen breakdance har «FloorKnights» markert seg både nasjonalt og internasjonalt. Som alternativ til gjenglivet på gaten har guttene satset hardt på dansen. Gruppen har fått utvikle seg på «X-Ray». De holder fortsatt god kontakt med unge dansere på gaten ved å oppsøke og danse med dem. Mange blir invitert til kurs på «X-Ray».

UNG i Europa

Som et ledd i å utvikle ungdommen på huset, har «X-Ray» siden 1995 jobbet med utvekslingsprogrammer med andre ungdommer

i Europa. Land som England, Frankrike, Italia, Bulgaria, Algerie, Hellas, Tyskland og Skottland har hatt besøk av «X-Rays» ungdommer. Utvekslingene har hatt ulike tema som dans, musikk, identitet og rasisme. Turene er i stor grad finansiert gjennom UNG i Europa programmet. «X-Ray» har også vært vertskap for mange utenlandske ungdommer.

Styring og drift

På «X-Ray» har de to grunnprinsipper som preger måten huset drives og organiseres på:

- alle ungdommene er en ressurs, ikke ressursvake
- hjelp til selvhjelp

Staben av ansatte har som sin primæroppgave å støtte selvstyrte ungdomsgrupper og koordinere aktivitetene på huset. Huset har kulturkonsulenter som har spesialkompetanse innen film, scenografi, teater, data, lyd, musikk, bevegelse og dans. Denne kunnskapen gjør at «X-Ray» kan tilby interessert ungdom kurs og opplæring innen svært mange kreative uttrykksformer. I tillegg til å satse på kvalifisert personale, har huset opp gjennom årene investert i svært godt teknisk utstyr. Kvalitet over hele linjen. En annen viktig kvalitet er at de fleste ansatte har vært med fra starten, og noen har også vært brukere av huset i sin ungdom. Stor grad av stabilitet og kontinuitet i staben skaper sammenheng og trygghet.

Ansvar plassert hos de unge

I praksis er det ungdommene som bestemmer på «X-Ray». Det gjør de gjennom husstyret som består av ledere fra hver gruppe eller aktivitet på huset. Det er faste møter hver tredje uke. Her løses praktiske problemer, det planlegges og informeres om ulike aktiviteter og arrangementer. Husstyret tar også stilling til nye grupper og fordeling av tid. Alle lederne i gruppene har nøkler og tilgang til huset 24 timer i døgnet. Resultatet er at ungdommene får ansvar og dermed også tar oppgaven med å styre «X-Ray» seriøst. Samarbeidet mellom ungdommene og de ansatte på huset baseres på gjensidig forståelse. Som et tegn på at dette fungerer er det enkle faktum at «X-Ray» aldri har opplevd hærverk og grove tyverier til tross for mye dyrt og fristende utstyr. De ansatte sørger for tilbud om opplæring og veiledning til medlemmene i husstyret. Det arrangeres jevnlig samlinger og kurs slik at ungdommene skal være i stand til å styre på en god måte.

Huset har rundt 450 faste brukere som er innom hver uke, og antallet stiger gjerne til 1000 ved spesielle helgearrangementer

Intervju

Tekst og foto: Magne Espelid

«Det han samhold

X-Ray et hjem

Kameratene Dadi (17) og Latif (17) har vanket på X-Ray i flere år. De har begge eldre brødre som fortsatt bruker huset.

– X-Ray er som et hjem. De voksne som jobber her kjenner oss siden vi var små. Der vi bor er det et tøft miljø på gaten. Da er det godt å ha et sted å gå, drive med ting som er gøy og interesserer deg.

Begge guttene mener at X-Ray er et godt alternativ til å henge på gaten.

– For mange er det eneste alternativet. Her treffer du voksne som kan gi deg råd og hjelp. Du er sammen med eldre ungdommer som vi ser opp til, vi kan lære av dem som er gode, sier Dadi.

Aktiviteter

Dadi forteller at X-Ray er et hus hvor ungdommer driver med «ting». Dans, musikk, film og data. I følge Latif så er de voksne flink til å stille opp for ungdommene. Som et eksempel nevner han om det er ungdommer som ønsker å starte en breakdancegruppe, så legger de voksne forholdene til rette.

– De hjelper med øvingstid, veiledning og sørger for at ungdommene kan delta på konserter og arrangementer. Når du først kommer til X-Ray trenger du ikke være god, men her er også de som er jævlige gode. På X-Ray har du tilgang på alt, de har dritbra utstyr.

Kebabnorsk og wollagangster

Dadi er rapper. Han lager sine egne tekster på norsk og er en flittig bruker av multimedierommet.

– Jeg startet med breakdance men satser nå alt på rap.

Dadi har marokkanske foreldre men er selv oppvokst i Norge.

– Jeg er en minoritetenes rapper. Med utenlandsk utseende opplever du mye dritt i Oslo. Selv om jeg er født i Norge føler jeg meg ikke helt som en nordmann. Jeg er heller ikke Marokkaner. Vi ønsker bare å være oss sjøl! Integrasjon handler om å vise

respekt. X-Ray er et godt sted for integrering, mennesker fra mange ulike kulturer møtes og gjør ting sammen.

Dadi rapper i vei på en av sine beats Minoriteten:

– Minoriteten! Alle utlendinger på Oslo Asfalten. Tigerstadens mørke gater! Øst Oslo/Norge – i forstaden. Der vi bor og vanker. På blokker, bygårder, gater og brakker. Her på Østkanten holder vi sammen, fra Stovner, Holmlia, Furuset til Grorudalen og ned til Gatenivå (Oslo indre øst) finner du oss på BS løkka, mitt hjem – du finner oss på nabolagene på Bjølsen, Tøyen, Gamlebyen, Jordal, Grønland. Du finner oss hand i hand. Mennesker representert fra alle land. Pakistan – Iran – Marokko – Somalia – Tyrkia – Afrika – Sri Lanka – Latin Amerika – Midtøsten – Balkan og Vietnam. Minoriteten – det er et stort hjem! Og det har ikke noe å si, uansett steam kulturer og språk blandet i et slang. Kebabnorsk og wollagangster vår gang. YO MAN – dette er minoriteten! Så få opp din hand og slåss! Vi er bygd opp kloss for kloss – så se på oss!

(Tekst: Dadi Abdel Majid).

Latif sier at han ikke driver med en dritt. – Jeg bruker stedet for å slappe av, treffe venner, høre på musikk. Her har vi også gratis tilgang på data og Internett. Mange av mine venner har ikke data hjemme.

Samhold og felleskap

Guttene mener at Oslo trenger hus hvor ungdommene kan møtes.

– Men aktivitetene er viktig. Det må ikke bare være disko. Det er viktig å gjøre ting som binder ungdommene til huset. Samhold og felleskap er det som betyr noe. Turer om sommeren er fint. Det er også fint med en blanding av yngre og eldre ungdommer. De eldre hjelper de unge.

Selv er Dadi og Latif i ferd med å bli noen av de «eldre» ungdommene på X-Ray. Vi må bare få kastet ut brødrene våre først ler guttene.

Ungdommene styrer

X-Ray styres av husstyret hvor alle gruppene på huset har sin representant. Det er husstyret, det vil si ungdommene, som bestemmer alt. Om det er nye grupper som vil inn på huset er det husstyret som avgjør dette.

– Ungdommene i husstyret kjenner sitt nærmiljø og ungdommene som bor der. Dette betyr at nye ungdommer må vise at de vil noe. At ungdommer lager kvalm, bråk og driver med hærverk blir ikke tolerert.

Dadid og Latif sier at på X-Ray får ungdommene ekte tillit, de får egne nøkler og kan bruke huset når de vil.

– Men det er også godt å ha de voksne i nærheten som vi kan spørre når vi trenger hjelp. De gir oss veiledning slik at vi kan styre selv.

I følge Latif er det veldig få som misbruker denne tilliten, og ungdommene passer på hverandre.

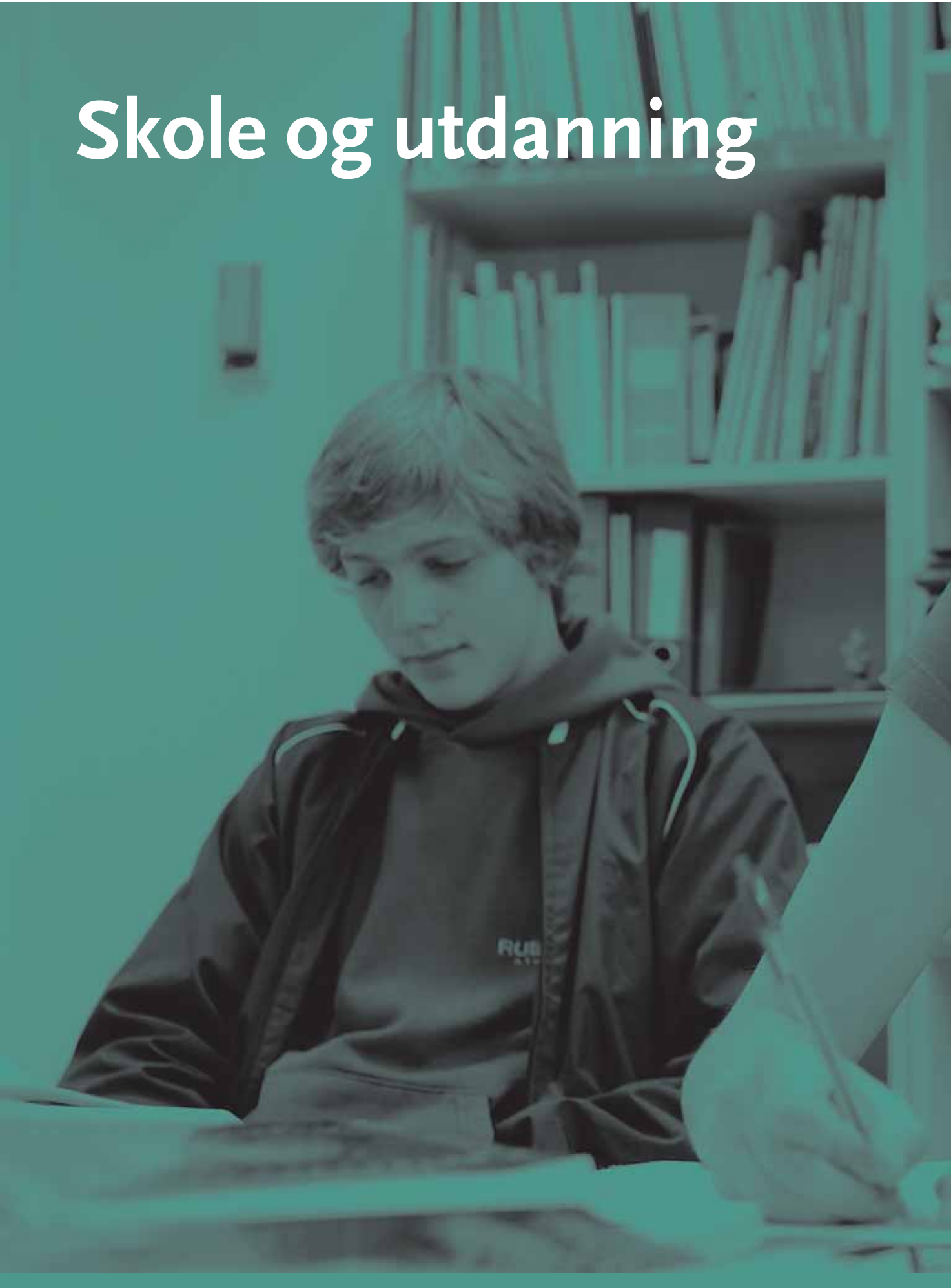
– Huset har teknisk utstyr for mange hundre tusen kroner, men det blir aldri stjelt noe herfra!

Andler om aktiviteter – og felleskap – Yo man!»

Skole og utdanning

4 prosjekter følger...

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Romsås

Bjøråsenprosjektet

KONTAKT

Bjøråsen skole, Sverre Iversens vei 37, 0972 Oslo
 telefon: 23 46 63 00 internett: www.bjorasen.gs.oslo.no
 kontaktpersoner:
 Anne Lorange anne.lorange@skoleetaten.oslo.no
 Tor Berntsen tor@iprosess.no

Utviklingsarbeid i skolen

Etter nærmere ti år med utviklingsarbeid på Bjøråsen barne- og ungdomsskole har «Bjøråsenprosjektet» gjennomgått store forandringer. Det startet med å være et undervisningstilbud hvor forming og friluftsliv ble kombinert med ordinær undervisning. I dag er «Bjøråsenprosjektet» delt i en skoledel, Bjøråsen alternative undervisningstilbud (B.A.U.), og en kafédél (Kafé Bever).

Bjøråsen alternative undervisningstilbud

Skolen har stilt lokaler til rådighet for «B.A.U.» i et næringsbygg i tilknytning til skolen. Her har de lokaler til undervisning i teori, musikk, film og formingsaktiviteter. «B.A.U.» har tre lærere og en sivilarbeider i full stilling. Målgruppen er elever som ikke har utbytte av det ordinære tilbudet på Bjøråsen skole. Målsettingen er å legge forholdene til rette slik at elevene kan gjennomføre grunnskolen på en tilfredsstillende måte, og dermed gi dem et bedre grunnlag for å gå på videregående skole. «B.A.U.» kan gi tilbud til 14 elever, og disse kan gjennomføre hele ungdomsskolen her. Elevene har like mange timer i fagene som på andre skoler, og følger ordinære fagplaner. Undervisningen legger vekt på å aktivisere elevene og konkrete resultater. Forming, musikk og film blir brukt som metode. Helt sentralt er det at elevene får tettere oppfølging enn de ville gjort i ordinære klasser. Elevenes sosiale og faglige utvikling vurderes ut fra elevenes individuelle forutsetninger, arbeidsprosesser og arbeidsresultater og foregår ved elevsamtaler, foreldresamtaler og pedagogiske rapporter.

Metodikk

En filosofi ved «B.A.U.» er å hjelpe elevene til å se sine valgmuligheter, og gjøre dem i stand til å velge. De ønsker å hjelpe elevene med å se konsekvenser av egne valg og egen oppførsel. Elevene betraktes som aktive og handlende mennesker. Atferdsavvik betraktes ikke som «sykdom», men som feil læring. Videre betrakter de lærerens «allianser» med elevene som grunnleggende for utvikling av positiv identitet. Prosjektarbeid og arbeidsprosesser som gir konkrete resultater, er viktige prinsipper i undervisningen. Elevenes positive sider skal fremheves, slik at elevene opplever mestring. Foruten undervisning er elevenes atferd et viktig satsningsområde for arbeidet. I forsøk på å endre atferd legger de vekt på å gi elevene arbeidsoppgaver som de oppfatter som betydningsfulle og gi dem konsekvenser som gjør at de prioriterer annerledes. Lærerne blir naturligvis viktige rollemodeller. De skal kommunisere på en høflig og korrekt måte og forklare elevene konsekvensene av uønsket atferd. Lærerne har definert tydelige regler for hva som ikke er tillatt atferd.

God lærerdekning

Det som skiller «B.A.U.»s undervisning fra ordinær skole er særlig to forhold; flere lærere per elev og utstrakt bruk av prosjektarbeid. Flere lærere innebærer at lærerne raskt blir kjent med elevenes faglige nivå, og i stor grad kan tilpasse undervisningen til hver enkelt elev. I tillegg har de mer tid til å ivareta elevenes følelses-

messige behov. De anser den sosiale kontakten mellom elev-elev og elev-lærer som svært viktig. I en liten gruppe har de muligheten til å jobbe med relasjoner og atferd. Elevene har jevnlig samtaler med lærer som styrker alliansen. Samtidig kan ulike problemer bli oppdaget på et tidlig tidspunkt. I tillegg brukes hyppig dag- og overnattingsturer for å styrke kontakten og miljøet i gruppen. Friluftsliv blir brukt som metode for å skape et trygt klassemiljø, og for at elevene skal bli godt kjent med hverandre.

Prosjektarbeid

På «B.A.U.» har de organisert skoleuken slik at to dager i uken ikke har fastlagt timeplan. Disse dagene brukes til kortere prosjektarbeider som integrerer forming, musikk og film med de teoretiske fagene. I løpet av året gjennomføres også større prosjektarbeid. De resterende tre dagene følges en fast timeplan hvor elevene får mye hjelp og undervisning tilpasset sitt mestringsnivå. Prosjektarbeid er en arbeidsprosess hvor elevene formulerer sin egen problemstilling innenfor et gitt tema, selv sørger for å innhente stoff og presentere et produkt. Det som ofte oppfattes som kjedelig og tung teori, kobles opp mot kreative og kulturelle uttrykk. Et prosjekt kan gjerne presenteres i form av musikk, dikt, film, skuespill eller en slagferdig rap.

Bjøråsen ungdomskafé, «Kafé Bever»

«Kafé Bever» er et tilbud til alle elevene fra 5.-10. klasse på Bjøråsen skole. Kaféen er åpen mandag til torsdag fra kl.14–18. Første del av åpningstiden er det ikke musikk og aktiviteter, og ressursene brukes til leksehjelp. I dialog med elever, foreldre og lærere kan kaféen gi fast kontraktsfestet tilbud om leksehjelp til de som trenger det. Tilbudet blir sendt ut til alle foreldrene ved skolestart. Elevene har på kaféen tilgang på datamaskiner med Internett. «Kafé Bever» har ellers en rekke forskjellige aktivitetstilbud å tilby sine gjester. Spill som bordtennis, playstation, dart og fotballspill er populært. Her kan de også kjøpe varm mat, lytte til musikk eller slappe av med venner etter skoletid. Etter behov i ungdomsgruppen arrangerer de også ulike kurs og turneringer. Eksempler på dette er kurs i breakdance, videoproduksjon, filmklubb og turneringer i diverse spill. «Kafé Bever» drives av en kaféleder og en sivilarbeider. I tillegg deltar frivillige foreldre som leksehjelpere og aktivitetsledere.

Elevene får tettere oppfølging enn de ville gjort i ordinære klasser

BY
Fredrikstad

FYLKE
Østfold

FOTO: ERIK HAGEN

E6 Østfold medieverksted

KONTAKT

E6 Østfold medieverksted, Kasernegt. 47, 1630 Gamle Fredrikstad
 telefon: 69 30 44 11 / 48 07 69 53 internett: www.ome6.of.no

kontaktpersoner:

Monika Leander leander@ome6.of.no

Eirin Handegard eirin@ome6.of.no

FANTASI SOM
 ENESTE
 BEGRENSNING

E6

Fredrikstad kommune har over tid etablert «E6 – Østfold medieverksted» (E6). Tiltaket startet som et sysselsettingsprosjekt, men er nå lagt under kulturseksjonen og er en del av Kulturskolen. Etter at også Østfold fylkeskommune engasjerte seg i virksomheten, har tilbudet blitt utvidet til å bli et medieverksted for hele regionen. Etter stort påtrykk fra barne- og ungdomsgrupper, ble det i 2000 satset spesielt på animasjonfilm, og animasjonsverkstedet så dagens lys. E6 fremstår nå som et kompetanse- og ressursenter innen skoling og bruk av animasjon, video og dataelektroniske lydmedier. E6 har som mål:

- å øke kompetansen og bevisstheten om audiovisuelle mediers språk og teknikker
- å bidra til eksperimentering og kreativt bruk av audiovisuelle medier, som egen skapende virksomhet og som verktøy for dokumentasjon og formidling
- å være brobygger i gapet mellom profesjonell medieproduksjon og den fritidsorienterte bruken av ny medieteknologi

Animasjon=liv

Animasjon er et medium som har stor betydning i barn og unges medieforbruk. Minst halvparten av all barne-tv er animasjon. Barns yndlingsfilm på kino er animasjon og i mange populære filmer er det bruk av animasjon uten at man tenker over det. I dag finnes knapt en film som blir til uten bruk av computereffekter og animasjon. Noen kaller animasjon for det 21. århundrets medium. Animasjon kommer av det latinske ordet «anima» og betyr «sjel» eller «liv». Det vil si at når du animerer, gir du liv til noe som ellers ikke ville røre på seg. I animasjonsfilm kan en bruke tegninger, leire, papir eller annet som kan flyttes på.

Animasjon klarer alle!

Animasjon er en aktivitet som alle barn og unge klarer. Også de som ikke fungerer så bra i vanlige undervisningssituasjoner, lager fine animasjonsfilmer. Derfor har animasjon etter hvert blitt mer og mer brukt som en aktivitet også for barn med atferdsproblemer. I animasjonens verden finnes ingen begrensninger, det er lov å utfolde seg og bruke fantasien. Filmene som lages av de unge sier mye om dagens barnekultur. Vill fantasi, krig, mobbing, glede og sorg blir uttrykt på film. Animasjonsverkstedet har svært gode erfaringer med ungdom som ikke trives på skolen, og som har vansker med å uttrykke seg språklig. Både lærere og sosialarbeidere har vært i praksis ved animasjonsverkstedet for å lære mer om animasjon som metode i behandling av barn og unge med ulike former for problemer. Ungdom som ikke har tro på at de kan lage film, blir veldig ofte positivt overrasket og imponert over seg selv når de får se det ferdige resultatet. Dette styrker selvfølelsen og gir lyst til å arbeide videre.

Variert kursmeny

E6 satser på kvalitet, og har derfor godt utstyr og ansatte med utdanning og erfaring innen animasjon. Alle grunn- og videregående skoler i Østfold fylke får tilbud om kurs fra deres rikholdige kursmeny. Kursene er beregnet for hele klasser. I samarbeid med lærer tilbyr animasjonsverkstedet undervisningsopplegg i animasjon som er tilpasset klassens nivå og behov. Forutsetningen for å kunne fordype seg i de enkelte animasjonsteknikkene er at elevene gjennomgår et to timers grunnkurs. Her får elevene innblikk i animasjonens magiske verden ved hjelp av filmeksempler og praktiske øvelser. Etter grunnkurset kan elevene fordype seg i ulike moduler som tegne-, leire- og silhouettefilm. Pixilation, optiske leketøy og cut-out/flyttefilm er også moduler her. Animasjon er ikke bare et fag for formingstimen, men kan levendegjøre mange andre fag. Hva med å filmatisere en novelle i norsktimen? Her er det kun fantasien som setter grenser. I lokaler i Gamlebyen i Fredrikstad driver de kveldskurs for nye og viderekomne. Det blir også en del reiser rundt om til skoler, hvor det blir arrangert animasjonsverksted. I lokalene i Gamlebyen gis kurs til lærere og kulturarbeidere. Årlig kurser animasjonsverkstedet nærmere 2000 personer. Medieverkstedet driver også med utleie av utstyr for dem som ønsker å lage filmer på egenhånd.

Animerte dager

Årets store happening for animasjonsfrelste i Norge er «Fredrikstad Animation Festival» som avholdes hvert år i mai. Festivalen har stor deltakelse, særlig fra nordiske og baltiske land. Under festivalen har medieverkstedet åpent hus med ulike typer animasjonsverksted for barn og unge. Mange av deres filmer blir også vist frem under festivalen. I tett samarbeid med byens kino, arrangeres det også forskjellige prosjekter knyttet til store premiefilmer og andre begivenheter. Medieverkstedet flytter da hele sin virksomhet til kinoen. De opplevde stor suksess da de under grunnskolenes uke kunne tilby kurs, foredrag, utstillinger og filmfremvisninger hvor nærmere 500 elever deltok. Andre eksempler er samarbeidsprosjekter med lokale kunstnere, hvor kunstuttrykk er med for å inspirere barn og unge til å animere. Det blir produsert svært mange animasjonsfilmer i løpet av ett år på E6. Filmene blir vist i klasser, for foreldre, på kinoen, festivaler og i byens gågate. Men særlig stolt er de av at flere av filmene er vist på barne-tv på rikskanalen NRK.

Flere av filmene er vist på barne-tv på rikskanalen NRK

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Furuset

Hjem – skole – nærmiljø

KONTAKT

Gran skole, Granstangen 50, 1051 Oslo

telefon: 22 30 24 27 e-post: gran@gs.skoleetaten.oslo.no internett: www.gran.gs.oslo.no

kontaktpersoner:

Signe Marie Andreassen signe.andreassen@gs.skoleetaten.oslo.no

Eivind Fivelsdall eivind.fivelsdal@bfu.oslo.no

Fra ille til krise

Elevene ved Gran barne- og ungdomsskole rekrutteres fra Gransdalen boområde. Området blir regnet som belastet med hensyn til levekår og sosiale problemer. Elevmassen er svært sammensatt. Store deler av familiene har lav inntekt, cirka 85 % av elevene har et annet morsmål enn norsk og skolen har en stor andel elever med flyktningebakgrunn. Prosjektet «Hjem/skole-/nærmiljø» ble startet utfra en stadig økende bruk av vold og uro blant elevene på Gran skole. En bekymringsfull utvikling utover 1990-tallet toppet seg rundt 1998 da situasjonen ved skolen ble beskrevet på følgende måte i et prosjektnotat: «Gran skole opplever en hverdag med vold mot elever og lærere, hærverk, ugdyldig fravær, stort sykefravær i personalet og generelle disiplinproblemer. I tillegg ser vi at det er store utskiftninger i personalet, at foreldrene søker barna sine vekk fra Gran skole, og at de ansatte og ledelsen sammen med faginstansene utenfor skolen, ikke makter å gi enkelte elever med særlige behov et relevant tilbud». Situasjonen ble beskrevet som utrygg og uholdbar. Mange elever var redd for å gå på skolen. De var tvingende nødvendig at de voksne tok tilbake kontroll over miljøet.

Fra krise til mønsterskole

En formidabel snuoperasjon ble iverksatt med prosjekt «Hjem/skole-/nærmiljø» som en sentral drivkraft. Prosjektet har gitt svært gode resultater. Etter mye hardt arbeid, hvor alle krefter har dradd sammen mot felles mål, fremstår Gran skole i dag som en mønsterskole når det gjelder å skape trivsel og håndtering av mobbing og vold. Gran skole blir i dag brukt som rollemodell for andre skoler og lignende prosjekter. De deler ofte sine erfaringer på nasjonale og internasjonale konferanser med vold i skolen som tema. Bydel Furuset har nå iverksatt et lignende prosjekt på naboskolen Haugen skole.

Veien mot et trygt oppvekstmiljø

Hovedmålet med «Hjem/skole-/nærmiljø» har vært å bidra til et trygt og positivt oppvekstmiljø for barn og unge i Gransdalen. Derfor har prosjektet involvert de tre viktigste arenaene barn og unge befinner seg på; hjem, skole og nærmiljø. På veien mot målet har prosjektet jobbet for å:

- utvikle Gran skole til et kraftsentrum i nærmiljøet
- styrke samarbeidet skole – hjem
- styrke det tverrfaglige samarbeidet
- samarbeide med organisasjoner og lag
- etablere varierte fritidstilbud
- ruste opp uteområdene

Prosjektet ble administrativt knyttet til kulturavdelingen i bydelen, men prosjektleder ble stasjonert på skolen. «Hjem/skole-/nærmiljø» er et omfattende prosjekt som har rettet seg mot flere satsingsområder og målgrupper. Aktiv deltakelse ble stikkordet. Fokus ble flyttet fra problemer til ressurser. Prosjektet ble organisert innenfor fire hovedarbeidsområder: tverrfaglig samarbeid, Gransdalen som aktivitetsplass, tilbud til barn og unge og foreldre-

samarbeid. Prosjektet består av et mangfold av tiltak. Prosjektleders viktigste rolle har vært å være «edderkopp» i systemet; knytte kontakt mellom de ulike aktørene, dra i de rette trådene og peke på mulighetene.

Samarbeid og brukermedvirkning

Prosjektleders oppgave har vært å fange opp behov blant elevene og deres familier, samarbeide med eksisterende tiltak, koordinere ressursene, samt være initiativtaker til nye tiltak. Andre oppgaver var å være pådriver i det tverrfaglige samarbeidet, og en ressursperson i skolemiljøet. I startfasen ble det arrangert «stormøter» med deltakere fra svært mange instanser med ansvar for barn og unge. Disse møtene fungerte bra i forhold til å bli kjent, dele informasjon, få frem ideer, kartlegge og koordinere ressurser i området. «Stormøtene» ble etter hvert erstattet med mindre og mer målrettede møter. Gruppene har hele tiden mottatt forslag fra elever, foreldre og personer i nærmiljøet på hvordan miljøet kunne bedres. Dette har vært i form av direkte dialog, eller i form av trivselsundersøkelser blant elevene på skolen.

Eksempler på tiltak

Opprustning av uteområdene, innkjøp av utstyr og aktivitetstilbud i nærmiljøet, er eksempler på tiltak for å skape Gransdalen som aktivitetsplass. Innen foreldresamarbeid kan nevnes; mødregruppe, foreldremøter for «gjengforeldre», ulike språkgrupper og ulike kurs. Tilbudene til barn og unge har vært mange; elevmøting, basketball, turprosjekt, jentegruppe, leksegruppe, åpen skole, teaterprosjekt, tiltak for «gjengen» og opplegg i midttiden.

Resultater

Erfaringen viser at det er den helhetlige satsningen med alle de små bitene til sammen som har ført til de gode resultatene. Etter tre års drift, oppsummerte prosjektet noen resultater:

- ro i klassene, trygge elever
- elever som er mer positive til skolen
- elevene har en mer aktiv fritid
- styrket foreldresamarbeid
- minimalt med hærverk
- høy trivsel blant ansatte på skolen

Viktigst er at det positive arbeidet har fortsatt og stadig er i utvikling. Blant annet er kunst- og kulturuttrykk, folkeskikk, orden og miljøpris sentrale metoder for å skape trygghet og trivsel. Satsing på å trekke inn annet personale i skolen som meglere, forteller, musiker og dansepedagog har betydd mye.

Gran skole blir i dag brukt som rollemodell for andre skoler og lignende prosjekter

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Søndre Nordstrand

Mediaverksted

KONTAKT

Søndre Holmlia Fritidssenter, Dyretråkket 30, 1251 Oslo
 telefon: 22 61 98 93 internett: www.mediaverksted.com
 kontaktperson: Roland Daus roland.daus@mediaverksted.com

Proffe forhold

«Mediaverksted» ved Søndre Holmlia Fritidssenter gir opplæring til barn og unge i bruk av media. Siden oppstarten i 1992 har prosjektet utviklet seg til å bli et digitalisert opptaks- og redigeringsstudio. De har investert i utstyr av svært høy kvalitet slik at produksjonene blir «profesjonelle». Foruten video og film driver «Mediaverksted» med digital fotografering, komposisjon av musikk og opptaksstudio.

Brobygger mellom skole og fritid

Aktivitetstilbudene ved «Mediaverksted» blir gitt både i tilknytning til skole og fritid. De har et tett samarbeid med ungdomsskoler i nærmiljøet. Samarbeidet har fungert som en brobygger mellom skole og fritid og har bidratt til bedre samarbeid og et bedre oppvekstmiljø. Elever som har opplevd skolehverdagen som tung og som er blitt karakterisert som faglig svake har fått tilbud om å flytte undervisningen sin til «Mediaverksted». Mange av disse elevene har hatt store adferdsproblemer og et stort skolefravær.

Status og selvtillit

Erfaringene viser at elevene gjør store framskritt både sosialt og faglig, spesielt på mediaprojektarbeid i mindre grupper med tett voksenkontakt. Gjennom presentasjon av sin ferdige film for klassekamerater på skolen, i ungdomsklubben og i noen tilfeller på NRK, har ungdommene oppnådd en status de aldri før har kunnet oppnå i nærmiljøet. De har gjennom kompetansegivende kurs fått styrket troen på seg selv og egne ferdigheter.

Fra manus til film

Undervisningen har et meget variert innhold, der elevene får grundig innføring i kameraføring, bildekomposisjon, lydopptak og harddiskredigering. De jobber også med profesjonell filmbelysning og utvikler egne manus. Når ungdom selv er med på hele prosessen, fra manus til ferdig film, virker dette svært motiverende. En film er et stykke arbeid som de med stolthet kan vise til andre.

Arbeidsplasser

«Mediaverksted» har opp gjennom årene skapt mange arbeidsplasser for unge voksne gjennom å ta imot ungdommer på ulike arbeidsmarkedstiltak. Unge voksne er blitt gitt grundig opplæring innen TV og videoproduksjon. For flere har praksisen hatt stor betydning for videre skolegang og arbeid. Noen arbeider i dag innen det etablerte film og TV miljøet i Norge.

Undervisningen

Aktivitetene har som mål at ungdommens kreative og positive evner skal frigjøres gjennom medieproduksjon. «Mediaverksted» arbeider ut fra et ønske om å stimulere til utvikling innen:

- kommunikasjon
- ytringsfrihet
- lokal deltagelse og tilhørighet
- kreativitet

- holdninger/kritisk sans
- allmenndannelse
- tverretattlig samarbeid

Undervisningen består både av teori og praksis. Ungdommene trenes i å motta, analysere, tolke, oppleve, utforme og formidle.

Det blir gitt praktisk undervisning innen:

- kameraføring, lyssetting, optiske- og videoeffekter
- fra ide til opptak, dramatisering, kommentar
- bildekomposisjon, terminologi
- redigering, manuskript, opptaksteknikk
- lydopptak, kamera teknikk, forteller teknikk, intervjuer
- montasje og klippeteknikk

Foruten en teknisk opplæring på utstyr og teknikk fokuseres det på økt bevisstgjøring om medienes virkemidler og medienes påvirkningskraft. Målet er å lære ungdommene til å innta en selvstendig og kritisk holdning til mediene og begrense konsekvensene av uheldig mediepåvirkning. En slik kompetanse får en ekstra dimensjon i det flerkulturelle lokalsamfunnet hvor konflikter ofte oppstår som følge av dårlig kommunikasjon.

Identitet, deltagelse og tilhørighet

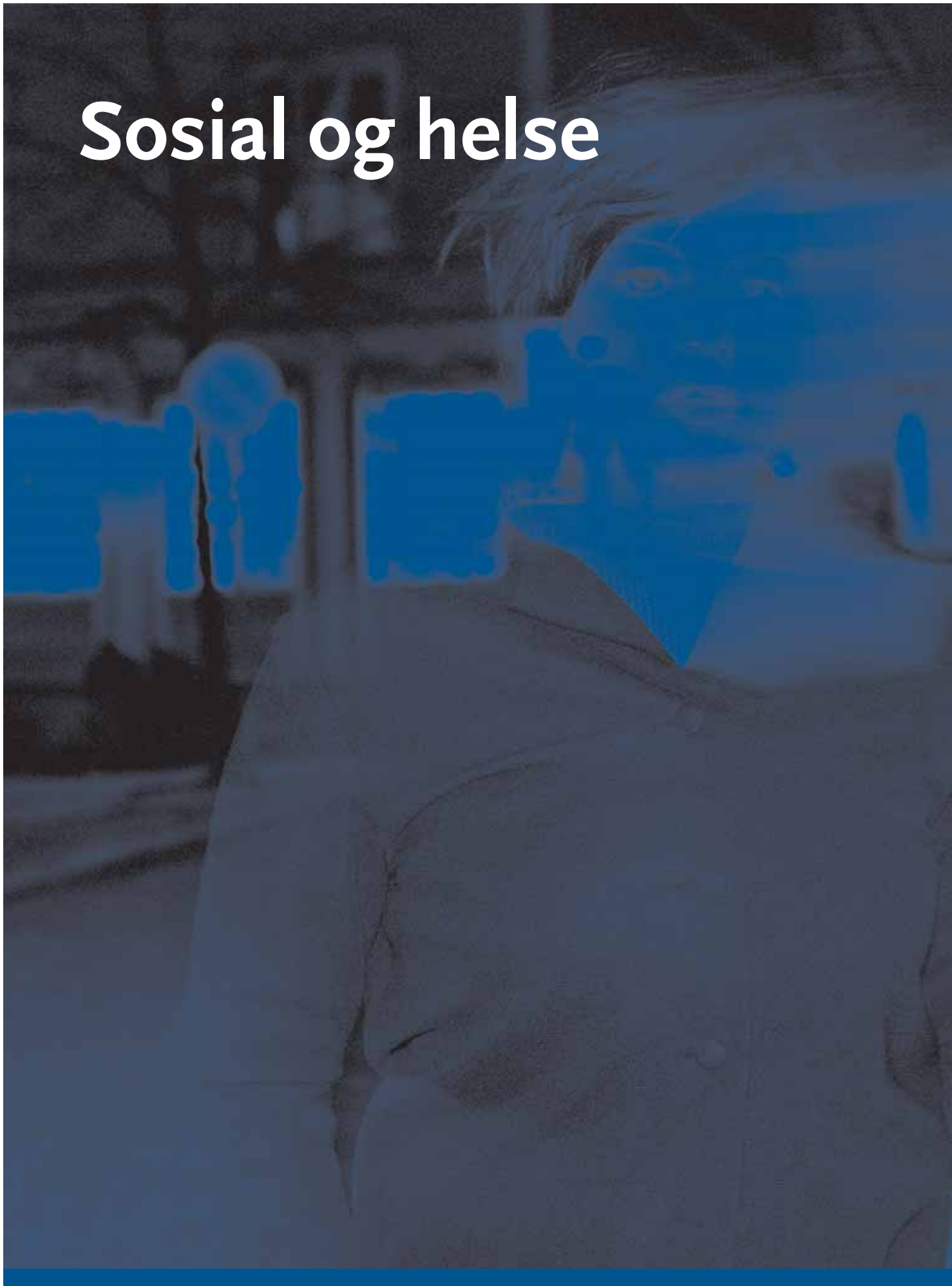
«Mediaverksted» erfarer at et internasjonalt bildespråk egner seg godt som plattform for arbeidet med integrering av alle grupper i et aktivt samfunnsnivå. Arbeidet ved verkstedet fungerer som en brobygger mellom grupper fra ulike kulturer. Ungdommene får også presentere sin egen kultur på sitt eget språk og på sin måte. Dette bidrar til styrking av deres identitet og selvbylde. Det er også laget flere filmer som omhandler viktige hendelser i nærmiljøet. Eksempelvis ble det laget en voldsdokumentar som ga ungdommene mulighet til å vise samfunnsansvar. Når det lages filmer om tema som er viktige for de unge så er dette med på å styrke samholdet og tilhørigheten til lokalsamfunnet.

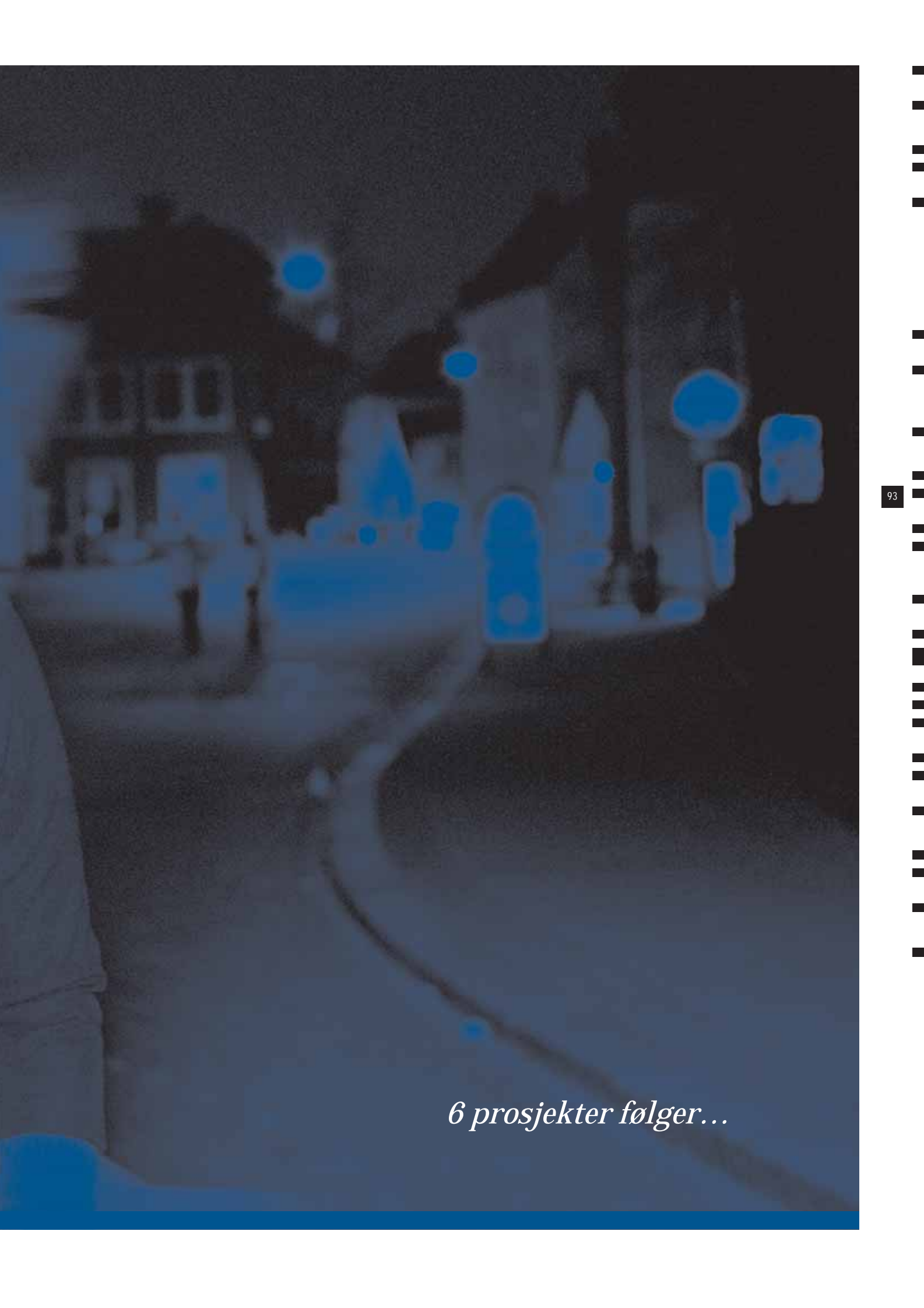
Filmpriser

I tillegg egenproduserte filmer har «Mediaverksted» gjennom årene laget mange filmer på oppdrag fra offentlige og private. Noen av filmene er vist på NRK. «Mediaverksted» har vunnet en rekke nasjonale og internasjonale filmpriser.

Elever som har opplevd skolehverdagen som tung har fått tilbud om å flytte undervisningen sin til «Mediaverksted»

Sosial og helse

6 prosjekter følger...

BY
Bergen

FYLKE
Hordaland

Femmes

KONTAKT

Utekontakten i Bergen, Strømgaten 10, 5008 Bergen

telefon: 55 56 86 00

kontaktpersoner:

Else Kristin Utne Berg elsekristinutne.berg@bergen.kommune.no

Siv Holmefjord siv.holmefjord@bergen.kommune.no

Jenterom i et mannsmiljø

Bakgrunn for prosjekt «Femmes» var at Utekontakten observerte en økning av unge jenter med et raskt økende rusmisbruk i det etablerte rusmiljøet i Bergen. Det tunge rusmiljøet er mannsdominert og mange av jentene har kjærester som er betydelig eldre og som er mer etablert i rusmiljøet. Felles for jentene syntes å være en manglende opplevelse av venninnefelleskap og kvinnelig identitet. Utekontakten ønsket derfor å starte et jentetiltak for å søke kunnskap og utvikle alternative metoder i arbeidet med unge jenter i rusmiljøet. På bakgrunn av dette startet jentegruppen «Femmes», et jenterom i et mannsmiljø. Et viktig mål for arbeidet var å legge til rette for situasjoner og opplevelser i fellesskap med andre jenter og rusfrie voksne. Dette skulle være et bidrag for å styrke jentenes egen identitet.

Tilbud om å endre livssituasjon

Utekontakten hadde før oppstart kjennskap til rundt tjue unge kvinner som de anså som aktuelle kandidater for gruppen. Jentene var i alderen 18–22 år, og alle hadde tilhørighet til det etablerte rusmiljøet. Feltarbeiderne ved Utekontakten luftet ideen om prosjektet i rusmiljøet. Det viste seg at mange var positive til å delta. Utekontakten bestemte seg for å ha en fast lukket gruppe bestående av inntil fem jenter. En liten gruppe var viktig for å gi jentene mulighet til å bli bedre kjente og trygge på hverandre. Trygghet sto sentralt ut fra målsettingen om å gi jentene et rom for å diskutere egne opplevelser og erfaringer sammen med andre jenter i lignende livssituasjon. Fem jenter ble valgt ut fra kriterier som alder, motivasjon, ønske om å endre sin livssituasjon, jenter som ville fungere sammen og grad av rusavhengighet. Dette var jenter som Utekontakten hadde knyttet kontakt med ved feltarbeid på gaten i Bergen. Noen av dem hadde hatt kontakt med feltarbeidere i flere år, mens andre var nye i rusmiljøet. Jentene ble først innkalt til individuell samtale hvor de fikk informasjon om prosjektet og tilbud om å delta. I samtalen kunne jentene komme med ønsker og forventninger til innhold og aktuelle tema. Utekontakten på sin side hadde forberedt en del sentrale tema om det å være jente i et mannsdominert rusmiljø. De aktuelle jentene var selv med på å bestemme regler for gruppen.

Et pusterom med luksus

For å gi jentene en opplevelse i et jentefelleskap dro gruppen på tur til et helsesenter hvor avslapping og velvære var sentralt. Luksus på hotell, massasje, ulike bad og kroppsbehandling er ganske fjernt fra det harde livet i rusmiljøet. Gruppen brukte mye tid på å forberede turen og Utekontakten hadde laget avtale med en avrussningsinstitusjon for de av jentene som trengte dette før avreise. Oppsummert opplevde jentene det som positivt å få et pusterom fra livet i byen. De fikk tid til å reflektere over livet, samtale med hverandre og feltarbeiderne, og selvsagt mye deilig egenpleie.

Jeg skal på klubb i kveld

Oppmøtet i jentegruppen varierte sterkt fra gang til gang. Faste samlinger til faste tider er en stor utfordring for mennesker som lever et så uforutsigbart og kaotisk liv som rusmisbrukere. Til tross for at jentene var veldig tydelige på at rus ikke var tolerert på samlingene var dette vanskelig å overholde. Utekontakten valgte å ikke avvise noen av den grunn men hadde det som tema for samtale. Siden oppmøtet var svært variabelt ble det vanskelig å gjennomføre samlinger med planlagte tema og feltarbeiderne måtte ofte improvisere. Situasjonen til jentene endret seg i løpet av prosjektiden, og andre temaer ble mer nærliggende å gripe fatt i. Ofte tok gruppesamtalene utgangspunkt i hvordan jentene hadde det der og da, men temaene var hovedsakelig knyttet til rus, seksualitet, kjærester, familie, interesser og planer for livet fremover. Temaene samsvarte i stor grad med det som opprinnelig var planlagt, selv om de ikke ble tatt opp i en like strukturert form. Utekontakten opplevde at jentene, som på mange områder var svært ulike, kjente seg godt igjen i andres beskrivelser. Jentene ga hverandre både utfordringer og støtte gjennom den tiden gruppen møttes. Felles for alle var at de fikk en tilhørighet til hverandre og gruppen. Hvilket bilde hadde jentene av gruppen? Jo, tilsvarende andre jenter som møtes til klubb, prat og mat.

Tro på seg selv og egne muligheter

Erfaringen fra «Femmes» var at arbeidet med gruppen ga jentene en opplevelse av samhold. Styrket fellesskap medførte større grad av omsorg for hverandre ute i rusmiljøet. Sentralt er at disse sårbare jentene trenger mye støtte til å tro på seg selv og egne muligheter til å forandre livet sitt. For å illustrere dette refereres her fra en samtale i gruppen hvor en av jentene spør:

- *Alvorlig talt, tror dere det er noe håp for oss?* Hun ramser opp «alle» som har kommet inn i behandling, men som ikke har klart seg. En av de andre jentene nevner en gutt de alle kjenner som har klart seg bra lenge. Hun spør:
- *Hva er det som er så annerledes med ham enn deg da?*
- *Han har jobb og gode kamerater som hjelper ham. Jenta blir «arrestert» av de andre jentene som sier at hun jo også har jobb og fullført videregående skole, venner og familie som støtter henne.*

Jenta sier seg enig i dette og avslutter med at:

- *Nei, det handler vel egentlig mest om å ha troen på at en selv skal klare det.*

– Alvorlig talt, tror dere det er noe håp for oss?

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

ORKIS – nettverksgruppa

KONTAKT

Oslo Røde Kors Internasjonale Senter, Christian Krohngate 15, 0186 Oslo
 telefon: 21 02 32 11 e-post: dk.oslo@redcross.no internett: www.oslo.redcross.no
 kontaktperson: Eva Kahn eva.khan@redcross.no

Møte mellom kulturer

På midten av 1990-tallet registrerte «Oslo Røde Kors Internasjonale Senter» (ORKIS) en økende grad av konflikter mellom mødre med innvandrerbakgrunn og deres døtre. Mødrene klaget på at deres døtre var blitt helt «norske», de var umulig å ha i hus, og alt var det norske samfunnets skyld. Døtrene på sin side klaget over foreldrene som ikke hadde peiling på hvordan det var å være norsk ungdom. «ORKIS» bestemte seg da for å jobbe med problematikken, og startet i 1994 prosjektet «Møte mellom to kulturer». Arbeidet ble i stor grad preget av nettverksbygging mellom generasjoner og kulturer og skiftet derfor navn til «Nettverksgruppa». Oppstarten av dette prosjektet er betegnende for hvordan «ORKIS» driver frem nye prosjekter. I sin brede kontaktflate med mennesker med innvandrerbakgrunn dukker det opp problemstillinger og behov fra brukerne selv. God kontakt med innvandremiljøene gir dem en unik mulighet til å fange opp behov på et tidlig stadium og iverksette tiltak.

«Nettverksgruppa»

Prosjektet retter seg i første omgang mot ungdom med innvandrerbakgrunn. Denne gruppen lever i skjæringspunktet mellom flere kulturer: den norske som de møter på skolen og ute i samfunnet, og hjemlandet, som er foreldrenes og familiens naturlige referanse. De unge påvirkes av begge, og trekkes i ulike retninger. I forsøket på å takle dette kan det oppstå problemer for den enkelte og deres familier. «Nettverksgruppas» arbeid fokuserer på å forebygge og å finne løsninger på generasjonskonflikter gjennom arbeid med både ungdommene og deres nettverk. Et viktig mål er å hindre at det blir brudd mellom foreldre og barn. Separerte, skilte eller ugifte innvandrerkvinner med barn utgjør en annen målgruppe for «Nettverksgruppa». Kvinnene trenger ofte mye støtte for å kunne delta i det norske samfunnet og for å kunne gi tilstrekkelig omsorg til sine barn.

Generasjonskonflikter

Ungdom med innvandrerbakgrunn som er oppvokst i Norge har ofte en virkelighetsoppfatning som avviker fra foreldrenes. I mange tilfeller vil foreldrenes manglende kunnskaper om det norske samfunnet føre til engstelse og dermed overdreven kontroll av barnas bevegelser. Samtidig oppfatter barna at de sjelden kan forhandle med sine foreldre og at det er umulig å rikke deres holdninger. I slike fastlåste saker kan «Nettverksgruppa» som en nøytral part skape dialog i familien. Gjennom samtaler med alle parter kartlegger de problemet og fører dem sammen til felles møter for å finne løsninger. De legger vekt på at det er brukerne selv som må definere problemet og det er også de som må finne løsninger. Gjennom sitt arbeid søker de å gjøre brukerne selvhjulpne og i stand til å takle egne liv.

Mekling

Foruten privatpersoner kan også offentlige instanser som barnevern og politi få hjelp til å mekle i vanskelige konfliktsaker. Eksempel på dette kan være konflikt mellom familie og barnevern. I mange kulturer er det utenkelig at det offentlige skal ha en oppdragerrolle, og barnevernet oppleves som en inntrenger på familiens enemerker. Andre saker kan være preget av unnfalpenhet og uvitenhet fra det offentliges side, som medfører at «Nettverksgruppa» må ta initiativ for å søke hjelp til en ungdom. I tillegg til de saker som blir henvist fra andre, dukker det stadig opp ungdom som er i krise og som trenger hjelp fort. Mange av ungdommene har negative opplevelser fra sitt møte med hjelpeapparatet, og trenger støtte for å bli koblet på igjen slik at de kan få hjelp.

Kulturveiledere

I meklingsaker har «Nettverksgruppa» gode erfaringer med bruk av kulturveiledere. En kulturveileder er en person med samme kulturbakgrunn som ungdommen og familien, men som er godt integrert i det norske samfunnet. Derfor har kulturveilederen gode forutsetninger for å bygge bro mellom partene og skape forståelse for begge parters situasjon. Til forskjell fra en tolk, som oversetter det som blir sagt, kan en kulturveilederen gjøre noe med det som blir sagt. Veilederen forstår betydningen av det som blir sagt og ikke minst, alt «mellom linjene».

Røde Kors – respekt og tillit

Røde Kors er velkjent for de fleste med sin virksomhet for flyktninger forskjellige steder i verden. Når folk kommer til «Nettverksgruppa» kommer de til en organisasjon som i utgangspunktet nyter stor tillit og respekt. Røde Kors- symbolet gir sikkerhet, mot og trygghet. Alle som trenger hjelp, blir tatt vel imot, også de med voldelig og kriminell bakgrunn. Tid og tilgjengelighet er viktige stikkord og om de ikke kan hjelpe alle, så kan de alltid være et medmenneske i en vanskelig situasjon.

Info til hjelpeapparatet

For at «Nettverksgruppa» skal kunne yte god hjelp til sine brukere er de avhengig av et godt samarbeid med det offentlige hjelpeapparatet. «Nettverksgruppa» er et supplement til tiltak. Som en viktig del av sin virksomhet arrangerer de jevnlig seminarer for ansatte innen skole, barnevern, politi og andre tjenester for å formidle kunnskap om innvandremiljøene og deres problemstillinger. Nettverksgruppa har også utarbeidet et metodehefte om dialogarbeid basert på egne erfaringer.

Mødrene klaget på at deres døtre var blitt helt «norske»

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

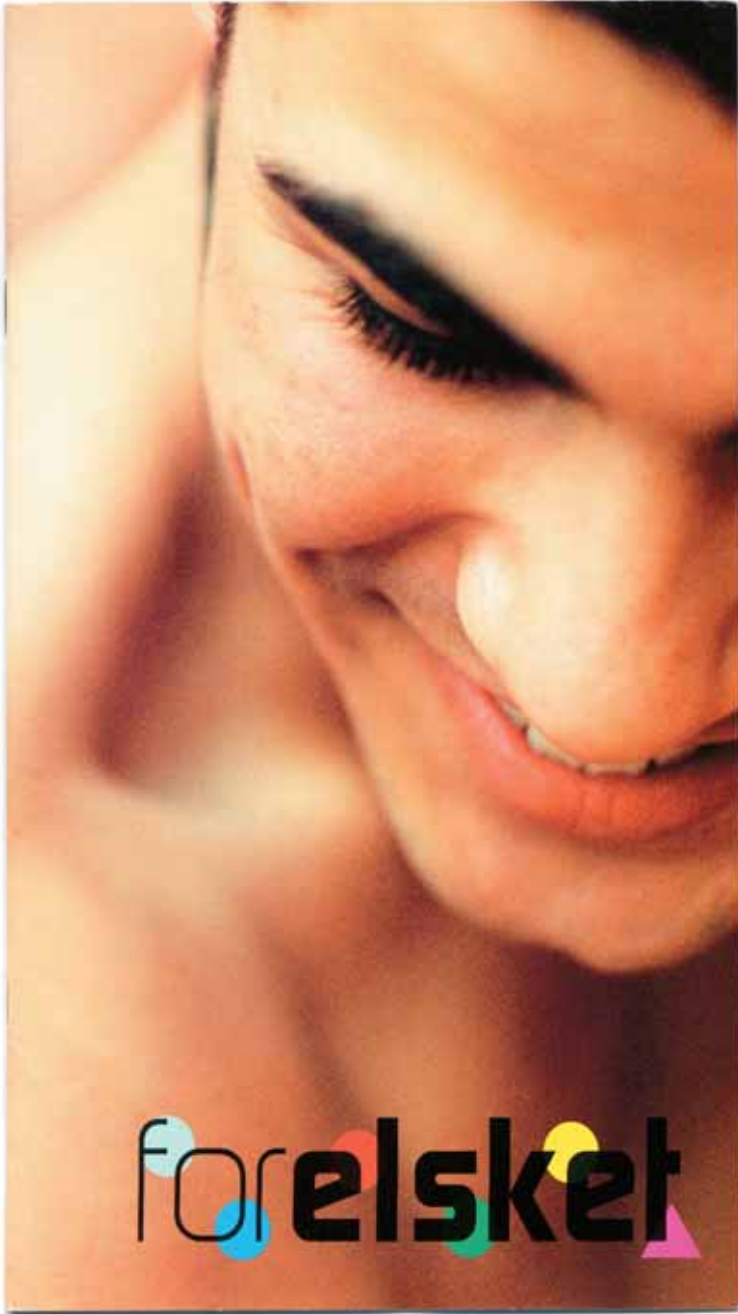

FOTO: FIN SERCK-HANSEN

for**elsket**

Informasjonsvirksomhet om homofili

KONTAKT

Landsforeningen for Lesbisk og Homofil frigjøring – Oslo,
Postboks 6838, St. Olavsplass, 0130 Oslo
telefon: 22 11 05 09 e-post: styret@llh.no internett: www.llh.no
kontaktperson: Ole Håvard Lundvold ole.hl@chello.no

Organisasjon for lesbiske og homofile

«Landsforeningen for Lesbisk og Homofil frigjøring» (LLH) er den eneste organisasjon som på landsbasis arbeider for å bedre livsvilkårene for lesbiske og homofile. «LLH» har lokallag i de fleste fylker og hovedkontoret ligger i Oslo. «LLH» har ulike mål som oppsummeres i formålsparagrafen: «Målet er et samfunn der mennesker kan leve ut sin lesbiske og homofile kjærlighet på egne premisser. Forutsetningen for å nå dette målet, er erkjennelsen av gleden ved lesbiske og homofil kjærlighet og visshet om det verdifulle i å leve homo- eller biseksuelt». «LLH» arbeider for økte rettigheter innenfor skoleverket og arbeidslivet. I tillegg er samliv, barn, fysisk og psykisk helse, seksualpolitikk og seksualetikk viktige områder.

Ung til ung

Ungdom er en viktig målgruppe for «LLH». På bakgrunn av dette, har organisasjonen utarbeidet en rekke informasjonsprosjekter og tilbud til ungdom. Som en sentral metode benyttes «ung til ung» – formidling hvor unge lesbiske og homofile brukes som informanter. Arbeidet bygger på en ide om at ungdom lettere kan lære av andre unge. Det er trolig lettere å identifisere seg med, og lære av erfaringene til en på sin egen alder. Dermed kan det også være lettere å starte en prosess der hensikten er holdningsendring. Det er fullt mulig å være åpen, ung, stolt og homofil! Ulike informasjonsopplegg prøver å bidra til åpenhet, å vise en holdning om at å være homofil ikke er det samme som å være et offer og at det er noe galt med en. De unge fremstår som positive rollemodeller som andre kan se opp til, beundre og sammenligne seg med.

«Homofiles Ungdomstelefon»

Som et landsdekkende tilbud er «Homofiles Ungdomstelefon» opprettet for alle som har spørsmål om, eller vil prate om homofili. «Homofiles Ungdomstelefon» er åpen hver kveld fra søndag til fredag, kl. 18.00–22.00, og betjenes av homofile og lesbiske mellom 18–26 år. Det kreves ingen spesielle krav utover at de er unge og homofile. Imidlertid får de unge telefonvaktene veiledning og opplæring av mer erfarne «LLH» medlemmer. De som ringer inn betaler kun lokaltakst uansett hvor de ringer fra i landet, og nummeret synes ikke på telefonregningen. Alle som svarer har taushetsplikt og de som ringer kan være anonyme. «Homofiles Ungdomstelefon» har en god oversikt over tilbud som finnes av utesteder, ungdomsgrupper, arrangementer og annet. De svarer på praktiske spørsmål, eller mer personlige ting som identitet, forhold til venner, familie, hvordan komme ut og forelskelse.

Ungdomsgruppa

De medlemmene som arbeider med og for ungdom i «LLH-Oslo» er organisert i «Ungdomsgruppa». Dette er en gruppe som tar imot homofile og bifile mellom 16–26 år, der hensikten er å støtte, veilede og aktivisere. Gruppen har ukentlige sosiale treff, eller de arrangerer sosiale aktiviteter eller fritidsaktiviteter som uteliv, leirer eller kafébesøk. «Ungdomsgruppas» funksjon er å introdusere de

unge homofile og bifile i det homofile miljøet i Oslo. I tillegg har de en koordineringsfunksjon i forhold til andre ungdomstilbud i «LLH».

Skoleinformasjon

Når ble du homofil? Hvor lenge satt du i «skapet»? Hvordan reagerte vennene dine? Hvordan har dere sex? Skulle du ønske du var hetro? Dette er eksempler på typiske spørsmål som ungdommene i «Informasjonsgruppa» møter på sine mange besøk på skoler og fritidsklubber. «Informasjonsgruppa» tilbyr et undervisningsopplegg hvor den enkelte klasse får besøk av unge homofile eller lesbiske som informerer om homofili. De forteller om sine personlige erfaringer i forhold til det å være «i skapet», det å fortelle det til venner og familie, få seg kjæreste og hvordan det er å være åpen. Elevene får som regel god tid til å stille spørsmål om ting de lurer på. De viser dokumentarfilmen «Jeg elsker hvem jeg vil» som handler om lesbiske og homofiles historie og hverdag, og deler ut brosjyren «Forelsket». Ved at homofile og lesbiske ungdommer selv får anledning til å informere om hvordan de har det, håper de å gi andre et positivt inntrykk av hvordan det er å være åpen om sin seksuelle identitet i dag. «Informasjonsgruppa» tror at de gjennom skolebesøk motarbeider negative holdninger og fordommer som eksisterer, og gjør det lettere for andre å stå frem med sin seksuelle identitet.

«Informasjonspakke»

Før ungdommene i «Informasjonsgruppa» drar på skolebesøk har de gjennomgått en opplæring. Det er utarbeidet en fylldig «informasjonspakke» som inneholder bakgrunnsinformasjon, informasjon om «LLH» og deres tilbud. Videre inneholder pakken tips på hvordan holde foredrag, hva en «komme-ut-historie» bør inneholde og en oversikt over de mest stilte spørsmålene. Informantene er derfor godt forberedt og trent når de gjennomfører undervisningen. Erfaringene viser at mange fortsatt har fordommer og lite kunnskap om homofili. Undervisningsopplegget er med på å skape åpenhet om et tema mange, både unge og voksne, synes det kan være vanskelig å snakke om. Informantene bruker ofte humor og selvironi for å løse opp stemningen.

Det er fullt mulig å være åpen,
ung, stolt og homofil!

By
Oslo

FYLKE
Oslo

FOTO: JØRGEN HOLEN

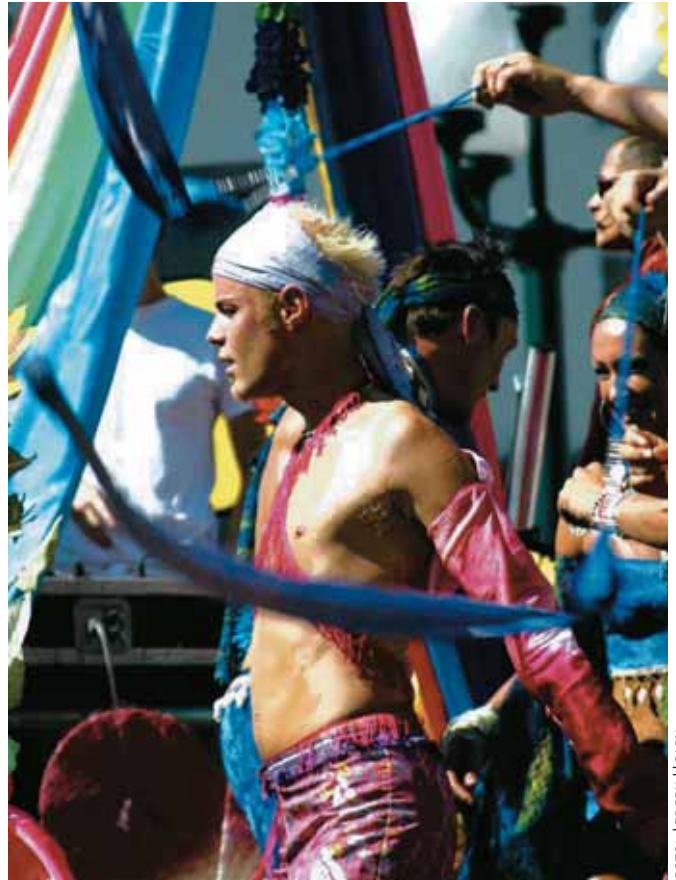

FOTO: JØRGEN HOLEN

FOTO: STURLA JOHANSEN

FOTO: STURLA JOHANSEN

FOTO: STURLA JOHANSEN

Future

KONTAKT

Uteseksjonen i Oslo, Grønlandsleiret 32, 0135 Oslo

telefon: 23 48 78 00 e-post: future@futureoslo.com internett: www.futureoslo.com

kontaktpersoner: Elin Ringstad, Hedda Reirmark

På gaten i over 30 år

Uteseksjonen har arbeidet med oppsøkende arbeid på gata i Oslo sentrum siden 1969 og ute på klubber siden 1994. De har lang erfaring med å hjelpe ungdom som bruker narkotiske stoffer. Uteseksjonen er et frontlinjetiltak i Oslo kommunes rusforebyggende arbeid, og en del av rusmiddeletaten.

Partykultur

Tidlig på 1990-tallet ble de første store partyene arrangert i Oslo, og house- og ravemiljøet i Norge utviklet seg raskt. For dem som var tidlig involvert var denne nye kulturen mye mer enn musikk og en danseform. Den hadde også sin egen filosofi preget av anti-rasistiske og antiseksistiske holdninger og av nytenkning. Man var åpen for det nye, man skulle glemme det kjipe og bare ha det gøy. Teknologi er gøy! Ut over 1990-tallet fikk den nye elektroniske kulturen stadig flere unge tilhengere. Et stort marked av unge mennesker førte også til at kulturen ble kraftig kommersialisert. I denne perioden ble rusmidler som ecstasy, ghb, poppers og kokain tatt i bruk spesielt i forbindelse med rave parties. Partydop ble samlebetegnelse for denne type rusmidler som også inkluderte stoffer som amfetamin og LSD. Det offisielle Norge ønsket ikke denne utviklingen velkommen, men ungdommens egne subkulturer har imidlertid alltid vært vanskelig tilgjengelig for påvirkning fra offentligheten. Det viste seg at det var fra ungdomsmiljøet selv at initiativet til å arbeide med forebygging av rusmisbruk innenfor eget miljø skulle komme. Sentrale aktører i house-, techno- og ravemiljøet søkte et samarbeid med Uteseksjonen og kampanjen «Stopp Dopet, Ikke Dansinga» startet i 1994. Det rusforebyggende arbeidet har nå blitt en fast og viktig del av Uteseksjonens arbeid, og heter nå «Future».

«Future»

«Future» er et samarbeid mellom sosialarbeidere ved Uteseksjonen og ungdom fra Oslos house- og technomiljø. Målgruppe er ungdom som står i faresonen for å bruke, eller som er brukere av partydop. De henvender seg også til de unges foreldrene. Målsettingen er å drive informasjonsarbeid og holdningsskapende arbeid samt motivere for å redusere eller avslutte et rusmisbruk. «Future» jobber ute på klubber og ute-steder og prater med andre ungdommer om rus. De holder ulike foredrag på skoler og fritidsklubber, og kan tilby samtaler og oppfølging til ungdom og foreldre.

Ungdom når ungdom

En helt sentral metode for «Future» er bruk av ung-til-ung kommunikasjon. Å bruke ungdom som kjenner miljøet øker troverdigheten i kommunikasjonen gjennom større likhet mellom sender og mottaker. «Future-ungdommene» er en gruppe frivillige ungdommer i alderen 17–27 år. Flere av dem har selv erfaring med narkotika. Dette gir Uteseksjonen et innpass i ungdomsmiljø hvor de tidligere ikke var velkommen. Kjernen av «Future-ungdommene» i Oslo består av cirka 25 personer, både gutter og

jenter. Ungdommene er viktige normsendere i egne miljøer. Brukermedvirkning, faktabasert informasjon og ressursorientering er sentralt i alt som «Future» gjør. Det er de unge som er ekspertene, og ungdommene har reell innflytelse. Foruten de frivillige, har utvalgte ungdommer fått spesielle ansvarsområder og mottar lønn fra Uteseksjonen.

Frivillig arbeid- en bærebjelke

«Future-ungdommene» jobber frivillig sammen med sosialarbeiderne ved Uteseksjonen når de jobber på parties, stands, informasjonsoppdrag på skoler eller fritidsklubber. De er med ved utforming av informasjonsmateriell, og holder Uteseksjonen oppdatert på nye trender og kunnskap om rusmidler i ungdomsmiljøene. Ungdommene møtes fast hver annen uke. Alle har inngått kontrakt med Uteseksjonen, og blir tilbudt opplæring innen tema som førstehjelp, kommunikasjon, psykiske og sosiale problemer, forebygging og konflikthåndtering. Rekrutteringen skjer ved at ungdom selv tar kontakt, eller at «Future-ungdommene» eller sosialarbeiderne inviterer nye ungdommer inn i gruppen.

Tilbyr varierte aktiviteter

En stadig viktigere del av «Future» er bruk av aktiviteter for og av ungdom. Felles for aktivitetene er at det er ungdom selv som kommer med ideene og drar aktivitetene i gang. Det kan være DJ kurs, kurs i søm og design, astrologi, drømmetyding, Yoga, klatring og dans. «Future-ungdommene» er ofte selv instruktører og aktivitetsledere. I tillegg arrangerer de egne parties, hvor dans og musikk er i fokus. Hensikten med aktivitetene er å gi mestringsopplevelser som bidrar til å øke selvtiliten. Aktiviteter er en god metode for å komme i kontakt med nye ungdommer, og fungerer konkurrerende til ruslivet. For mange av ungdommene er det også viktig å komme inn i et nytt sosialt nettverk utenfor rusmiljøet.

Sommer Parade

Årets store høydepunkt for «Future-ungdommene» er Sommer Parade i Oslo. Klubbmiljøet feirer seg selv med et stort opptog med unge mennesker, kostymer og musikk i Oslos gater. I 2002 samlet Sommer Parade over 30.000 mennesker. Et fyrverkeri som må oppleves!

Det er de unge som er ekspertene, og ungdommene har reell innflytelse

FOTO: LEIF GABRIELSEN

IKN – ungdomsprosjektet

KONTAKT

Islamsk Kvinnegruppe i Norge, Maridalsveien 3, 0178 Oslo
 telefon: 22 20 65 20 / 41 63 31 49 e-post: post@ikn.no internett: www.ikn.no
 kontaktperson: Atiya Islam

SAMMEN OM
 FORSTÅELSE

Islamsk kvinnegruppe

«Islamsk kvinnegruppe i Norge» (IKN) er en interessegruppe for muslimske kvinner og barn i Norge. Gruppen har avdeling i Bergen, Trondheim og Oslo. «IKN» arbeider for økt kunnskap om Islam blant muslimer og i den øvrige befolkningen. Videre ønsker de å bedre barn og unges oppvekstvilkår, og ivareta muslimske kvinner og barns rettigheter i det norske samfunnet. På den annen side ønsker de å gjøre oppmerksom på hvilke plikter man har i det norske samfunnet, og hva som forventes i forhold til for eksempel barnehage og skole. «IKN» arbeider mot tvangsekteskap og omskjæring. De prøver å gi unge kvinner den nødvendige styrke og kunnskap om både Islam og norsk lov for å kunne stå imot denne type overgrep. Deres arbeidsverktøy er Koranen. De oppmuntrer også kvinner til høyere utdanning, da det bidrar til økt selvtilitt og et større nettverk i forhold til familien.

Gjensidig respekt

Med «IKN– Ungdomsprosjektet» har Oslo- avdelingen arbeidet med holdningsendring og bevisstgjøring blant muslimske foreldre og ungdom. De bringer foreldre og ungdom sammen for å skape forståelse for begge parter. Foreldre trenger å forstå at ungdommene deres vokser opp i en annen kultur enn de selv gjorde, med helt andre idealer, og ikke minst, med en annen ungdomskultur. Ungdom trenger å forstå at foreldre formidler sine kunnskaper basert på hvordan de vokste opp i sine hjemland. «IKN» forsøker å få til gjensidig respekt for hverandres ståsted.

Samtalegrupper

I regi av prosjektet er det startet samtalegrupper med forskjellige målgrupper. Først og fremst har de jentegrupper som består av jenter mellom 15–25 år. Men de har også tilbud til gutter, foreldre og unge sammen, og foreldregrupper med mor og far i separate grupper. Årsaken til at de har separate samtalegrupper med kun deltakere fra det ene kjønn, er at en del av temaene som settes på dagsorden er vanskelig å diskutere med det motsatte kjønn tilstede. Dette gjelder særlig tema som tvangsekteskap og omskjæring.

Fritidsaktiviteter

I «IKN Oslo» er tilbud om fysisk aktivitet og friluftsliv en viktig del av arbeidet. Gymnastikk og idrett sammen med begge kjønn, skaper motstand hos en del i det muslimske miljøet. Videre er det mange som ikke deltar i det organiserte fritidslivet. Som et fast tilbud har de derfor gitt svømmeopplæring for jenter som et alternativ til skolens undervisning. «IKN» arbeider imidlertid for at skolene skal tilrettelegge gymnastikkundervisningen for alle elevene i hele klassen, også de muslimske. For å gi følelse av å være inkludert og ivareta det sosiale samspillet, er felles arenaer med deltakelse fra alle det beste for den unge. Ved siden av faste aktiviteter, arrangerer de utflukter hver søndag i skolens sommerferie. Søndagsturene blir brukt til å utforske Oslos tilbud som parker, museer og ulike badeplasser. I samarbeid med «Friluft-

senteret i Gamle Oslo» gjennomfører de også hytteturer for barn og unge med deres foreldre. Både søndagsturene og hytteturene er utrolig populære aktiviteter, med stor deltakelse fra svært mange nasjonaliteter.

Hjelpekontor

Foruten sine lokale kontorer, har «IKN» en landsdekkende hjelpetelefon som kan benyttes fritt for de som trenger hjelp. Kontoret i Oslo mottar hvert år en rekke henvendelser om barn og unges situasjon. Mange ønsker informasjon og bistand i sitt møte med kommunens hjelpeinstanser. «IKN» opplever en økning i forespørsler om muslimske støttekontakter til barn og unge med atferdsvansker. I noen tilfeller blir tilbud om støttekontakt ikke benyttet fordi støttekontakten ikke er muslim. I slike tilfeller prøver «IKN» å være behjelpelig med å skaffe støttekontakter i sitt muslimske nettverk.

Foreldre og barn brosjyre

«IKN- Ungdomsprosjektet» har utarbeidet en brosjyre til informasjon og inspirasjon i arbeidet med å integrere islam i barn og unges hverdag i Norge. Brosjyren «Foreldre og barn» handler om å være foreldre til barn og tenåringer i et ikke-muslimsk land. Den forteller hvilke plikter foreldre har overfor sine barn, og gir noen enkle tips til foreldre med tenåringer. Denne brosjyren er tilgjengelig for alle, og brukes som utgangspunkt for tema i samtalegruppene.

Holdningsarbeid tar tid

«IKN» erfarer at holdningskapende arbeid krever fokus på aktuelle tema over tid. Tema som jenters rett til utdanning og arbeid, valg av ektefelle og omskjæring er velkjente, men ikke mindre aktuelle. I vår medie verden fører hendelser som angrepet på World Trade Center i USA, til en voldsom fokusering på muslimer. I etterkant av 11. september-hendelsen opplevde «IKN» mange problemer både som organisasjon og for sine medlemmer. Kontoret i Oslo mottok drapstrusler som medførte stort frafall av «deres» kvinner. Mange kviet seg for å gå ut da de opplevde å bli trakassert på gaten. Dette er heldigvis historie i dag, men slike hendelser medfører at en del holdninger fester seg i nordmenns bevissthet. «IKN» har et høyt aktivitetsnivå og er avhengig av sine frivillige medarbeidere for gjennomføring av aktivitetene for medlemmene. I tillegg satser «IKN» på et nært samarbeid med andre organisasjoner, både i og utenfor eget felt.

Foreldre trenger å forstå at ungdommene deres vokser opp i en annen kultur enn de selv gjorde

BY
Trondheim

FYLKE
Sør-Trøndelag

Marhaba

Ungdomsbasen i Trondheim, Søndregate 5, 7004 Trondheim

telefon: 72 54 64 23 internett: www.ungdomsbasen.no

kontaktperson: Inger Lisbet Hegland inger-lisbet.hegland@trondheim.kommune.no

Velkommen

«Marhaba» betyr velkommen på arabisk, og har stått som motto for arbeidet i prosjektet. All ungdom er velkommen på Ungdomsbasen, som har beliggenhet midt i Trondheim sentrum. Etter at ungdom med innvandrerbakgrunn begynte å oppsøke deres Treffsted i økende grad, tok de initiativ til et prosjekt for å integrere denne gruppe ungdom i sitt helhetlige tilbud. Prosjektideen har vært å kunne tilby ungdom med innvandrerbakgrunn et like godt tilbud som norsk ungdom får. Det vil si tilbud om hjelp og støtte i forhold til å takle vanlige ungdomsproblemer og spesielle utfordringer knyttet til sin bakgrunn. Målgruppen er ungdom i alderen 15–20 år som er brukere av Treffstedet. Ungdommene representerer 26 forskjellige nasjonaliteter, og de fleste er gutter. Ungdom som har problemer med å nyttiggjøre seg det ordinære hjelpeapparatet skulle være i fokus for arbeidet.

Metodemangfold

I «Marhaba» er det benyttet et mangfold av arbeidsmetoder. Miljøarbeid på Treffstedet og oppsøkende arbeid på gaten har vært de mest sentrale. I starten av prosjektperioden hadde de spesielt fokus på relasjonsbygging og tillitsbygging. Dette er spesielt viktig for en brukergruppe som ofte er skeptisk til, og ikke vant med å få hjelp fra hjelpeapparatet. Etter at ungdommene har opparbeidet tillit har de ofte selv kommet og bedt om hjelp. Det har vært iverksatt ulike gruppearbeid og aktiviteter for å gi ungdommene følelse av mestring, læring og positive opplevelser. Informasjon og rådgivning til ungdom, foreldre og andre offentlige etater har vært en viktig og nødvendig del av prosjektet. Erfaringen er at denne gruppen unge trenger mye hjelp for å kunne make å benytte seg av de tilbud som finnes. De trenger noen «advokater».

Gi håp om en fremtid i Norge

Som et viktig virkemiddel ble det ansatt en arabisktalende miljøterapeut. En miljøterapeut som kan kommunisere med ungdommene på deres språk, og som forstår deres kultur, har gjort det lettere å skape kontakt. Ungdom som er i ferd med å bygge sin egen identitet trenger positive rollemodeller. Ved å se at en voksen med samme bakgrunn kan lykkes i det norske samfunnet, formidles det håp om en fremtid i Norge. Det viser at det er mulig å få seg en utdanning, jobb og å leve bra. Miljøterapeuten har viktige oppgaver knyttet til å veilede ungdommene om hvordan de skal oppføre seg blant andre ungdommer, og særlig i forhold til norske jenter. Prosjektet har også gjort viktige erfaringer med at miljøterapeuten har fungert som brobygger til de andre ansatte på Ungdomsbasen.

Individuell oppfølging

På Treffstedet til Ungdomsbasen møter ungdommene andre, og blir etter hvert kjent med de voksne. Miljøarbeid gir anledning til å bli kjent med ungdommene, og det kan dannes relasjoner og tillit som danner grunnlag for å tilby hjelp. Ungdommene bruker ofte lang tid før de spør om hjelp. Mange av ungdommene har fått tett

individuell oppfølging i forhold til skole, familie og personlige problemer. Erfaringene viser at disse ungdommene trenger hjelp på lik linje som norsk ungdom. Personlige problemer og vansker i familien kan være tabubelagte, og dermed vanskelig å snakke om.

Trondheim Internasjonal

Etter en henvendelse fra en gruppe unge med innvandrerbakgrunn som ville spille fotball, ble «Trondheim Internasjonal» startet. Med starthjelp fra prosjektet er dette laget nå innenfor rammen av et ordinært idrettslag. Foruten fotball har det i prosjektet vært tatt i bruk en rekke andre aktiviteter. Særlig innendørsaktiviteter har vært populære. «Ut på tur aldri sur» uttrykket har sin sannhetsverdi for noen, men ikke alle. Eksempelvis er det ikke alle som opplever skogen og naturen som et hyggelig og avslappende sted, når en har erfaring som flyktning, og har brukt skogen som skjulested.

Ressursgruppe

I «Marhaba» er det startet en ressursgruppe av ungdommer. Ideen bak var å samle ressurssterke unge med innvandrerbakgrunn fra ulike miljøer, som sammen deltar aktivt i arbeidet mot rasisme og diskriminering. Ressursgruppen kan på sin måte være et talerør for andre ungdommer i Trondheim gjennom å drøfte det å være ung og minoritetsspråklig i Trondheim, og så prøve å formidle dette til andre. Gruppen har jevnlig møter på Ungdomsbasen og er blitt mer og mer selvstendig. Gjennom tilskudd fra UNG i Europa programmet har gruppen arrangert arbeidsseminarer i andre nordiske land.

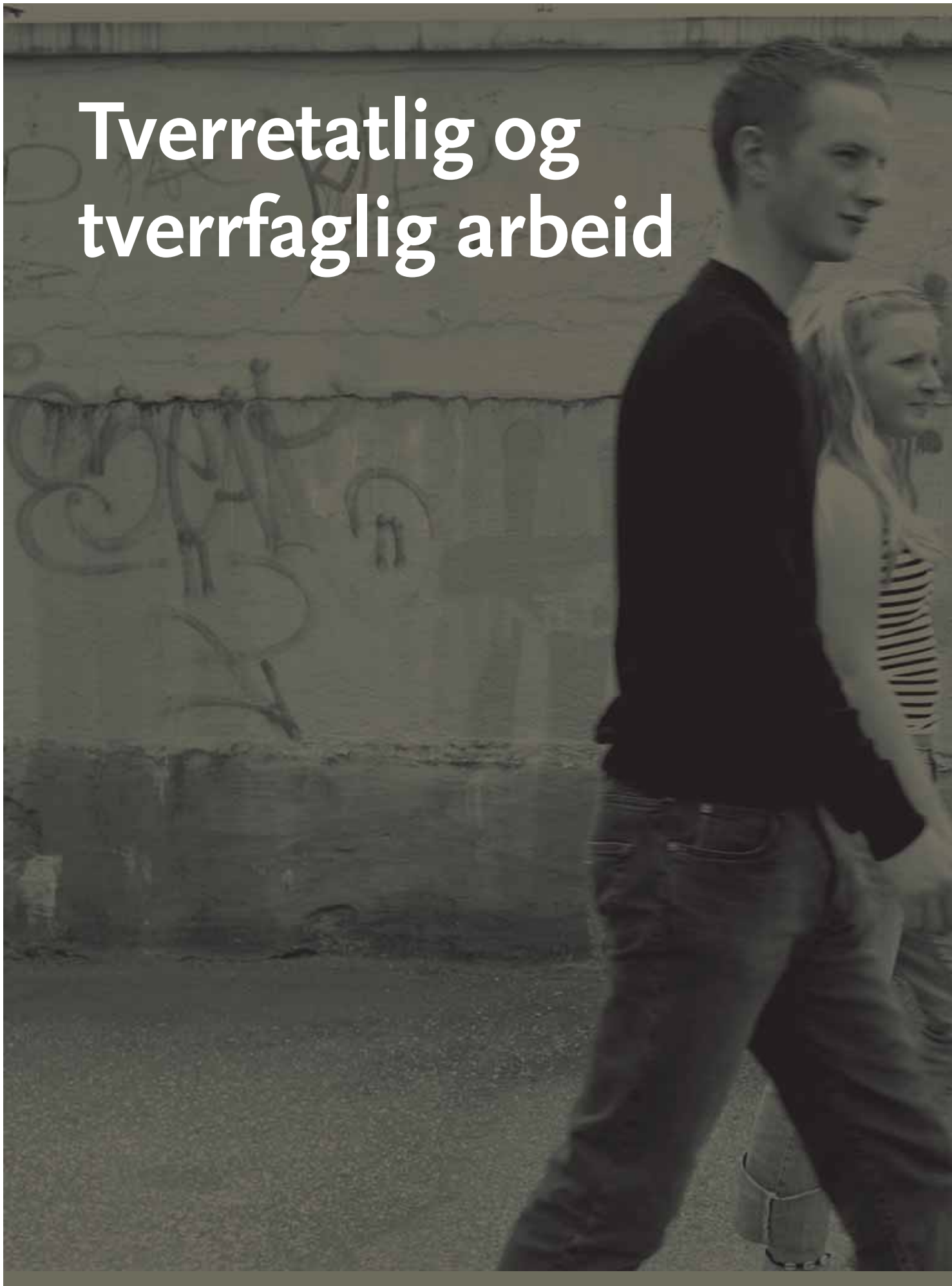
Ungdom er ungdom

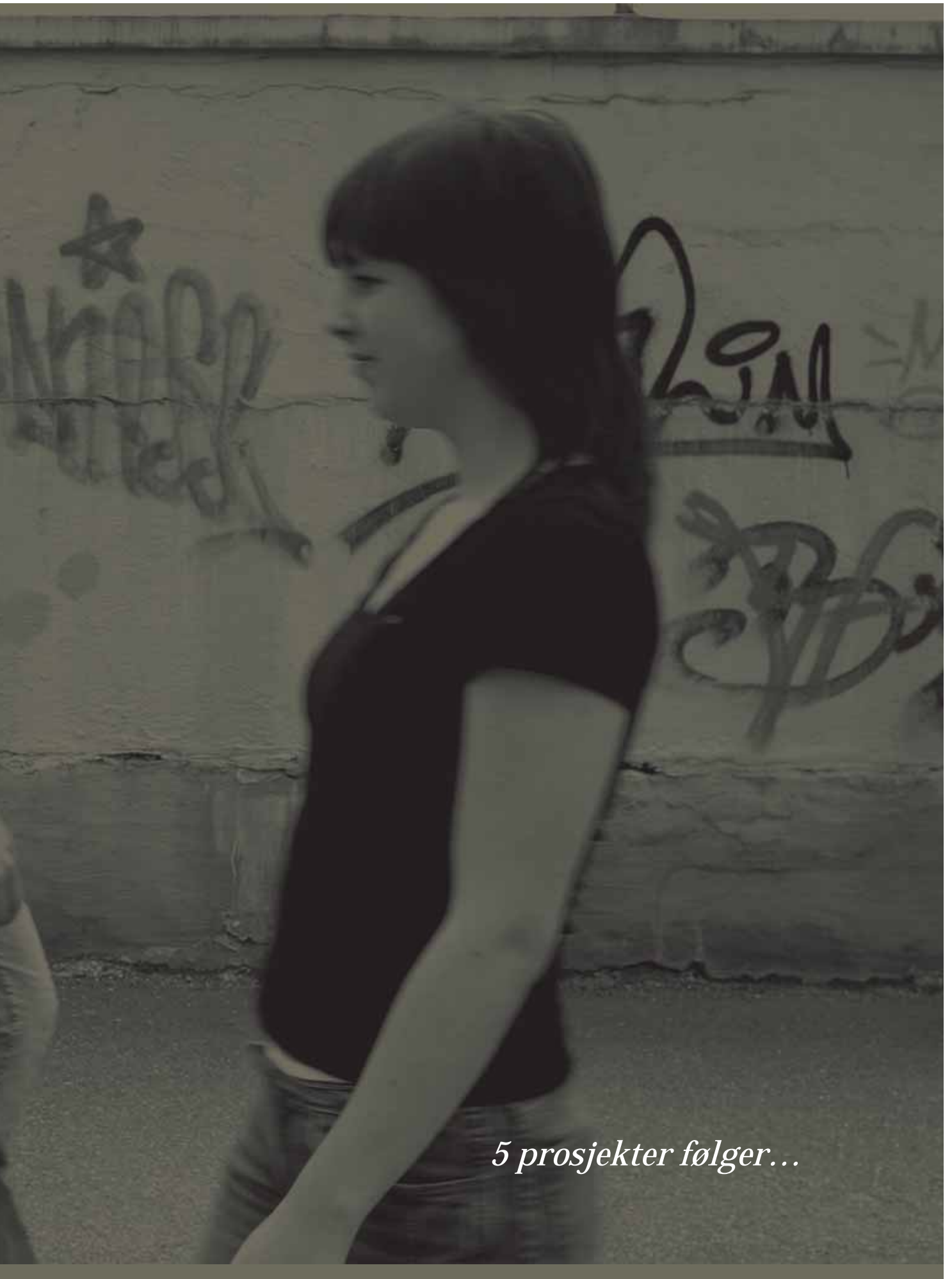
Ungdomsbasen møter nå ungdom med innvandrerbakgrunn som alle andre ungdommer. Ungdom er ungdom! Unge med opprinnelse utenfor Norge er ofte mer forskjellig seg i mellom, enn hva Ola ofte er fra Ali. Ungdomsbasen bygger sitt arbeid på at hver enkelt ungdom er en unik og spesiell person med sine ressurser. Viktige prinsipper i arbeidet er at Ungdomsbasen skal være ressursorientert, lett tilgjengelig, støtte ungdom til å ta ansvar for egen livssituasjon, og å få til et samarbeid om ungdommene.

Ikke alle opplever skogen og naturen som et hyggelig og avslappende sted, når en har erfaring som flyktning, og har brukt skogen som skjulested

Tverretatlig og tverrfaglig arbeid

5 prosjekter følger...

BY
Drammen

FYLKE
Buskerud

Bygg broer – ikke murer

KONTAKT

Drammen kommune, Kultur og fritid, Gamle Kirkeplass 7, 3019 Drammen

telefon: 32 80 60 00

kontaktpersoner:

Ragne Buer ragne.buer@drammen.kommune.no

Inger Gjønnnes inger.gjonnes@drammen.kommune.no

Unikt samarbeid

Etter initiativ fra Drammen barne- og ungdomsteater har Drammen kommune, FN-sambandet og Den norske Helsingforskomite samarbeidet om å sette menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering på dagsorden siden 1998. Prosjektet «Bygg broer- ikke murer» er unikt på flere måter. Det er første gang i Norge at en kommune satser på et så omfattende og forpliktende samarbeid med organisasjoner med stor faglig tyngde innen menneskerettigheter og globale spørsmål. Formålet er å drive antirasistisk, forebyggende og holdnings- skapende arbeid.

Organisering

Prosjektet er administrativt forankret i kultur og fritid i Drammen kommune og styres av en nedsatt prosjektgruppe som består av representanter fra prosjektets samarbeidspartnere. I tillegg har prosjektgruppen knyttet til seg en ressursgruppe som har rådgiver- og støttefunksjon ved utvikling og gjennomføring av ulike tiltak og arrangementer. Det er etablert solide kontaktnett lokalt, nasjonalt og internasjonalt. I tillegg til kommunen og organisasjonene er ressurspersoner innen kunst, media, idrett, skole, næringsliv, politikk, universitet og høgskolemiljø aktive og bidrar, hver på sin måte.

Bygge broer

Drammen er en by av broer, og det er broene som binder byen sammen. I dette prosjektet handler det om å bygge broer mellom mennesker og kulturer. Drammen kommune har de siste tiårene utviklet seg til en flerkulturell by med en relativ stor andel innvandrere. En foruroligende utvikling med rivalisering og vold mellom ulike etniske miljøer, var en viktig motivasjon for at kommunen ønsket å ta tak i problematikken. «Bygg broer – ikke murer» er en viktig del av kommunens satsing for å bidra til Drammen som en fredelig by preget av positiv samhandling og forståelse mellom mennesker, uavhengig av etnisk bakgrunn. Visjonen er å utvikle Drammen til et dynamisk kultursentrum, fritt for vold, rasisme og diskriminering.

Lokalt, nasjonalt og internasjonalt

«Bygg broer- ikke murer» består av delprosjekter med ulike målgrupper på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. På alle nivåer legges det vekt på konkrete og praktiske metoder for å utvikle kunnskap og ferdigheter om menneskerettigheter, fredelig konflikthåndtering og flerkulturell forståelse. Et bærende prinsipp er formidling av tanker, meninger og ideer ved hjelp av kunst- og kulturuttrykk. Resultatet er spennende kulturmøter som viser ulikheter, men samtidig har noe felles som alle kan kjenne seg igjen i.

Rasisme som skolefag

I arbeidet med å bygge kompetanse innen menneskerettigheter, fredelig konflikthåndtering og flerkulturell forståelse har skolen en

sentral rolle. Det drives kontinuerlig prosjektarbeid i skolene som involverer barn og unge i tema som berører deres hverdag. Formålet er å bevisstgjøre de unge om kulturforskjeller, rasisme og toleranse. Elevene får undervisning i menneskerettigheter, og får trening i å løse konflikter på en fredelig måte. Prosjektet arrangerer også en egen menneskerettighetsskole på Victoria Kulturhus. Et annet satsingsområde er å arrangere inspirasjonskurs for lærere og kommuneansatte. Både elever og lærere blir utfordret til å starte aktiviteter på egne skoler og i egne klasser. I tillegg har prosjektet holdt flere store nasjonale ungdomskonferanser med flerkulturell forståelse som tema.

Bosnia-Hercegovina

Som en del av prosjektet fikk elever fra Drammenskolene delta på verdens første internasjonale menneskerettighetsskole i Bosnia-Hercegovina. Det ble en sterk opplevelse for ungdommene å komme til en av Europas mest krigsherjede områder. Det ble en skole i teori og praksis, en skole om at frihet ikke er en selvfølge.

Fredsfestival

Fredsfestivalen som startet på nasjonaldagen 17. mai 2002, ble en uke i menneskerettighetenes og fredens tegn med rock for fred konsert, fotoutstilling, internasjonalt marked, familiefest, teater, debatt og en mengde andre fredshappenings. Festivalen ble avrundet med dueslipp og 10 000 barn og voksne som gikk i fredstog gjennom Drammens gater.

Første studie i menneskerettigheter

«Bygg broer- ikke murer» samarbeider tett med Høgskolen i Buskerud som har opprettet et studie i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering. På studie blir det gitt innføring i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse, konflikt- håndtering og -begrensning, menneskerettigheter i kriser, krig og katastrofer.

Internasjonalt kultur- og fredssenter - en visjon

Drammen kommune ønsker at kompetansen, erfaringene, metodene og kontaktnettet til «Bygg broer- ikke murer» skal være et viktig bidrag i utviklingen av et internasjonalt kultur- og fredssenter i byen. Senteret er tenkt som en møteplass for ulike lokale- nasjonale- og internasjonale- kunst- og kulturuttrykk.

Det ble en sterk opplevelse for ungdommene å komme til en av Europas mest krigsherjede områder

Tett på

KONTAKT

Prosjekt «Tett på», Postboks 116 Furuset, 1001 Oslo
 telefon: 23 47 90 00 / 99 16 99 16 internett: www.tettpa.net
 kontaktpersoner:
 Marius Eriksen marius.eriksen@bfu.oslo.kommune.no
 Eivind Fivelsdal eivind.fivelsdal@bfu.oslo.no

De mest utsatte ungdommene

Bydel Furuset har gjennom fritidsklubber og ungdomstiltak oppnådd positive resultater i det forebyggende arbeid blant barn og unge. I tillegg har bydelen et rikt organisasjonsliv. Men til tross for tverrfaglig innsats overfor de mest utsatte ungdommene, måtte man erkjenne at ungdommene hadde større behov enn hva eksisterende bydelstiltak kunne tilby. En gruppe ungdom skilte seg tydelig ut. De opererte sammen i gjeng og sto for en stor andel av kriminaliteten og volden i nærmiljøet. De var i stor grad oppgitt av hjelpeapparatet, og var ikke selv i stand til å bruke de tjenester som fantes på en god måte. Ungdommene er preget av en oppvekst med sviktende omsorg, fattigdom, tap på skolen, oppløste familier, og det å leve i spenningsfeltet mellom foreldrenes innvandrerkultur og den norske. Man kan si at ungdommene var havnet mellom barken og veden, hvor de på den ene side var for «lette» til å bli behandlet som tunge kriminelle, men for «tunge» til at vanlige forebyggende tiltak hadde en effekt på deres liv. Ungdomsmiljøet var svært kriminelt aktivt, hadde høyt forbruk av rusmidler og brukte vold og trusler. Etter lange lister med kriminelle handlinger som ran, trusler, narkotika og vold ble de fleste domfelt og havnet i fengsel. Dette ga bydelen et nødvendig pusterom. De stilte da spørsmål om hva skjer når ungdommene er ferdig med sin soning og er tilbake på gata? Politiet beskrev de unge i ungdomsmiljøet som tidsinnstilte bomber, og det bare var et spørsmål om tid før ungdommene igjen var samlet på gata. I denne situasjonen tok prosjektet «Tett På» form. Prosjektet består av et spesialteam på tre personer som skal hjelpe de mest utsatte ungdommene med deres omfattende behov for hjelp, støtte og kontroll.

Relasjonbygging i fengsel

Når ungdomsarbeidere har god kjennskap til ungdomsmiljøene og samarbeider på tvers, gir dette god kunnskap om hvilke ungdommer som ville trenge et slikt tilbud som «Tett På» kunne tilby. Som navnet sier, skulle prosjektet tilby tett oppfølging og kontroll til en liten gruppe ungdommer. Målgruppen, 10–15 ungdommer i alderen 17–22 år, ble tydelig definert. Jobbingen startet allerede i fengselet. Prosjektet har gode erfaringer med å unyttet tiden når ungdommene har sittet inne til soning. Selve fengselsituasjonen oppleves ofte som ensom og de får lite besøk. Mange av vennene deres er kriminelle, og familiene har lite ressurser til å holde kontakten. Ungdommene er glade for besøk og er motivert for å motta hjelp. Bolig og jobb vil kunne medføre redusert soningstid, og virket dermed motiverende for å delta i prosjektet. Som en viktig strategi bruker «Tett På» mye energi på å forberede tiden etter soning med å tilrettelegge bolig, økonomi og fritidsaktiviteter. Det er svært viktig for ungdommene å ha skikkelig tiltak og oppfølging når de står utenfor fengselsporten. Ved å fylle dagene med mest mulig positivt får ungdommen en mulighet. Det reduserer faren for at de faller tilbake på gamle spor med rus og kriminalitet.

På lag med ungdommene og hjelpeapparatet

«Tett På» tar utgangspunkt i at ungdommene er enkeltindivider med behov for trygghet og gode relasjoner til minst en voksenperson. En voksen som tar dem på alvor og som kan gi rask og tett oppfølging. Tanken er at ungdommenes handlingsrom i forhold til uønsket atferd er innskrenket, mens døren tilbake til samfunnet, jobb, skole og positive fritidsaktiviteter settes på vid gap. Det er viktig at ungdommene ser at det er håp utenfor fengsel og negative ungdomsmiljøer. Rollen til prosjektet blir å være koordinator og brobygger mellom ungdommen og hjelpeapparatet, og «Tett På» skal ikke erstatte det ordinære hjelpeapparatet. Siden ungdommene er såpass krevende må prosjektet bruke tid på å informere, veilede og motivere hjelpeapparatet. For å lykkes, kreves det at hjelpeapparatet gir ungdommene særbehandling. Prosjektet har erfart at dette er vanskelig å få til i praksis. Viktige samarbeidspartnere er familie, barnevern, Aetat, sosialkontor, fengsel, friomsorg, politi og «Alternativ til Vold», et behandlingssenter for personer med volds- og aggresjonsproblemer. Tilgjengelighet, fleksibilitet og god tid er viktige faktorer for å oppnå resultater. Prosjektet har tatt i bruk en rekke metodiske virkemidler og bruker en løsningsfokusert tilnærming. Det settes små mål som strekker seg etter hovedmålsettingen til prosjektet, som blant annet er nedgang i kriminalitet, vedvarende skole eller arbeidsforhold, og en positiv fritid. Foruten tverrfaglig samarbeid med felles målsetting, bygger prosjektet sitt metodiske arbeid på elementer fra MST-metoden (multisystemisk terapi), kartlegging, netterverksmetoder, oppsøkende arbeid og bruk av aktiviteter. Prosjektet tilbyr også støtte og veiledning til ungdommenes familie.

Styring og organisering

Tverrfaglig innsats for å løse problemer av denne alvorsgrad blir ivarettatt i prosjektets organisering og styringsform. «Tett På» har en styringsgruppe med representanter fra friomsorgen, politi, Aetat, kulturavdeling og sosialavdeling. Styringsgruppen skal ivareta prosjektets mål og rammer. Prosjektgruppen utfører det daglige arbeidet, og består av de ansatte i prosjektet. «Tett På» har lagt stor vekt på dokumentasjon og har trukket aktuelle forskningsmiljøer inn som ressurs i prosjektet.

Politiet beskrev de unge i ungdomsmiljøet som tidsinnstilte bomber

BY
Oslo
FYLKE
Oslo
BYDEL
Furuset

FOTO: RAGNAR HALVORSEN

FOTO: RAGNAR HALVORSEN

Ellingsrudåsen T-baneprosjekt og frivillighetssentral

KONTAKT

Ellingsrudåsen T-baneprosjekt og frivillighetssentral, Postboks 32 Ellingsrud, 1006 Oslo
 telefon: 22 30 52 70 / 97 17 78 89 e-post: elfriv@frisurf.no
 internett: www.ellingsrudfrivillighet.net
 kontaktperson: Monika Ustad

Truet med å legge ned T-banestasjonen

Før «Ellingsrudåsen T-baneprosjekt og frivillighetssentral» startet i 2000, betegnet Oslo Sporveier Ellingsrudåsen T-banestasjon som den verste T-banestasjonen i Oslo. Det ble gjort uvanlig mye hærverk på stasjonen og det hadde utviklet seg en konflikt mellom ungdom som oppholdt seg på den ubetjente stasjonen og Sporveiens vektore og politi. Det var flere oppslag i media om kriminell ungdom på Ellingsrud. Sporveien intervjuet beboere på Ellingsrud i 1998 og da mente kun 25 % at det var trygt å oppholde seg på stasjonsområdet, mot 52 % for hele Oslo. I 1999 skrev Aftenposten følgende om Ellingsrudåsen T-banestasjon: «Oslo Sporveier vurderer å stenge Ellingsrudåsen stasjon fordi det omfattende hærverket utsetter folk for livsfare. [...] Ødeleggelse og tagging er i ferd med å kvele Sporveiens vanlige virksomhet på Ellingsrudåsen. Det koster en halv million årlig å gjøre rent etter taggerne og det er bare ved denne stasjonen.»

Prosjektet organiseres

Narvesen-kiosken på Ellingsrud tok initiativ til et åpent møte for å diskutere hva som kunne gjøres med problemet, og mange fra nærmiljøet møtte opp. Bydel Furuset kom på banen og foreslo et samarbeidsprosjekt mellom bydelen, Oslo Sporveier, Narvesen og OBOS Forretningsbygg. Ideen var å blåse liv i hele stasjons- og senterområdet, etablere møteplasser og aktiviteter, tverrfaglig samarbeid og voksen tilstedeværelse. De viktigste virkemidlene som ble foreslått var etableringen av Ellingsrudåsen frivillighetssentral og kaféhjørnet «Store Verden» inne på T-banestasjonen. Det ble satt i gang et forprosjekt som har erfart at det var viktig å bruke god tid for å bygge samarbeidsvilje og dialog med beboerne på Ellingsrud. Sporveien var positiv til å stille lokaler til rådighet for prosjektet inne på T-banestasjonen, og bevilget penger både til ombygging og aktiviteter. Bydelen bevilget ekstramidler og tok ansvaret for prosjektet og som eier av frivillighetssentralen. «Ellingsrudåsen T-baneprosjekt og frivillighetssentral» har blitt ledet av en styringsgruppe bestående av representanter fra samarbeidspartnerne. I 2002 ble det også etablert et eget styre for frivillighetssentralen.

Fra problemstasjon til nærmiljøsentral

I følge Aftenposten noen år senere kunne de melde at i løpet av tre års samarbeid mellom Oslo Sporveier og nærmiljøet på Ellingsrud lyktes det å forandre Ellingsrudåsen T-banestasjon fra slagmark til idyll. Tall fra Sporveien bekreftet at omfanget av tagging og hærverk på Ellingsrudåsen stasjon var blitt kraftig redusert de siste årene. I 1998 brukte Sporveien 510 000 kroner på å fjerne graffiti på Ellingsrudåsen T-banestasjon og i 2002 brukte de 45 000 kroner. Sporveiens evaluering konkluderer med at prosjektet har medført en klar bedring når det gjelder trygghet og trivsel for deres passasjerer. Våren 2001 gjennomførte prosjektet en personlig intervjuundersøkelse blant 200 brukere av T-banestasjonen. Undersøkelsen viste en klar økning i forhold til trivsel og følelse av trygghet ved opphold på stasjonsområdet.

Positive virkemidler

Årsaken til den positive utviklingen på stasjonsområdet er nok først og fremst at prosjektet har lagt vekt på å betrakte ungdom som en ressurs i stedet for å betrakte dem som et problem. I stedet for å kaste ut ungdom som hang på T-banen, har de ønsket dem velkommen og satt fram bord, stoler, gratis drikke, spill og lesestoff. Stasjonen har blitt livet opp med kunst laget av lokal ungdom, planter og oppslag om tilbud i nærmiljøet. Det har blitt organisert aktiviteter for beboere i alle aldre, som «Ellingsruddagen», fotballtrening, turer, fester, filmprosjekt, talentiade og nærmiljøkonferanser. De har startet en ungdomsgruppe, og har bidratt til oppstarten av Ellingsrud velforening. Prosjektet har hele tiden benyttet positive virkemidler, og gitt beboerne anledning til å ta ansvar for nærmiljøet. Ikke minst: noen har vært til stede, og fulgt med på livet på T-banen. Prosjektet er et bevis på at med myke virkemidler og kommunikasjon er det mulig å oppnå gode resultater og trygghet blant både gamle og unge. Erfaringene er at utryggheten var mer basert på myter enn fakta. Sett i forhold til resultatene har prosjektet vært lite i omfang med 1,5 stilling. Engasjementet og innsatsen fra nærmiljøet har imidlertid vært avgjørende for de gode resultatene. Samarbeid på tvers av offentlige og private, frivillige organisasjoner og beboere på Ellingsrud har vært viktig i denne sammenhengen. Etableringen av Ellingsrud velforening har også vært en sentral faktor.

Livet på T-banestasjonen fortsetter

Prosjektperioden er nå over. Bydel Furuset har gjort stillingen som daglig leder av Ellingsrudåsen frivillighetssentral, til en fast stilling. Sporveien stiller forstst gratis lokaler til rådighet. Livet på T-banestasjonen fortsetter!

Oslo Sporveier vurderer å stenge Ellingsrudåsen stasjon fordi det omfattende hærverket utsetter folk for livsfare

BY
Oslo

FYLKE
Oslo

BYDEL
Sagene – Torshov

Idrett og utfordringer

KONTAKT

Torshovdalen Aktivitetshus, Fagerheimgt. 31, 0475 Oslo
 telefon: 22 79 85 89 / 22 57 97 00 internett: www.osloidrettskrets.no
 kontaktpersoner:
 Geir Aarrestad Eriksen geir.a.e@online.no
 Hege Hammersland hege.hammersland@nif.idrett.no

Oslo Idrettskrets + Oslo kommune

Siden prosjekt «Idrett og Utfordring» startet i bydel Søndre Nordstrand i 1995, er det nå et tilbud til alle bydeler i Oslo. Prosjektet er et samarbeid mellom Oslo Idrettskrets storbyprosjekt og Oslo kommunes kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge. Prosjektleder ved Oslo Idrettskrets er pådriver og koordinator for prosjektprogrammet. Foruten opplæring av lokale prosjektansatte og årlige seminarer med erfaringsutveksling, er det utarbeidet et metodehefte som kan være til god hjelp for dem som ønsker å starte et nytt prosjekt. Metodeheftet kan bestilles hos Oslo Idrettskrets.

Idrett som brobygger

En grunntanke med «Idrett og Utfordring» er at idretten skal fungere som en brobygger mellom ungdom og tjenester som barnevern, politi, helse, utekontakt og lokale idrettsklubber. Tverrfaglig samarbeid regnes som en styrke i arbeidet. Det oppleves som verdifullt at ulike profesjoner, innen helse og sosial, politi og kultur- og fritid, jobber konkret sammen om en gruppe felles ungdommer. Idretten er ikke målet, men brukes som en positiv metode. Det skal være fokus på aktivitet og opplevelse. Målgruppen er vanskeligstilt ungdom fra 12–16 år som faller utenfor det etablerte idrettslivet i eget nærmiljø.

Torshovdalen aktivitetshus

Bydelen Sagene-Torshov har satset på et utvidet prosjekt basert på grunntankene til «Idrett og Utfordring». Prosjektet har base i Torshovdalen aktivitetshus, en del av barne- og ungdoms-avdelingen i bydelen. Aktivitetshuset har som mål å være et tverrfaglig ressursenter for barn og ungdom og har beliggenhet i Torshovdalen som er tilrettelagt for mange typer aktiviteter både sommer og vinter.

Innsatsteamet

Rekrutteringen av ungdom til prosjektet skjer gjennom et tverrfaglig samarbeidsforum i bydelen som kalles Innsatsteamet. Teamet består av ansatte fra barnevern, politi, skole, helsetjeneste, ungdomstiltak og Torshovdalen aktivitetshus. Teamet møtes hver 14. dag for å drøfte enkeltungdom eller grupper av ungdom som det er knyttet bekymring til. Dette kan være saker hvor barnevernet har mottatt en bekymringsmelding, eller saker hvor helsesøster er urolig for en ungdom. Etter drøftinger er det teamet som avgjør hvilke ungdommer som passer inn i «Idrett og Utfordring». Innsatsteamet foretar jevnlig en gjennomgang av ungdom som har behov for mer oppfølging enn hva det ordinære hjelpeapparatet kan tilby. I «Idrett og Utfordring» kan ulike profesjoner samarbeide om felles ungdommer både ved inntak og drift av gruppene.

Aktivitetsprogrammet

«Idrett og Utfordring» i Sagene-Torshov fokuserer på friluftsktaktiviteter. Aktivitetsprogrammet er stort og variert. De har aktiviteter som er spennende og risikofylte, som rafting, klatring, trial og bølgesurfing. Men også mer vanlige og mindre risikofylte aktiviteter som svømming, sykling, langrenn og fjellturer er med på programmet. Prosjektet fokuserer på at ungdommene skal ha positive opplevelser knyttet til fysisk aktivitet. Aktivitetene gjennomføres på en slik måte at alle opplever å mestre noe. Det legges stor vekt på å bruke kvalifiserte instruktører innen de ulike aktivitetene. Finnes det ikke kvalifiserte instruktører blant de ansatte i prosjektet, leier de inn instruktører fra de lokale idrettsklubbene. I metodeheftet for «Idrett og Utfordring» er det forslag til en aktivitetskalender med aktiviteter tilpasset årstidene og hvor målsettingen er å holde motivasjonen oppe i gruppen. Særlig i startfasen er det viktig å begynne med aktiviteter som oppleves som spennende og utfordrende. Aktivitetene gjør at ungdommene må forholde seg til hverandre, følge instruksjoner og spilleregler. Ungdommene trenes på ferdigheter som samarbeid, selvinnsikt, selvkontroll og det å hevde seg.

Tid til ungdom

Som slagord for ungdomsarbeidet i prosjektet er «tid til ungdom» dekkende. Å hjelpe unge til et bedre liv, er en jobb som krever oppmerksomhet fra voksne hjelpere over tid. Viktige forutsetninger for å lykkes er at det er en stabil ledergruppe med personlig engasjement og glød for arbeidet. Ungdom i «Idrett og Utfordring» får delta i gruppen fra 1–2 år. Gjennom ukentlige treff hele skoleåret får ungdommene god anledning til å bli kjent med de voksne lederne og de andre ungdommene i gruppen. Prosjektet har i tillegg tett samarbeid med en ungdomsskole hvor deler av undervisningen er lagt til aktivitetshuset. Når det etableres tillit og dialog mellom ungdom og voksne hjelpere, kan det komme frem opplysninger om ungdommens livssituasjon som krever ytterligere oppfølging. Dette er løst ved at ungdommene får sin egen primærkontakt som følger opp ungdom utover rammen av aktivitetsprogrammet. Primærkontakten er også bindeleddet mellom prosjektet og den etat som primærkontakten representerer. Alle ungdommene som deltar, og deres foresatte, inngår en samarbeidsavtale med prosjektet hvor viktige gjensidige forpliktelser er nedtegnet. Det kan for eksempel være forventninger til oppførsel og fram møte, og at prosjektet skal gjennomføre planlagte aktiviteter.

Ungdommene skal ha positive opplevelser knyttet til fysisk aktivitet

**– Hvis man setter hardt
mot hardt mot meg setter
jeg hardt tilbake. Det er
bedre å ta tak i skulderen
å si: Nå har du gjort noe
dumt noe. Nå må du roe
deg ned å følge denne
kontrakten. Da ødelegger
du ikke fremtida di.**

(ungdom med kontrakt)

Ungdomskontrakten

KONTAKT

Barneverntjenesten i Skien, Kverndalsgt. 10, 3717 Skien

telefon: 35 58 14 58 / 23 19 98 75

kontaktpersoner:

Sigrid Løvlid sigrid.lovlid@skien.kommune.no

Marit Egge marit.egge@phs.no

Alternativ straff for unge lovbrøyttere

«Ungdomskontrakten» er et forsøksprosjekt i syv kommuner i Norge der unge lovbrøyttere inngår en forpliktende avtale mot at myndighetene avstår fra annen rettsforfølgelse og straff. Metoden er tidligere utprøvd med godt resultat og innført permanent i Danmark. Kommunene som deltar er Bodø, Drammen, Kongsvinger, Kristiansand, Skien, bydel Stovner i Oslo og Trondheim. Prosjektet gjennomføres i 2001–2003, og er et samarbeid mellom Barne- og familiedepartementet og Justisdepartementet. En sentralt ansatt prosjektleder tilknyttet Politihøgskolen koordinerer prosjektet og bistår kommunene i arbeidet.

Forpliktende avtale

Ungdomskontrakt er en avtale mellom en ung lovbrøytter, politi og kommunale myndigheter. Den unge og dens foresatte må gi samtykke. En viktig målsetting er å reagere raskt mot unge mennesker, særlig de i aldersgruppen 15–17 år som ennå ikke har kommet inn i en kriminell løpebane. Typiske lovbrudd er: mindre grov vold, innbrudd, hærværk, og annen hverdagskriminalitet, samt promillekjøring. Med ungdomskontrakt slipper de unge ikke unna, men kan slippe straff som bøter eller betinget fengsel, forutsatt at de gjør opp for seg, og i praksis viser at de kan endre adferd. Hensikten er å motivere og hjelpe den unge til å avstå fra kriminalitet og etablere et lovlydig liv. Metoden krever et tett samarbeid mellom kommunale etater og lokalpoliti. En viktig forutsetning er at ungdommene selv ønsker å ta tak i eget liv og er villig til å ta ansvar for gjennomføringen av kontrakten. I kontrakten forplikter den unge seg til å gjennomføre bestemte aktiviteter i en nærmere bestemt periode. Kontrakten skal inneholde tiltak som bidrar til å endre adferd og gir støtte til å komme inn i et positivt livsløp. Tiltakene kan for eksempel fastsette at ungdommen skal fortsette utdanning, få arbeid, delta i fritidsaktiviteter eller rusbehandling. Ordningen åpner også muligheten til å gjøre opp for seg. Det kan for eksempel fastsettes krav om erstatning, handlinger for å rette opp skader, konfliktrådsmedling mv. Dersom ungdommen ikke begår nye straffbare handlinger i den fastsatte kontraktstiden, og oppfyller sin del av avtalen, skal politiet avstå fra rettslig forfølgelse/straff.

Krever samarbeid

Felles for alle kommunene som deltar i prosjektet er at de har gode samarbeidserfaringer. Mange har allerede et etablert samarbeidsforum gjennom SLT- modellen (Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak), hvor etater som barnvern, skole, fritid og politi har faste samarbeidsmøter. Det er åpent for hvordan de ulike prosjektkommunene organiserer arbeidet, men et tett samarbeid kreves. «Ungdomskontrakten» er et forebyggende prosjekt i den forstand at en ønsker å bidra til kursendring i den unges liv. En kriminell løpebane har en lite effektiv bremsekloss i bøter og fengsel. «Ungdomskontrakten» er derfor et alternativ hvor tankegangen er inkluderende og ikke ekskluderende fra samfunnets side. Prosjektet skal støtte ungdommen, men det er feil å tro at

ungdom på kontrakt slipper lett unna. Å fullføre en kontrakt over to år med tett oppfølging er mer krevende en å betale en bot. Ofte er unge lovbrøyttere ungdom som allerede er marginalisert, og som har behov for hjelp for å komme tilbake til samfunnet.

Endringer koster for alle

Det viktigste av alt er at ungdommen selv er motivert for å inngå et samarbeid, og er villig til å endre på livet sitt. Miljøet rundt ungdommen; foreldre og andre viktige voksne i privat- og offentlig nettverk, må også trø til. En viktig forutsetning er at de voksne rundt ungdommen har tro på at den unge kan endre seg. Videre er det helt sentralt at ungdommen har evne til å forstå, at dens kriminelle handlinger har påført ikke bare dem selv men også andre skade og lidelse. Dersom disse forholdene er til stede, og de voksne klarer å formidle at de tror på den unge, er dette et bra utgangspunkt for en god kontrakt.

Rask handling og klare avtaler

Ungdommer som har begått lovbrudd skal raskt bli tilbudt en kontrakt. Innen seks uker skal prosjektet ha gjennomført en kartlegging, bygget relasjoner og kontrakten skal ligge på bordet. En kontrakt kan inneholde svært mange ulike avtaler og inviterer til kreativitet. Imidlertid er det noen faste områder som ofte er med:

- hva ungdommen selv mener skal til for endring
- skole eller dagaktiviteter
- fritid og kveldsaktiviteter
- avtaler med familien (eks innetider, arbeidsoppgaver)
- behandling eller møter med det offentlige
- avstå fra nye kriminelle handlinger

Punktene man setter opp i kontrakten er ofte risikofaktorer for kriminalitet. Effektiv støtte og kontroll bidrar til mindre kriminalitet. Slike kontrakter fører folk sammen. Faste møter mellom ungdommen og ansatte innen barnevern og politi fremkommer i kontrakten.

Tilgjengelighet hele døgnet

«Ungdomskontrakten» i Skien peker på noen positive forhold som gjør at mange unge som deltar lykkes. Arbeidet med den unge fører ofte til at familien får mer forståelse og innsikt i den unges liv og situasjon. Dette gjør dem bedre i stand til å hjelpe. Ellers er det viktig med tett oppfølging fra prosjektet, og i Skien er en fast kontaktperson tilgjengelig hele døgnet. Ungdommen kan alltid nå de ansatte via telefon, eller SMS. Kontrakten, med sine klare avtaler, bidrar til forutsigbarhet og sikrer at arbeidet rundt den unge blir koordinert og dermed mer slagkraftig og effektivt. Og ikke minst – de unge blir sett, hørt og ført tilbake til fellesskapet.

Hensikten er å motivere og hjelpe den unge til å avstå fra kriminalitet

Kjøpepress? Krig og fred? Mobbing? Ytringsfrihet? Film?

Vil du bytte buksa? Hvor får du gratis prevensjon? Skal du stemme ved lokalvalget? Hvordan får du nytt pass? Har du problemer hjemme? Nye regler for førerkort? Lurer du på noe du ikke tør spørre noen om?

På nettsiden ung.no finner du svar på det meste du lurere på.
Du har krav på å motta god, relevant informasjon.
På ung.no har vi samlet offentlig informasjon for ungdom på et sted.

Les mer på www.ung.no

Ung.no – informasjon til ungdom

Kjøpepress? Krig og fred? Mobbing? Ytringsfrihet? Film?

Er det noe du lurer på innenfor offentlig informasjon om rettigheter, muligheter og plikter er det på tide å surfe innom det nye nettstedet til Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen (BUFA). **Ung.no** er et nettsted for ungdom mellom 14 og 20 år, der det for første gang er samlet offentlig informasjon som angår ungdom – på et sted.

Her finner du råd om hvordan du går fram for å få hjelp eller informasjon, om alt fra aldersgrenser og frivillig arbeid, til helse,

kriminalitet, reklame, rasisme og mye mer. – *Ungdom har krav på å motta god, relevant informasjon. Pålitelig informasjon er en forutsetning for å ha innflytelse i samfunnet, sa Barne- og familieminister Laila Dævøy ved lanseringen av ung.no.*

Ung.no er ment som en veiviser i en offentlig informasjonsjungel.

– *Nå trenger man ikke lenger være jurist for å forstå forbrukerrettighetene, eller lege for å skjønne helseinformasjonen. Vi har funnet de*

riktige informasjonskildene og beskriver hvordan man går fram for å få hjelp eller mer informasjon, sier Gro Aicher, ansvarlig redaktør for ung.no og direktør i BUFA.

Ung.no tilbyr også et bredt utvalg av noveller og har jevnlig konkurranser for ungdom.

Offentlige etater kan bestille flere
eksemplarer fra:

Statens forvaltningstjeneste
Informasjonsforvaltning
Postboks 8169 Dep, 0034 Oslo
Telefaks: 22 24 27 86
E-post: publikasjonsbestilling@ft.dep.no

Andre kan bestille fra:

Akademika AS
Avdeling for offentlige publikasjoner
Postboks 8134 Dep, 0033 Oslo
Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

Oppgi publikasjonsnr: Q-1053

Utgitt av:

Barne- og familiedepartementet 2003

Publikasjonen finnes på Internett:

www.bfd.dep.no